

หมอกกลางบ้าน
และ
การบำบัดรักษาโรคบางอย่าง

จากรุวรรณ พุ่มพฤกษ์

*****

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๕

คำนำ

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ "หมอกกลางบ้านและการบำบัดรักษาโรคบางอย่าง" (Folk Doctors And Folk Remedies For Certain Illnesses) นี้ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูลของหมอกกลางบ้านเฉพาะในเขตจังหวัดลพบุรี จากหมู่บ้านต่างว่ทั้งหมดจำนวน ๑๐๗๓ หมู่บ้าน โดยมีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมประวัติความเป็นมาของหมอกกลางบ้านแต่ละคน วิชาที่หมอกกลางบ้านหาการบำบัดรักษา วิธีการและตัวยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาตลอดจนเพื่อ เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) สำหรับผู้สนใจได้ทำการศึกษา ต่อไป

วิธีการบำบัดรักษาโรคของหมอกกลางบ้านนี้ถือว่าเป็นภูมิปัญญาไทยหรือภูมิปัญญา ชาวบ้านที่ปราศจาก สมควรจะได้รับการศึกษาและเผยแพร่ให้ลูกหลานไทยได้ทราบอย่างมิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพของการบำบัดความทุกข์ที่เกิดจากการเจ็บป่วย ซึ่งนับได้ว่า เป็นสิ่ง เอื้ออำนวยประโยชน์ในการดำรงชีวิตของบรรพบุรุษไทยที่ตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ หมอกกลางบ้านทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลอันเป็น ประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้ความร่วมมือในการ สัมภาษณ์ตลอดจนผู้ที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ข้อมูลซึ่งทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี และขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

จารุวรรณ พุ่มพวงษ์

๑๔ มีนาคม ๒๕๓๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๒
ขอบเขตการวิจัย.....	๒
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓
แบบสอบถามเกี่ยวกับหมอกกลางบ้านในจังหวัดชลบุรี.....	๔
แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	๗
บทที่ ๒ การบำบัดรักษาโรคและหมอกกลางบ้านในเขตอำเภอเมือง.....	๘
บทที่ ๓ การบำบัดรักษาโรคและหมอกกลางบ้านในเขตอำเภออื่น.....	๗๖
บทที่ ๔ สรุปและ เสนอแนะ.....	๑๑๗
บรรณานุกรม.....	๑๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ ภูมิปัญญาไทยนั้นจัดได้ว่าเป็นพื้นฐานรากฐานของความรู้ของชาวบ้าน (เสรี พงศ์พิศ อ้างถึงใน สามารถ จันทร์สุรย์ ๒๕๓๓: ๕๖) นั่นคือ ภูมิปัญญาไทย จะเป็นสติปัญญาของชาวบ้าน(ไทย) คือ เป็นสิ่งที่ชาวบ้านคิดขึ้นมาเองเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต หรือ เพื่อแก้ปัญหาคงในชีวิตประจำวันของตนและได้ถ่ายทอดกันเรื่อยมาจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ภูมิปัญญาไทยนี้จะสะท้อนให้เห็นภาพการดำเนินชีวิต สภาพความเป็นอยู่และวิธีการแก้ปัญหาคงของคนไทยแต่ละกลุ่มแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญคือจะทำให้คนรุ่นหลังตระหนักถึงความสามารถในด้านต่างของบรรพบุรุษไทยที่ได้ต่อสู้และเอาชนะปัญหาหรืออุปสรรคต่างวามในการดำรงชีวิต เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ด้วยดีและมีความสุขได้สืบต่อ เผ่าพันธุ์ให้ยั่งยืนนานมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

แต่ปัจจุบันเป็นที่เห็นได้ชัดเจนว่า สภาพการดำเนินชีวิตแบบไทยหรือที่เรียกว่าชีวิตไทยของเรานั้นกำลัง เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่คนไทยรับเอาความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและอารยธรรมตะวันตกที่หลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง อันเป็นผลให้วิชาการบางอย่างของไทยหรือภูมิปัญญาไทยที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาในอดีตและ เคยเป็นหลักในการดำรงชีวิตแบบไทยค่อยๆ เสื่อมความนิยมลงและอาจจะสูญหายไปได้ในที่สุด เช่น การเกษตรแบบไทย การหัตถกรรม การช่างไทย ศิลปดนตรีไทย ฯลฯ

การบำบัดรักษาโรคของหมอกกลางบ้านก็เป็นวิชาการหรือภูมิปัญญาไทยที่นับวันจะถูกวิชาการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาขับไล่ให้สูญหายไปทุกที ในอดีตเมื่อมีผู้เจ็บป่วยผู้ที่ทำการรักษาาก็จะได้แก่ หมอชาวบ้านหรือหมอกกลางบ้าน แต่ในปัจจุบันนี้จะตรงกันข้าม เมื่อมีผู้เจ็บป่วยก็จะพา

กันใบหาหมอหรือแพทย์ที่โรงพยาบาลหรือคลินิก คือจะต้อง เป็นหมอหรือแพทย์ที่เรียนรู้วิชาการ แพทย์สมัยใหม่ให้เป็นผู้รักษาแทน คงมีเป็นส่วนน้อยที่ยังให้หมอกกลางบ้านรักษาอยู่ทั้งนี้อาจเป็น เพราะเหตุผลบางประการ เช่น อยู่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก หรือเป็นโรคที่เห็นว่าน่า ร้ายแรงหรือ เป็นอันตรายมากนัก หรือ อาจจะเป็นที่พึ่งสุดท้ายคือรักษากับแพทย์ที่โรงพยาบาล แล้วแต่ไม่หายจึงลอง เสี่ยงมารักษาหมอกกลางบ้านดูบ้าง ฯลฯ

ด้วยเหตุที่ หมอกกลางบ้านและการบำบัดรักษาโรคบางอย่างนี้มีแนวโน้มว่าอาจจะ หมกสิ้นไปตามความเจริญและความนิยมของคนรุ่นใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ หมอกกลางบ้านและวิธีการบำบัดรักษาโรคต่างๆ เท่าที่ยังคงเหลืออยู่และรวบรวมไว้ก่อนที่จะสูญ สิ้นไปทั้งหมด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับหมอกกลางบ้านและการบำบัดรักษาโรคบางอย่างมีวัตถุประสงค์ใน การวิจัยดังนี้

๑. เพื่อทราบประวัติและความเป็นมาของหมอกกลางบ้านแต่ละคน
๒. เพื่อทราบถึงโรคภัยต่างๆที่หมอกกลางบ้านสามารถทำการบำบัดรักษาได้
๓. เพื่อทราบถึงวิธีการและตัวยาที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรคเหล่านั้น
๔. เพื่อ เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับผู้สนใจและอนุชนรุ่น

หลัง ได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะหมอกกลางบ้านและการบำบัดรักษาโรคของหมอกกลางบ้านในจังหวัด ลพบุรีโดยจะศึกษาสืบลงไปในทุกหมู่บ้าน ดังมีรายละเอียดของแหล่งที่ทำการศึกษาแยก เป็นแต่ละอำเภอดังนี้

๑. อำเภอเมืองลพบุรี	๒๗ ตำบล ๒๑๘ หมู่บ้าน
๒. อำเภอโคกสำโรง	๑๓ ตำบล ๑๓๕ หมู่บ้าน

๓. อาเภอชัยบาดาล	๑๖	ตำบล	๑๒๐	หมู่บ้าน
๔. อาเภอท่าเรือ	๑๑	ตำบล	๑๒๗	หมู่บ้าน
๕. อาเภอบ้านหมี่	๒๑	ตำบล	๑๕๕	หมู่บ้าน
๖. อาเภอพัฒนานิคม	๕	ตำบล	๘๒	หมู่บ้าน
๗. อาเภอสระบุรี	๕	ตำบล	๕๕	หมู่บ้าน
๘. อาเภอท่าหลวง	๖	ตำบล	๘๒	หมู่บ้าน
๙. กิ่งอาเภอโคกเจริญ	๕	ตำบล	๕๙	หมู่บ้าน
๑๐. กิ่งอาเภอลำสนธิ	๕	ตำบล	๕๓	หมู่บ้าน
๑๑. กิ่งอาเภอหนองม่วง	๖	ตำบล	๘๗	หมู่บ้าน
รวมทั้งสิ้น	๑๒๐	ตำบล	๑๐๗๓	หมู่บ้าน

(ที่มา สำนักงานจังหวัดลพบุรี ๒๕๐๕)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับหมอกกลางบ้านและวิธีการบำบัดรักษาโรคนี้ ใช้การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ทำการสำรวจแหล่งข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้แบบสอบถาม ส่งทางไปรษณีย์ไปยัง ผู้ใหญ่บ้านและครูผู้ใหญ่โรงเรียนประจำหมู่บ้านของทุกหมู่บ้านในเขตจังหวัดลพบุรี จำนวนของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น คือ ๒๑๔๖ ชุด ได้รับตอบกลับมาเป็นจำนวน ๑๖๓๕ ชุด หรือคิดเป็น ๗๖ % แบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับหมอกกลางบ้านในจังหวัดลพบุรี

หมอกกลางบ้าน ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่รักษาคนเจ็บใช้ด้วยวิธีการแบบโบราณ เช่น ใช้ยาสมุนไพร ใช้น้ำมัน ใช้การเสกเป่า ใช้น้ำมันต์ หรือ นวด ฯลฯ

คำชี้แจง ข้อมูลมี ๒ ส่วน

๑. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
๒. ข้อมูลเกี่ยวกับหมอกกลางบ้าน
- การตอบใช้เติมข้อความลงในช่องว่าง

(๑) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ..... อายุ..... ปี ที่อยู่.....

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับหมอกกลางบ้าน

๑. ในหมู่บ้านของท่านมีหมอกกลางบ้านหรือไม่.....
๒. ถ้ามี ชื่อ..... อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ.....
๓. เป็นหมอรักษาเกี่ยวกับโรค.....
๔. ท่านเคยใบรักษาหรือไม่.....
๕. ท่านรู้จักหมอกกลางบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านหรือตำบลอื่นในจังหวัดลพบุรีหรือไม่.....
๖. ถ้ารู้จักชื่อ..... อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ.....
๗. เป็นหมอรักษาเกี่ยวกับโรค.....
๘. ท่านเคยใบรักษาหรือไม่.....
๙. ท่านคิดว่าหมอกกลางบ้านจะสามารถรักษาโรคได้หายหรือไม่.....

(ขอขอบคุณในความร่วมมือ)

๒. วิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาโดยจะแยกแบบสอบถามออกเป็นแต่ละอำเภอก่อน แล้วจึงแยกออกเป็นตำบลและหมู่บ้านตามลำดับ หากการจดบันทึกแหล่งข้อมูลที่มีหมอกกลางบ้านไว้เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลนั้นขึ้นต่อใบ

สำหรับข้อมูลของหมู่บ้านที่ขาดหายไปจะทำการส่งแบบสอบถามใบใหม่อีกครั้งหนึ่ง หากยังไม่ได้รับตอบกลับมาก็ ผู้วิจัยก็จะคัดทิ้งใบเช่นเดียวกับหมู่บ้านที่ไม่มีหมอกกลางบ้าน

๓. นำแหล่งข้อมูลที่รวบรวมได้ตามข้อ ๒ มาจัดให้เป็นระบบในแต่ละอำเภอ โดยจะจัดหมู่บ้านที่ต้องการเก็บข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ความพื้นที่และระยะทางที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อวางแผนการเดินทางอันจะทำให้การดำเนินการเก็บข้อมูลสะดวกรวดเร็วและได้ผลดีที่สุด พร้อมทั้งหาตารางการเดินทาง เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลตามแหล่งต่างๆ ดังกล่าว

๔. ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแหล่งต่างๆตามตารางที่ได้จัดทำไว้ การเก็บข้อมูลในช่วงนี้จะใช้วิธีสัมภาษณ์ทั้งหมอกกลางบ้านและตัวผู้ที่มารักษาตลอดจนญาติของคนไข้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้การสังเกตประกอบด้วย

๕. จัดระเบียบข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจะเขียนรายงานผลการวิจัย

๖. เรียบเรียงผลการวิจัย เนื่องจากข้อมูลที่รวบรวมได้นี้แสดงให้เห็นว่าหมอกกลางบ้านส่วนมากไม่เพียงพอที่ทำการรักษาโรคใดโรคหนึ่งโดยเฉพาะแต่จะเป็นหมอกที่ทำการรักษาโรคได้มากกว่า ๑ โรคขึ้นไป ดังนั้นในการเสนอผลงานวิจัยหากจะเสนอตามโรคที่หมอกกลางบ้านทำการรักษาได้ก็จะเป็นความลำบาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิจัยโดยแยกเป็นลำดับดังนี้

๖.๑ ผู้วิจัยจะแยกหมอกกลางบ้านออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

ก. หมอกกลางบ้านที่มีภูมิลาเนาหรือทำการรักษาโรคอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอเมืองลพบุรี

ข. หมอกกลางบ้านที่มีภูมิลาเนาหรือทำการรักษาโรคอยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองลพบุรี

๖.๒ ในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้วิจัยจะแยกหมอกกลางบ้านออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย

คือ หมอกกลางบ้านที่เป็นพระวิภูลงษ์ และหมอกกลางบ้านที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือหมอกกลางบ้าน
ที่นำได้เป็นพระวิภูลงษ์ โดยแต่ละกลุ่มจะเรียง เป็นลำดับไปตามตัวอักษรของชื่อของหมอกกลางบ้าน

๗. จัดพิมพ์รายงานการวิจัยและจัดหารูปเล่ม

แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มะลิ สิวานานท์ชัยและกาญจนา ตั้งชลทิพย์ (๒๕๖๔) พบว่า หมอที่ให้การรักษา
โรคกระดูกแบบโบราณนั้นใช้กระบวนการรักษาที่ได้รับถ่ายทอดมาผสมผสานกับประสบการณ์ที่
ทดลองปฏิบัติซึ่งสะสมมาเป็นเวลาหลายสิบปี

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีพื้นบ้านเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อของผู้ป่วยใน
เรื่องสาเหตุของการเจ็บป่วยว่ามี ๔ สาเหตุคือ

๑. เกิดจากตัวผู้ป่วยเอง คือเกิดจากระบบการทำงานที่บกพร่องของร่างกาย
๒. เกิดจากสิ่งแวดล้อมชาติภายนอก ได้แก่ ลม ฟ้า อากาศ ฯลฯ
๓. เกิดจากสังคมภายนอก เช่น ถูกสาบแช่ง ถูกทาเสน่ห์ เวทมนตร์ ฯลฯ
๔. เกิดจากสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น พระเจ้า ภูติผีปิศาจ ฯลฯ

ราตรี มงคลหัต (๒๕๖๕) ได้กล่าวถึงหมอพื้นบ้านซึ่งในงานวิจัยนี้เรียกว่า
หมอกกลางบ้านและวิธีการรักษาว่ายังคงมีบทบาทและความสำคัญมากในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การรักษาของหมอพื้นบ้านเหล่านี้มีวิธีมีแค่การรักษาด้วยยาสมุนไพรเท่านั้น หาก
ยังมีการรักษาโดยใช้ไสยศาสตร์และศาสนาด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้นมีการรักษาแบบพื้นบ้านมาเป็นเวลานานแล้วโดยจะมีทั้งหมอ
พื้นบ้านที่ทำการรักษาในราชสำนักและหมอพื้นบ้านที่รักษาคนในท้องถิ่นต่างวาระกระจายอยู่ทั่วไป
ซึ่งความรู้และวิธีการรักษาในส่วนหนึ่งจะเป็นมรดกตกทอดกันต่อๆมา อีกส่วนหนึ่งก็อาจจะได้มา
จากการทดลองค้นคว้าเอง

สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ (๒๕๖๐) ได้แบ่งประเภทของหมอแผนโบราณที่พบใน
สังคมไทยตามความถนัดและวิธีการรักษาออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. หมอสมุนไพร หรือหมอยาหม้อ รักษาโรคทั่วไป

๒. หมอที่ใช้วิธีการรักษาทางไสยศาสตร์ เช่น หมอผี หมอเสกเป่า ฯลฯ
๓. หมอเฉพาะทาง คือมีความสามารถรักษาเฉพาะโรค เช่น โรคกระดูก ฯลฯ
๔. หมอแบบผสมผสาน เช่น หมอสมุนไพรกับหมอน้ำมัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดของการวิจัยที่ควรจะต้องกล่าวถึงคือ

๑. เวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยเพียง ๑ ปี ซึ่งได้แบ่งระยะเวลาในการเก็บข้อมูลไว้เพียง ๔ เดือนเท่านั้นเนื่องจากคาดหมายว่าในการเดินทางไปเก็บข้อมูลแต่ละครั้งจะต้องได้ข้อมูลที่ต้องการกลับมาทุกครั้ง แต่ในความเป็นจริงแล้วในแต่ละแหล่งที่เก็บข้อมูลนั้นต้องเดินทางไปเก็บมากกว่า ๑ ครั้ง เสมอจึงจะได้ข้อมูลที่ต้องการ และการเดินทางไปในบางท้องที่นั้นทำได้จำกัดมากเนื่องจากความไม่สะดวกของการคมนาคม ผู้วิจัยจึงได้รับเปลี่ยนแปลงการเก็บข้อมูลใหม่โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรีก่อน แล้วจึงเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ต่างอำเภอ ซึ่งผู้วิจัยต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลมากกว่าที่กำหนดไว้เดิมถึง ๑ เท่าตัว แต่ก็ยังไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบทุกแห่งตามที่กำหนดไว้แต่เดิม
๒. ความร่วมมือของผู้ให้ข้อมูลหรือหมอกกลางบ้าน หมอกกลางบ้านบางคนไม่ค่อยอยากให้ความร่วมมือในการตอบข้อซักถาม เพราะกลัวว่าผู้วิจัยจะเป็นสายลับให้ตำรวจบ้าง กลัวถูกจับผิดบ้าง กลัวว่าจะถูกลอกเลียนแบบการรักษาบ้าง ฯลฯ ผู้วิจัยจึงต้องแก้ไขยุทธศาสตร์ให้คนในท้องที่นั้นหาไป แต่ก็ยังได้รับความร่วมมือไม่เต็มที่นักโดยเฉพาะในเรื่องของตัวยาที่ใช้ทำการบำบัดรักษา ผู้วิจัยจึงต้องใช้การสังเกตเองซึ่งอาจจะหาให้ได้ตัวยาไม่ครบสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นประจักษ์นต้อาบาได้ในบางโรค

บทที่ ๒

การบำบัดรักษาโรคและหมอกกลางบ้านในเขตอำเภอเมือง

หมอกกลางบ้านที่มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีหรือหมอกกลางบ้านที่มีสถานที่สำหรับบำบัดรักษาโรคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีซึ่งพบในการวิจัยนี้มีทั้งสิ้น ๖๖ คน แยกได้เป็น ๒ กลุ่มคือ

๒.๑ หมอกกลางบ้านที่เป็นพระภิกษุสงฆ์

๒.๒ หมอกกลางบ้านที่นับได้เป็นพระภิกษุสงฆ์

ดังจะกล่าวละเอียดแต่ละกลุ่มโดยเรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อหมอกกลางบ้าน ดังต่อไปนี้

๑. พระครูภิกขิตถุณาจารย์ เจ้าอาวาสวัดทองแห่

ที่อยู่ วัดทองแห่ ๔๔ หมู่ที่ ๕ ต.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๐ ปี

โรคที่รักษา กระจุกหัก อัมพาต ปวดขา ปวดเข่า ปวดคอ ปวดหลัง ปวดเอว
ข้อเคล็ดและข้อแพลง

วิธีการรักษา มีอยู่หลายวิธีแล้วแต่ความหนักเบาของโรคที่เป็น ส่วนใหญ่จะทำการรักษาด้วยยาสมุนไพรต้ม รดน้ำมันต์ ใช้น้ำมันมะพร้าวทาบริเวณรอยต่อของกระดูกนั้น กระจุกหัก และมีารเป่าคาถาตามบริเวณที่เป็นด้วย

ตัวอย่างการรักษารโรคกระดูกหักตรงข้อมือ

ในตอนแรกจะจับข้อมือดูก่อนว่าหักมากหรือน้อย แล้วจะคึงข้อมือเบาเพื่อทำให้กระดูกที่หักต่อกันในรูปที่ดี ใช้น้ำมันมะพร้าวทาบริเวณรอยต่อของกระดูกนั้น แล้วใช้ผ้าพันตั้งแต่บริเวณฝ่ามือจนเกือบถึงข้อศอก คล้องไว้กับผ้าที่คล้องคอ

อีกทีหนึ่ง แล้วจะให้ยาเม็กลักษณะเป็นลูกกลอนมารับประทานแก้ปวดพร้อมทั้ง
ให้นำมันมหาศ่าย ผ่าที่พื้นนี้จะพันไว้ประมาณ ๒ อาทิตย์ก็จะเอาผ้าออก ส่วน
น้ำมันนั้นต้องทาบ่อยๆ จนกว่าจะหายดี

หากผู้ไปรักษาเป็นผู้หญิง ก็จะมีคนแกซึ่งไม่เป็นพระภิกษุช่วยทำการ
รักษาตามคำบอกของท่านพระครูกิตติฯอีกทีหนึ่ง

ตัวอย่างการรักษาเกี่ยวกับโรคปวดเมื่อยหรือ เคล็ดขัดยอก

ท่านพระครูกิตติฯ จะใช้น้ำมันที่ปรุงร่างเหมือนน้ำมันที่พริก เค้นลงบนส่วนต่างๆของ
ร่างกายที่มีอาการปวดเมื่อยหรือ เคล็ดขัดยอก เป็นเวลาประมาณ ๑๕ - ๒๐
นาที พร้อมทั้ง เป่าคาถาประกอบ หาก เป็นมานานจะให้รับประทานยาสมุนไพร
ด้วย และใช้น้ำมันที่พริกทาน้ำมันนวดพร้อมกับเป่าคาถาทุกวันจนกว่าจะหายหรือ
ทุเลาลง

หากผู้รักษามาจากต่างจังหวัดหรืออยู่ไกลและจำเป็นต้องรักษาอย่างต่อเนื่อง
ทางวัดก็มีที่สำหรับให้อยู่จนกว่าจะรักษาหาย

ยาที่ใช้

ยาน้ำเป็นสีออกแดงๆ ใช้รับประทานแก้โรคปวดหลัง
ยาเม็ดสีด้า เป็นยาลูกกลอน รับประทานแก้ปวด
ยาต้ม ใช้รับประทานแก้บวม หรือร้อนใน
ยาน้ำมันมันต์ ใช้ทาบริเวณที่กระดูกหักตลอดจนรักษาอาการเคล็ดขัดยอกและ
โรคต่างๆ เช่น แผลสด แผลเปื่อย น้ำร้อนลวก บาดพัน ฯลฯ

คาถาที่ใช้

ใช้บทพระพุทธานุส พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ

ระยะเวลาที่ใช้

นมเนนอ่อนแล้วแต่อาการและชนิดของโรคที่เป็น ถ้าเป็นข้อเคล็ดหรือบวมก็จะ
ใช้เวลารักษาประมาณ ๔ - ๕ วัน แต่ถ้าเป็นอัมพาตอาจใช้เวลารักษาเป็น
ปีก็ได้

ค่ารักษา

ไม่มีกำหนดแล้วแต่ศรัทธา ผู้ที่รักษาหายแล้วจะมีคำบูชาครู อาจเป็น ดอกไม้
ธูปเทียน บุหรี่ ยาสูบ หรืออื่นๆ แล้วแต่ศรัทธา

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๕ - ๑๐ คน

๒. พระครูปลัดเทพ ถาวโร (หลวงพ่อดเทศ)

ที่อยู่ วัดท่าแคนอก ต.ท่าแค อ.เมือง จ.ลพบุรี
อายุ ๔๔ ปี
โรคที่รักษา โรคคิคุสุรา อัมพาต ปวดเมื่อย โรคกระดูกและโรคจิต ฯลฯ
วิธีการรักษา แล้วแต่โรคที่เป็น ส่วนใหญ่จะรักษาโดยให้รับประทานยาสมุนไพรและใช้คาถาเสก เป้าประกอบด้วย

ตัวอย่างการรักษาโรคกระดูก

หลวงพ่อดเทศจะนำสมุนไพรหลายชนิดมาตำให้ละเอียด แล้วนำไปใส่กระทะเทน้ำมันใส่ เคี่ยวให้น้ำมันร้อนจนเดือดมากพอ ต่อจากนั้นจะให้ผู้ป่วยด้วยโรคกระดูกมานั่งใกล้เตา แล้วหลวงพ่อดเทศจะอมน้ำมันที่ร้อนวนี้มาเป่าให้ตรงบริเวณกระดูกที่เจ็บหรือปวด เสร็จแล้วจะให้หมอนวดของวัดหาทานวดต่อไปจนอาการค่อยทุเลาลง

ตัวอย่างการรักษาโรคคิคุสุรา

คนที่มารักษาจะนำ เหล้า ดอกไม้ ธูปเทียน มากถวายหลวงพ่อดเทศเพื่อให้หลวงพ่อดเทศทำพิธี หลวงพ่อดเทศจะยกขวดเหล้าที่มากถวายไว้ตรงอกแล้วนั่งห้องคาถาสักครู่หนึ่ง เมื่อห้องคาถาเสร็จก็จะเป่าลงในขวด แล้วให้ผู้ป่วยรักษานำเหล้านี้ไปกินพร้อมทั้งให้ยาที่ทำจากสมุนไพรบดกินด้วย ๒ เม็ด แต่ถ้าคิคุมากจะให้กิน ๒ - ๓ เม็ด เมื่อกินยาเข้าไปสักพักผู้ป่วยจะเริ่มมีอาการใจสั่นแล้วให้เอาเหล้าที่ปลุกเสกกินตามไป พอกินเหล้าเข้าไปสักพักผู้ป่วยก็จะอาเจียนและท้องเดินด้วย ผู้ป่วยจะอาเจียนจนหมดกัทธิยา

ยาที่ใช่ เฉพาะยาที่รักษากระดูก ได้แก่ หัวโพลและต้น ชมัน้อย และน้ำมัน ส่วนยาที่ใช้รักษาโรคอื่นนั้นเน้นต้องการเปิดเผย

คาถาที่ใช่ ฃม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช่ แล้วแต่อาการของโรค ถ้าเป็นฃม้มากรักษาเพียงครั้งเดียวก็จะหาย

ผู้ป่วยแล้วใช้มีดจี้เสก เป่าคาถาลงบนศีรษะและปล่อยลงมาตามป่าตามไหล โดย
เชื่อว่าการจี้นี้เป็นการขับไล่ผีสิงและโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ออกจากกายเพื่อ
ความเป็นสิริมงคล หลังจากใช้มีดจี้ศีรษะและป่าแล้วก็จะตักน้ำมันตราดลงบน
ศีรษะพร้อมกับใช้น้ำมันตราดว่าลงบนศีรษะด้วย

หลังจากอาบน้ำมันเสร็จแล้ว ก็จะมีการทำพิธีสูชัญญ์โดยการใช้น้ำขมิ้น
รูปแบบต่าง ๆ ครอบลงบนศีรษะพร้อมกับสวดคาถาเรียกขวัญ

ยาที่ใช้ ใช้น้ำมันตราดและน้ำมันมนต์ โดยใช้น้ำมันมนต์จะหามาจาก น้ำมันงา น้ำมัน
มะพร้าว ว่านไทย พริกไทย กระเทียม และสมุนไพรชนิดต่าง ๆ นำมาใส่
กะทะเคี่ยวแล้วนำมาบรรจุเสกอีกทีหนึ่ง

ระยะเวลาที่ใช้ ส่วนใหญ่จะมารักษาเพียงครั้งเดียว แต่บางคนอาจต้องรักษาถึง ๓ ครั้ง

ค่ารักษา ผู้รักษาต้องเสียค่ายกครู คนละ ๔๒ บาทหรือจะถวายมากกว่านี้ก็ได้แล้วแต่
กำลังศรัทธา

จำนวนผู้มารักษา ประมาณ ๓๐ - ๕๐ คนในแต่ละครั้ง

๔. พระสำเร็จ กษมบุรณ

ที่อยู่ วัดคลองบุญ ค.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๕ ปี

โรคที่รักษา โรคถูกคุณไสย สุนัขกัด โรคปวดเมื่อย รักษาสุนัขที่บ้าหรือคนยาเบื่อ ฯลฯ

วิธีการรักษา ใช้น้ำมันตราดแล้วให้ทานยาด้วย

คาถาที่ใช้ทาน้ำมันตราดจะแตกต่างกันไปตามชนิดของโรคที่เป็น

ถ้าเป็นคนถูกคุณไสยนั้นจะดูอาการจาก เขียนที่ใช้น้ำมันตราด ถ้าถูกน้อยเขียนที่
ใช้น้ำมันตราดก็จะค่าน้อยแต่ถ้าถูกคุณไสยมาก เขียนก็จะค่านมากถึงขนาดค่านิต
เลขก็มี

เขียนที่ใช้น้ำมันตราดนี้เป็นเขียนที่หลวงพ่อปลุกเสกขึ้นโดยเฉพาะนำมาใช้เขียนที่

ใช้กันอยู่ทั่วไป
 ยี่ห้อ น้ํามันต์ และยี่ห้ออื่นซึ่งจะหามาจาก กระจุกควายเผือก สารส้ม น้ําลึก
 และใบหนาด
 ค่ารักษา แล้วแต่ศรัทธา
 จำนวนผู้มารับรักษา ไม่แน่นอน

๕. ร.ค.กระสุน จูระจ่าง

ที่อยู่ บ้านพักทหาร บ.พัน ๗๑๑ (กองพันปืนใหญ่) อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๕๗ ปี
 โรคที่รักษา อัมพาตและโรคปวดเมื่อยต่างๆ
 วิธีการรักษา ใช้การนวด
 นวดเส้นต่างๆเพื่อเปิดประตูลมก่อน แล้วจะใช้น้ํามันนวด (หามาจากน้ํามัน
 มะพร้าวที่นำใบปลูกลง) หรือลูกประคบที่มีตัวยาสมุนไพรคือพล ใบมะขาม
 ส้มป่อย พิมเสนและการบูร มาณวประคบตามที่ต้องการจะนวด การใช้ยา
 จะมากน้อยต่างกันตามอาการของโรค
 ยี่ห้อสมุนไพร อันได้แก่ พล ใบมะขาม ส้มป่อย พิมเสน การบูร ฯ และ
 น้ํามันนวด
 ระยะเวลาที่ใช้น้ํามันนวดแล้วแต่โรคที่เป็น ถ้าอาการหนักมากรักษาเพียง ๑ ครั้งก็หาย
 ค่ารักษา ครั้งละ ๖๐ บาท
 จำนวนผู้มารับรักษา วันละประมาณ ๓ - ๔ คน

๖. พันจ่าอากาศเอก กางค์ อินสาคร

ที่อยู่ ๑๕๑ หมู่ ๗ ค.เขาสามยอด อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๖ ปี
 โรคที่รักษา โรคกระดูก (หัก แดง เคล็ด) งูสวัด ลมพิษ และไข้เลือดออก
 วิธีการรักษา ใช้ชันช๊าว น้ำมัน หรือ ยาสมุนไพร
 ผู้ที่มารักษาคต้องเตรียมชันช๊าวมา ชันช๊าวในที่นี้ จะใช้ชัน หรือ ฟานก็ได้ โดย
 ต้องมีสิ่งของต่างวอันได้แก่ ดอกไม้ขาว ๘ ดอก เทียน ๘ เล่ม รูป ๘
 ดอก ข้าวสาร ๑ กำมือ ไข่ไก่ ๑ ฟอง เงิน ๑ บาท และเหล้า ชันช๊าวนี้
 จะนำมาบูชาครู เมื่อบูชาครูหรือยกครูเสร็จแล้วก็จะทำการรักษาไปตามอาการ
 และโรคที่เป็น

ตัวอย่างการรักษาโรคงูสวัด

ผู้มารักษาต้องบูชาครูด้วยชันช๊าวที่นำมาโดยหมอเป็นผู้ทำพิธีชาติ แล้วจะเริ่ม
 รักษา คือหมอจะเอาใบเสลดพังพอนตามสมกับเหล้าโรงพอกตามบริเวณรอย
 บาดแผลและเม็ดพองของโรคนี้ และให้ทาแผลนี้วันละ ๒ - ๓ ครั้งติดต่อกัน
 ๓ วัน นอกจากทาแล้วหมอจะนำใบเสลดพังพอนมาค้ำกับน้ำชาขาว
 ให้ผู้ป่วยดื่มครั้งละครึ่งถ้วยชา ๒ ครั้งก่อนอาหาร

ยาที่ใช้ ใช้อำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ครู) น้ำมันมะพร้าวที่ปลุกเสกแล้ว และสมุนไพร
 ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการของโรค ส่วนใหญ่จะมาเพียงครั้งเดียวก็หาย
 ค่ารักษา คุ้มเรียกห้องแล้วแต่ผู้ที่มารักษาก็ให้
 จำนวนผู้มารักษา คุ้มแน่นอน ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๗. นางกิมหลี่ สุยสะ

ที่อยู่ ๑๐๗ ซอยสมประสงค์ ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๘๗ ปี
 โรคที่รักษา ตาแดง ตานขนิม ข้าง บาดท้องเด็ก ลมวิ่งเวียน เริ่ม หัก ลมพิษ
 กลากเกลื่อน ใช้ทับระดู และเบาหวาน

วิธีการรักษา ใช้น้ำหรือยาหรือพ่นด้วยน้ำมัน

ตัวอย่างการรักษาโรคลมพิษ

จะใช้ใบพลูรชลกกับเหล้าขาวแล้วนำมาทาบริเวณที่เป็นลมพิษสัก ๒ - ๓ ครั้ง
ก็จะหาย

ตัวอย่างการรักษาโรคไข้ทับระดู

นำต้นบานไม่รู้รุ่ยคอกสีขาวเอาเฉพาะส่วนที่มีสีเขียวส่นห่อต้มเป็นน้ำชาให้
คนไข้ดื่มโดยหมองจะห้องคาถากำกับด้วย

ตัวอย่างการรักษาโรคตามแดง

หมองจะกล่าวคาบฐาพระแล้วห้องคาถา ๓ จบ เสร็จแล้วจะอมน้ำมันคันทน์หน้า
ผู้ป่วยหรือจะให้ผู้ป่วยล้างหน้าด้วยน้ำมัน

ยาที่ใช่ น้ำมัน หรือ สมุนไพร เช่น ใบชุมเห็ด กระเทียม จุกพักทอง พริกไทย
ใบกระเพรา ใบฟ้าทลายโจร ฯลฯ บูน และเหล้าขาว

คาถาที่ใช่ มีหลายอย่างแตกต่างกันไปตามโรคที่รักษา หมองนอกคาถาเพียงบางโรคเช่น
โรคตาแดงจะห้องคาถาว่า

"อมเมย์กษัตราแดงแฝงตาคา จักอยู่ค้ำน้ำสวหะสวหาย"

ระยะเวลาที่ใช่ แล้วแต่โรคที่เป็น ส่วนใหญ่จะมารักษาเพียงครั้งเดียวก็หาย

คำรักษา วมคิดแล้วแต่จะให้หรือนำมาให้ได้

จำนวนผู้รักษา วันละ ๓ - ๔ คน

๘. นายเกลี้ยง จ้อยจืด

ที่อยู่ สำนักงานชลประทานที่ ๘ ต. เขาพระงาม อ. เมือง จ. ลพบุรี

อายุ -

โรคที่รักษา สุนัขกัด

อุปกรณ์การรักษา กะลาแก้วรั้ว ๑ ใบ น้ำสะอาด ๑ ชัน และชันผง

วิธีการรักษา จะต้องรู้ว่าเป็นวันที่ถูกสุนัขกัดเป็นวันขึ้นหรือแรมที่ค่าก่อน แล้วหมอมจะนำกะลาแก้วรั้วตักน้ำสะอาดใส่หมอมควรร (ใช้น้ำปิดตรงรูรั้วไว้) ตั้งหมอม ๓ จบและท่องคาถา เสร็จแล้วจะบปล่อยให้น้ำไหลผ่านรูรั้วตกลงบนแผลที่ถูกสุนัขกัด ถ้าวันที่ถูกกัดเป็นวันขึ้นหรือแรม ๓ ค่าก็จะทำอย่างนี้ ๓ ครั้ง เสร็จแล้วนำชันผงมาทาที่แผล ทาเช่นนี้จนครบ ๓ วันแผลจะหายโดยขนไม่ต้องใส่ยา ผู้ป่วยต้องดูแลรักษาตัวเองด้วยคือ ต้องพักผ่อนให้มากกว่า งดการเดินหรือวิ่ง เพราะจะทำให้แผลอักเสบ ไม้ต้องปิดแผล อาบน้ำและรักษาความสะอาดของแผลให้ดี

ยาที่ใช้ ชันผง

คาถาที่ใช้ นะม ๓ จบ และคาถา "สุนัข กัดตั้ง สุนัขจะสัง"

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๓ วัน

ค่ารักษา แล้วแต่จะหา

จำนวนผู้มารับรักษา ไม้แน่นอน บางวันก็มีบางวันก็ไม่มี เฉลี่ยเดือนละประมาณ ๑๐ คน

๕. นายเกิด คางาม

ที่อยู่ ๓๑ / ๔ หมู่ ๒ ต.ป่าตาล อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๐ ปี

โรคที่รักษา หันผุ

วิธีการรักษา ใช้สารละลายข่อยซึ่งได้มาจากคั้นข่อยทั้งหมด อุดลงบนฟันซี่ที่ผุประมาณ ๑ ถึง ๒ ชั่วโมงหลังอาหาร เวลานอนให้อุดฟันไว้ทั้งคืนประมาณ ๑ เดือน

ยาที่ใช้ ขางข่อย

ค่ารักษา ไม้คิด รักษาเป็นวิทยาทาน

จำนวนผู้มารับรักษา ไม้แน่นอน

๑๐. นางแก้ว อุบลวัฒน์

ที่อยู่ ๓๕ หมู่ ๑๐ ต.โคกตูม อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๓๘ ปี
 โรคที่รักษา มะเร็ง สมเพลมตัด โคนของ เลิกเหล้า แขนขาหัก หรือโรคเจ็บปวด
 ไม่สบายต่างๆ
 วิธีการรักษา ใช้การเข้าทรง

ตัวอย่างการรักษาโรคเจ็บปวดไม่สบายโดยไม่รู้สาเหตุ

จะเข้าทรงแล้วรักษาโดยการท่องคาถาเป่าลงบริเวณที่เจ็บปวด หรือบางครั้ง
 จะเป่าคาถาค่ายน้ำชาร้อนแล้วใช้น้ำชาแตะบริเวณที่เจ็บปวด ทั้งนี้จะรักษา
 อย่างไหนจะขึ้นอยู่กับองค์ที่เข้าประทับ ถ้าองค์ที่ประทับว่าถูกของก็จะรักษา
 ด้วยวิธีการอื่นซึ่งมีหลายวิธี แต่วิธีที่ใช้บ่อยคือ นาน้ำชาที่ดื่มมาล้างให้สะอาด
 แล้วเขี่ยให้แห้ง ให้คนที่มารักษาทำชาที่ไว้หน้ามือครั้งละ ๑ พอง ร้างทรง
 ที่มือค้ำประทับอยู่ก็จะท่องคาถาจบแล้วจะนาน้ำในหลุมารูคความเขน ถ้าโคนของ
 มือแบมือออกมาดูจะพบว่ามือน้ำมันเปื้อนมือและไซ้ จะทำชาอย่างนี้ ๓ ครั้ง
 ครั้งละประมาณ ๕ นาที

ยาที่ใช้ แล้วแต่ชนิดของโรคแต่ที่ใช้มากคือ น้ำชาร้อน

คาถาที่ใช้ จำไม่ได้เพราะองค์ที่ประทับเป็นคนรักษา

ระยะเวลาที่ใช้ โดยทั่วไปรักษาเพียงครั้งเดียวก็หาย แต่บางโรคเช่น มะเร็งอาจรักษามาก
 กว่า ๑ ครั้ง

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้น้ำเรียกห้อง

จำนวนผู้มารักษา วันละประมาณ ๑๐ คน

๑๑. นายคำ อินแจ้ง

ที่อยู่ ๓๗ หมู่ ๑ ต. เขาสามยอด อ. เมือง จ. ลพบุรี

อายุ ๕๓ ปี

โรคที่รักษา ผิ หนอง เพลไฟไหม้และน้ำร้อนลวก

วิธีการรักษา ใช้ยาทาโดยห้องคาถากาทั้ง

ตัวอย่างการรักษาแผลไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก

เมื่อมีผู้ป่วยที่ถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวกมาที่รักษา หมอ(ลุงคำ)จะนำยาที่ทำเองมาทาบริเวณที่เป็นแผลและห้องคาถากาทั้งด้วย การทนายจะใช้สาส์พันปลายนิ้วจุ่มด้วยยาแล้วทาที่แผลอย่างเบาเพื่อกันน้ำให้ผิวหนังที่พองลอกออกมา

ตัวอย่างการรักษาโรคผิ

หมอจะนำขมิ้นและอีกมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำมาตำให้ละเอียดผสมกับเหล้าเล็กน้อย นำมาพอกบริเวณที่เป็นผิ ในขณะพอกหมอนจะห้องคาถากาแล้วเป่าลงบนยาที่พอก ๓ ครั้ง

ยาที่ใช้ ยาที่รักษาแผลไฟไหม้จะใช้ เหล้า น้ำมันมะพร้าวและน้ำปูนใส นำมากวนให้ข้นเหนียวเข้ากันที่จดยในระหว่างกวนก็ห้องคาถากาทั้งด้วย ส่วนยาที่รักษาโรคผิ หนอง จะใช้ขมิ้นและเหล้า

คาถาที่ใช้ นมบอ

ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียวก็หาย

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารับรักษา นมแน่นอน ประมาณเดือนละ ๑๕ คน

๑๒. นายจวน เขียนงาม

ที่อยู่ ๕๑ หมู่ ๑๒ ต. บ้านช้อย อ. เมือง จ. ลพบุรี

อายุ ๓๘ ปี
 โรคที่รักษา หัด อีสุกอีใส ลมพิษ ประคอง
 วิธีการรักษา รักษาโดยใช้น้ำมันดี โดยหมอมองจะใช้น้ำสะอาด ๑ ถัง และเทียนไข ๑ เล่ม
 ทาน้ำมันดี หมอมองจะห้องคาถาหรือหมอกบทยคเทียนไขลงในน้ำมันเทียนเหลือ
 ประมาณครึ่งเล่ม แล้วนำน้ำมันดีนี้มาราดผู้ป่วย ๓ ครั้ง การราดน้ำมันดีนี้จะ
 ราดตั้งแต่ศีรษะลงมาในขณะที่ราดหมอกก็จะห้องคาถากำกับด้วย ข้อสำคัญคือ
 ต้องราดน้ำหนักกลางแจ้งห้ามราดน้ำได้ชายคาบ้าน เพราะเชื่อว่าโรคพิษไข้เจ็บ
 จะวนเวียนอยู่ในบ้าน
 ยาที่ใช้ -
 คาถาที่ใช้ ไม้บอก
 ระยะเวลาที่ใช้ รักษาเพียงครั้งเดียว
 ค่ารักษา ไม้คิดแต่เมื่อหายแล้ว ผู้มารักษาต้องนำข้าวสาร ๑ ชัน กล้วยน้ำว่า ๑ หวี
 หรือเงิน ๑ บาทมาให้หมอมองเป็นค่ายกครู
 จำนวนผู้มารักษา ไม้แน่นอน

๑๑. นายจา กองนิค

ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๘ ต.โคกตูม อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๓๗ ปี
 โรคที่รักษา ระดูขาว
 วิธีการรักษา ำให้ทานยาซึ่งหมอบปรุงไว้ ตัวยาจะเป็นผง การทานทำได้ ๒ วิธีคือ วิธีแรก
 นำยามาละลายคลุกเคล้ากับน้ำผึ้งแล้วปั้นเป็นลูกกลอนทานเข้าเป็นหลังอาหาร
 อีกวิธีหนึ่งคือ ละลายกับเหล้าขาวดื่มเข้าเป็นหลังอาหารเช่นเดียวกัน
 ยาที่ใช้ บอกได้บางอย่าง เช่น เกาบกกระพืด หนังก้าวหมู หัวไหล กระชาย
 และตะไคร้ ฯลฯ นำตัวยาทั้งหมดล้างให้สะอาด นำไปผึ่งแดดจนแห้งสนิท

แล้วนำมาบดรวมกันจนเป็นผงละเอียด หลังจากนั้นหมอก็จะลงคาถากับจึง
เป็นอันเสร็จพิธี หมอจะบรรจุยาเป็นขวดไว้จำหน่าย

คาถาที่ใช้ นะมิตพุทธายะ ฯลฯ

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการของโรค ถ้าเป็นมากอาจต้องทานยาหลายขวด

ค่ารักษา ยาราคาขวดละ ๑๐๐ บาท

จำนวนผู้มารับรักษา มีมากทั้งจังหวัดเดียวกันและต่างจังหวัด

๑๔. นางจามก แสงอิม

ที่อยู่ ๓๑ ซอยพระสังข์ ค.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๕ ปี

โรคที่รักษา กวาคยาเค็ก คับพิษพา งูสวัด น้ำร้อนหรือน้ำมันลวก

วิธีการรักษา ใช้การพ่น ถ้าเค็กเป็นซางหรือตัวร้อนจะใช้เหล้าขาวผสมยาเหลืองกวาคที่
ลาคอเค็ก แต่ถ้าเป็นโรคงูสวัด คับพิษพา หรือน้ำร้อนน้ำมันลวกจะใช้เหล้า
ขาวพ่นบริเวณที่เป็น

ยาที่ใช้ เหล้าและยาเหลือง

คาถาที่ใช้ -

ระยะเวลาที่ใช้ รักษาเพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๑๕. นางจามปี วงษ์คำมย

ที่อยู่ ๗๖ หมู่ ๘ ค.นิคม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๖ ปี

โรคที่รักษา   ตาอักเสบที่เกิดจากสาเหตุต่างๆ

วิธีการรักษา   ใช้ยาหยอดตาและมีคาถากำกับ

ยาที่ใช้   กระจายล้างน้ำสะอาดและคาถา

คาถาที่ใช้   ไม่เปิดเพย

ระยะเวลาที่ใช้   แล้วแต่อาการ หากเป็นมากอาจต้องใช้นานถึง ๑ เดือน

ค่ารักษา   ไม่เรียกrontแต่เมื่อหายแล้วผู้ป่วยต้องทำชั้น ๕ มาบูชาครู
ชั้น ๕ นี้เป็นชั้นที่มีเครื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

กรวยใบตอง	๕	กรวย
กล้วย	๕	หวี
เหล้า	๑	ขวด
เงิน	๖	บาท
ธูป	๑	แท่น
เทียนขนาดกลาง	๑	เล่ม
ดอกไม้สด	๑	กำ

จำนวนผู้มารักษา   ไม่แน่นอน

๑๖. นายจุม ยินสุธ

ที่อยู่   ๔๑ หมู่ ๓ ต.ถนนใหญ่ อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ   ๗๗ ปี

โรคที่รักษา   กวาคษาเด็ก ๗ ตาแดง ไหลามทุ่ง และโรคคัน

วิธีการรักษา   ใช้การกวาคษาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา   กวาคษาเด็ก

นำขากวาคแสงหมึกตราใบโพธิ์มาผสมกับน้ำละลายในพาน้ำร้อนคนเล็กกวาคษาใช้
นิ้วคนระหว่างที่คนก็ท่องคาถากำกับไปด้วย เมื่อท่องคาถาเสร็จจะให้เด็กที่

จะกวาดขานี้หันหน้าไปทางทิศตะวันตกแล้วใช้นิ้วซ้ายขวาส้วงลงไปบนคอเด็ก
เมื่อบำยยาเสร็จก็จะเป่าที่ศีรษะเด็ก ๑ ครั้ง

ยาที่ใช้ ส่วนใหญ่ใช้คาถาและมียาประกอบบ้างในบางโรค
คาถาที่ใช้ เป็นคาถาล้องจองที่กล่าวถึงคุณครูและอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียว
ค่ารักษา เสียค่ายกครู ๑ สลึง
จำนวนผู้มารักษา ไม่มีแน่นอน

๑๗. นายชุ่ม มีถิ่นหมาก

ที่อยู่ ๖๒/๑ หมู่ ๓ ต.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี
อายุ ๗๗ ปี
โรคที่รักษา พิษงูเห่า (พิษงูทุกชนิด)
วิธีการรักษา ใช้น้ำมันคัสและยา
การรักษาเริ่มจากการใช้ยาสมุนไพรกรอกให้คนไข้ดื่มและนำยาสมุนไพรนั้นมา
พอกบริเวณที่ถูกงูกัด แล้วใช้คาถาเป่าโดยพ่นน้ำมันคัสไปด้วย การเป่าพ่นนี้จะ
เริ่มพ่นที่บริเวณแผลก่อน แล้วย้ายไปพ่นที่ศีรษะตลอดมาจนจรดปลายเท้า
ผู้ป่วยจะถูกห้ามเข้ามดน้ำภายในเวลา ๑ วันหรือ ๒๔ ชั่วโมง
ยาที่ใช้ ใบเสลดพังพอน และเถากระพังโหม (ต้นคูดหนูกุดหมา)
คาถาที่ใช้ ไม่มีเปิดเผย
ระยะเวลาที่ใช้ ๑ - ๓ ครั้งจนกว่าพิษจะลดลง (หมอจะรู้เอง)
ค่ารักษา ไม่มีเรียกจ่ายแต่เมื่อหายแล้วต้องเสียค่ายกครูและนาของมาบรูชาครูซึ่งจะ
ประกอบด้วย บายศรี หัวหมู ไข่ เป็ด สุรา ฯลฯ แล้วแต่หมอจะสั่ง
จำนวนผู้มารักษา นับไม่ถ้วน

๑๘. พ.อ.อ.ชายวงศ์ คู่มวงค์

ที่อยู่ ๓๐๒/๑๑๒๔ หมู่ ๗ ถนนพหลโยธิน ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๓ ปี

โรคที่รักษา เย็นพิการและปวดตามข้อ

วิธีการรักษา ใช้ลูกประคบและนวด
 นวดบริ เวณที่ปวดและใช้ลูกประคบที่ร้อนพอประมาณมาบวมตามบริ เวณนั้นด้วย
 เป็นการละลายหินปูนที่มาจับตามเส้นหรือกระดูกให้ลดน้อยลงไป ค่ายาน
 ลูกประคบก็จะช่วยสมานกล้ามเนื้อบริ เวณนั้นให้หายเจ็บปวดด้วย

ยาที่ใช้ ไซล การบูร ใบพลับพลึงแก่แห้งและคาละ เอี้ยคผสมกันใส่ห่อผ้าเป็นลูกประคบ

คาถาที่ใช้ พระเจ้าห้าพระองค์ทำลูกประคบสำหรับนวด

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการของโรค บางคนอาจนวดเพียงครั้งเดียวก็หาย

ค่ารักษา ๑๒ บาทต่อ ๑ ครั้ง

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๘๐ คน

๑๙. นางชู ชัยมงคล

ที่อยู่ ๓๓/๖ ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๔ ปี

โรคที่รักษา หัวดี หืด วัณโรค พกเข้าภายในและพกเข้าภายนอก โลหิตตกภายใน
 โลหิตตกเพราะคลอดบุตร วรรคกระดูก เส้นทับกัน กระดูกเคลื่อน ฯลฯ

วิธีการรักษา รักษาโดยยาใช้ยาสมุนไพรทั้งกินและพอก

ตัวอย่างการรักษาโรคหืด

การรักษาโรคหืดในระยะแรก ใช้ใบหนุมานประสานกาย ๑๐ - ๑๕ ใบต้ม
 กับน้ำเดือด ๑๕ นาที ให้นำ้วยคั้นขณะยังอุ่นวก่อนอาหาร ๓๐ นาที ๓ เวลา

เช้า กลางวัน เย็น จำนวน ๓๐ วัน

ถ้าเป็นโรคพิษชนิดเรื้อรังใช้ใบหมากประมาณ ๑๕ ใบ เคี้ยวกับน้ำเคือด นาน ๑๕ - ๓๐ นาที ให้ผู้ป่วยดื่มขณะยังอุ่นๆอยู่ ก่อนอาหาร ๑๕ - ๓๐ นาที เป็นเวลา ๓๐ วัน

ยาที่ใส่ เป็นยาสมุนไพรไทย ได้แก่ หมากประมาณ ๑๕ ใบ สะค้าน ร่านน้ำ พริกไทย เจตมูลเพลิง ขิงแห้งสดและแห้ง หัวหมู ผักคองคิง บอระเพ็ด กัญชา ลูกจันทร์ ดอกจันทร์ กานพลู ติบลิ ฯลฯ ทั้งนี้จะให้ยาแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น

ระยะเวลาที่ใส่ ไม่แน่นอนแล้วแต่โรคที่เป็น ส่วนใหญ่จะมาหาหมอเพียงครั้งเดียวแล้วเอายาใบคัมคัมเองที่บ้านตามกำหนดเวลาที่หมอสั่ง

คำรักษา ไม่เรี่ยกรังแล้วแต่จะว่าให้

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๑๐ คน

๒๐. นายเชาว์ กสิพันธ์ หรือ หมอนคร บางยี่ขัน

ที่อยู่ อยู่ต่างจังหวัดแต่ทุกวันเสาร์จะมาหาการรักษาผู้ป่วยที่วัดซีปาลีคาราม ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๖ ปี

โรคที่รักษา โรคผิวหนังทุกชนิด อัมพาต ริดสีดวงทวาร ภูมิแพ้ โรคปวด โรคไต โรคต่อมลูกหมาก โรคเกี่ยวกับสตรี กามโรค ไทรอยด์(แบบนั่งห้องผ่าตัด) มะเร็งเต้านม

วิธีการรักษา ให้ทานยา ทาภายนอกบด นวด หรือประคบทั้งนี้แล้วแต่โรคที่เป็น

ตัวอย่างการรักษาโรคผิวหนังทุกชนิด

จะให้ทานยารักษาที่สืบเชื้อจากภายในออกมาและมียาทาภายนอก ถ้าเป็นมาก ต้องทานยาติดต่อกันเป็นเวลา ๔ อาทิตย์จึงจะเห็นผลแต่ถ้าเป็นน้อยทานยา

เพียง ๑ อาทิตย์ก็เห็นผล ระหว่างที่รักษาห้ามทานของแสลงและห้าม
พอกสมุนไพร

ตัวอย่างการรักษาโรคอัมพาต

ไว้ทานยาตามสั่ง ทากายภาพบำบัด ทาการนวดและประคบ

ตัวอย่างการรักษาโรคโรคสีดวงทวาร โรคภูมิแพ้ โรคปวด โรคไต โรคต่อมลูกหมาก

โรคเกี่ยวกับสตรี โรคกามโรค ฯลฯ

จะให้ทานยาที่จัดไว้ซึ่งจะเป็นยาสมุนไพร โดยจะทานวันละ ๔ เวลา คือ
เช้า กลางวัน เย็นและก่อนนอน บางโรคจะห้ามทานของแสลงด้วยซึ่ง
หมอจะเป็นผู้สั่ง

ยาที่ใช่ เป็นยาสมุนไพรแต่บอกตัวยานี้ไม่ได้

คาถาที่ใช่ บอกไม่ได้

ระยะเวลาที่ใช่ แล้วแต่ชนิดและอาการของโรค

ค่ารักษา แตกต่างกันไปตามโรคดังนี้

โรคผิวหนังทุกชนิด เสียค่ารักษา ๔๕๐ บาท / อาทิตย์

โรคอัมพาต เสียค่ายา ๓๕๐ บาท / อาทิตย์ ค่านวดต่างหาก ครั้งละ ๑๕๐
บาท

โรคโรคสีดวงทวาร เสียค่ารักษา ๒๕๐ บาท / อาทิตย์

โรคภูมิแพ้ เสียค่ารักษา ๔๐๐ บาท / อาทิตย์

โรคปวด เสียค่ารักษา ๓๐๐ บาท / อาทิตย์

โรคไต เสียค่ารักษา ๕๐ บาท / อาทิตย์

โรคต่อมลูกหมาก เสียค่ารักษา ๒๕๐ บาท / อาทิตย์

โรคเกี่ยวกับสตรี ถ้าอาการมาก เสียค่ารักษา ๓๐๐ บาท / อาทิตย์

ถ้าอาการน้อย เสียค่ารักษา ๒๕๐ บาท / อาทิตย์

กามโรค เสียค่ารักษา ๒๐๐ บาท / อาทิตย์

พรอซัค เสียค่ารักษา ๓๐๐ บาท / อาทิตย์

มะ เริง เค้านมเลียค่ารักษา ๓๐๐ บาท / อาทิตย์
 จำนวนผู้มารักษา เฉลี่ยเสาร์ละ ๕๐ - ๖๐ คน

๒๑. นายเชื้อ จันท

ที่อยู่ ๕๔ ซอยขุนเทพเทวี หลังวิทยาลัยครูเทศบาล อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๕ ปี

โรคที่รักษา บ้าง สมเพลมัก เริ่ม งูสวัด ปลายามทุ่ง(ผื่นแดงอีกเสบวม)
 กระบองไฟ(ผื่นแดง) และ ตะมอย(เป็นหัวออกจากนิ้ว)

วิธีการรักษา ใช้วิธีรดหรือพ่นด้วยน้ำมนต์

ตัวอย่างการรักษาโรคบ้างและสมเพลมัก

หมอมจะให้คนใช้รดน้ำมนต์ที่หมอม เป็นผู้เสก เป่าและทำขึ้นมาเอง

ตัวอย่างการรักษาโรคเริ่ม งูสวัด และกระบองไฟ

หมอมจะรักษาด้วยน้ำมนต์หมอม คือหมอมจะเอา หมาก พลุสด และปูนแดงทำใช้
 ทานกับหมอกมาก เคี้ยวจนเหลกละ เอียงคหรือมั้งห้องมนต์คาถาสำหรับรักษาแผล
 เสร็จแล้วจะพ่นน้ำหมอกนี้ไปที่แผล

ตัวอย่างการรักษาโรคปลายามทุ่งและตะมอย

จะรักษาโรคนี้ใช้แป้งข้าวเจ้ามาเสกคาถาที่รักษาแผลแล้วนำแป้งข้าวเจ้านี้พอก
 ที่แผลหรือบริเวณที่เป็น

ยาที่นำ หมาก พลุสด ปูนแดง แป้งข้าวเจ้า น้ำมนต์

คาถาที่นำ ไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่นำ ประมาณ ๓ - ๕ วัน จนถึง ๑ อาทิตย์ขึ้นอยู่กับอาการของโรคที่เป็น

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา วันละประมาณ ๕ - ๕ คน

๒๒. นายชา วงศ์เขาวลิต

ที่อยู่ ๑๒๐ / ๑๗ ต.โพธิ์เก้าต้น อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๘๒ ปี

โรคที่รักษา โรคที่เกี่ยวกับเด็ก เช่น โรคคานซาง โรคคานซามย ไข้หวัด และโรคพยาธิ ฯลฯ

วิธีการรักษา ใช้การกวาดยาและให้ทานยา

ตัวอย่างการรักษา โรคคานซาง หมอจะผสมตัวยากับน้ำมะนาวและเกลือป่นผสมให้เข้ากัน ใช้นี้วก้อยป้ายยาแล้วล้างลงไปในคอเด็กเพื่อให้ตัวยาคือรักษาบริเวณลำคอ เมื่อซางก็จะหายทำให้เด็กรับประทานอาหารได้ตามปกติ

ยาที่ใช้ แยกต่างกันในตามชนิดของโรคที่เป็น ดังนี้

๑. ยาแก้โรคซางหึ่งบวง ส่วนประกอบ ได้แก่ ภารุสอ ภารุเชียง ภารุหุงปลา ภารุเขมา ภารุน้ำเต้า ภาระหังหม ชะเอมหึ่งสอง ระย้อม ชมันย้อย สุจันท์ คอกจันท์ ผลกระวาน เทียนคา เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนแดง เทียนตาดักแทน ทั้งหมดสิ่งละ ๘ กรัม

สรรพคุณ แก้ซางหึ่งบวง แก่ร้อนใน เชื่องซึม แก่ชก ลั้นกระค่าง คางแข็ง และแก้พิษซางหึ่งบวง สูดแต่น้ำกระสาย

วิธีทำ บดตัวยาทิ้งหมดแล้วผสมกับน้ำกระสาย เด็กอายุ ๗ วันละลายน้ำ ภาระเพราแดง ถ้าอายุ ๖ เดือนขึ้นไปละลายน้ำในซุมเห็ด หรือใน ภาระหังหมเจือสุราเป็นกระสาย

ราคา ๕๐ บาทต่อหนึ่งชุด

๒. ยาแก้ชก คางแข็ง ส่วนประกอบ ได้แก่ ภารุหึ่ง ๕ (เหมือนยาแก้โรคซางหึ่งบวง) ภาระหังหม ชะเอมหึ่งสอง ระย้อม ชมันย้อย สุจันท์ ลูกกระวาน กานพลู เทียนหึ่ง ๕ ทั้งหมดสิ่งละ ๘ กรัม

บดผงทำเป็นเม็ด

สรรพคุณ แก้ชางทั้งบาง แก้ร้อนานเขื่องซึม แก้ชก แก้ลิ้นกระด้าง
คางแข็ง แก้พิษชางทั้งบาง

วิธีใช้ เคี้ยวอายุ ๗ วันบดยา ๓ - ๕ เม็ด ใช้น้ำใบกระเพราแดงเป็น
กระสาย ส่วนเด็กอายุ ๖ เดือนขึ้นไปบดยา ๓ - ๑๑ เม็ด ใช้น้ำใบ
ชุมเห็ด ใบกระเพราแดงและสุราเป็นกระสาย

ราคาษา ๕๐ บาทต่อหนึ่งชุด

๓. ยาแก้โรคท้องร่วงสำหรับเด็ก ส่วนประกอบ ได้แก่ ตรีภูกฎ หอม
กระเทียม กะทือ กุยช่าย ข่าใหญ่ หัวตะเคียน ไซล ชมันอ่อน

ผิวมะกรูด ว่านน้ำ มหาหิงคุ์ ยาค่า ใบกระเพรา

สรรพคุณ แก้ท้องร่วง ใช้ประจําท้องเด็กแก้ปวดท้อง

วิธีใช้ เคี้ยวอายุ ๖ เดือน - ๑ ปี ใช้ ๒ - ๓ เม็ด

อายุ ๑ - ๔ ปี ใช้ ๔ - ๕ เม็ด

อายุ ๕ - ๖ ปี ใช้ ๖ - ๗ เม็ด

โรคยใช้น้ำปูนใสเป็นกระสาย

ราคาชุดละ ๒๕ บาท

คานทาเซี นมมี

ระยะเวลาที่เซี ถ้ากวาดยาส่วนใหญ่จะกวาดเพียงครั้งเดียวแต่ถ้าเด็กเป็นมากกว่าครั้ง

เดียวจะนํายาท้องกวาดซ้ำ ๒ - ๓ ครั้ง แต่หากทานยาเองก็ไม่จำเป็นว่าต้องทานจนหาย

หรือบางครั้งเมื่อหายแล้วก็อาจทานต่อไปเรื่อยๆก็ได้

ค่าบริการ ค่ากวาดยาเด็กครั้งละ ๑๐ บาทส่วนโรคอื่นที่ต้องทานยา ราคาจะแตกต่างกัน

กันไปตามราคาของยาแต่ละชุด

จำนวนผู้มารับรักษา วันละประมาณ ๕ - ๖ คน

๒๗. นายณรงค์ จักรกานจน์

ที่อยู่ ๔๒๒ ถนนรามเกษิ ด.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๔ ปี

โรคที่รักษา ปวดหลัง ปวดเอว คอเคล็ด และปวดเมื่อยเนื้อตัว

วิธีการรักษา ใช้การจับเส้นเอ็น

ตัวอย่างการรักษา แบ่งเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ ๑ จะใช้น้ำมันนวดบริเวณที่ปวดขอก

ขั้นที่ ๒ ไล่ลมตามเส้นต่างๆ ตั้งแต่บริเวณต้นคอ และทั่วแผ่นหลัง

ขั้นที่ ๓ การคัดเอาให้เส้นเอ็นยึด มีทั้งหมด ๑๖ ท่าคือ

๑. คัดแขนทั้งซ้ายและขวา (ถือเป็น ๒ ท่า)

๒. หมุนบริเวณ คอ คาง ไปทางซ้ายและทางขวา (ถือเป็น ๒ ท่า)

๓. บิดลำตัวไปทางซ้ายและทางขวา (ถือเป็น ๒ ท่า)

๔. จับแขนคนไข้ยกขึ้นเหนือศีรษะ โพล้ไปทางด้านหลัง โดยหมอผู้รักษาจะใช้ข้อศอกตัวเองกดลงบริเวณเส้นเอ็นสันหลัง ตั้งแต่บริเวณต้นคอจนถึงบริเวณเอวแถวกระดูกสะโพกเห็นบ โดยทำทั้งแขนซ้ายและขวา (๒ ท่า)

๕. คัดเอวให้คนไข้นั่ง เขยิบขาให้ตรง แล้ววางมือตั้งขนานกับขา หมอจะค่อยๆกดหลัง (บริเวณไหล่)คนไข้ จนมือของคนไข้แตะถึงปลายเท้าหรือเลยปลายเท้าก็ได้ ขณะที่กดหมอผู้รักษาจะกดเส้นสันหลังตามไปด้วย

๖. ให้คนไข้นอนคว่ำ แล้วนวดบริเวณหลังเบาๆและบริเวณแขนช่วงบนก่อนแล้วรีดเอาให้เส้นคลายก่อน ต่อมาก็นวดบริเวณขาแล้วจึงคัดขาทั้งข้างซ้ายและขวา แล้วไขว้สลับกันแล้วกดสลับกันทั้งขาขวาและซ้าย

ถ้าคนไข้ปวดเอว หมอจะใช้เท้ากดบริเวณกลางหลัง ยกขาพับขึ้น เข้าไปไว้ทางสะโพกทั้งข้างขวาและซ้าย (๒ ท่า)

๗. ให้คนไข้นอนหงาย นวดบริเวณต้นขา (หน้าขา) จนถึงปลายเท้า

แล้วยกขาขึ้นให้เหยียดตรง ขาขวาหรือขาซ้ายก่อนก็ได้แล้วใช้ข้อศอกของหมอ
ผู้รักษากดลงบริเวณฝ่าเท้าซึ่งเรียกว่า "หัวใจเท้า" กดไว้ประมาณครึ่งนาที

๘. ให้คนไข้นอนคว่ำ หมอจะจับขาขวาของคนไข้และอีกมือของผู้
รักษาก็จับมือซ้ายของคนไข้ แล้วใช้สันเท้ากดบริเวณเอวพร้อมกับยกแขนและ
ขาของคนไข้ที่จับอยู่ขึ้น ประมาณครึ่งนาทีแล้วเปลี่ยนมาจับขาซ้ายกับมือขวา
ของคนไข้แล้วปฏิบัติ เช่นเดียวกับที่กล่าวมา (๒ ท่า)

๙. ให้คนไข้นอนหงายแล้วหมอผู้รักษาก็ยืนคร่อมกลางตัวคนไข้แล้ว
ก้มลงใช้มือทั้งสองข้างประสานไว้กลางลำตัวได้แผ่นหลังแล้วยกขึ้นและ เขย่า
ประมาณ ๑๒ ครั้ง

จากนั้นก็ เริ่มนวดทุกจุดของร่างกายโดยการใช้เส้นเอ็นแล้วคลึงเบา
โดยใช้น้ำมันนวดนวดหรือมากันประมาณ ๑๐ นาทีแล้วให้คนไข้นอนพักประมาณ
๑๕ นาที หลังจากนอนพักแล้วจึงให้คนไข้ลุกเดินสลับแขนสลับขา ยกมือขึ้น
เหนือศีรษะทั้งแขนซ้ายและขวา และบิดตัวในทางซ้ายและทางขวา

ยาที่ใช้ น้ำมันมวย หรือ น้ำมันมะพร้าว หรือ ยาที่ทำแก้ปวด

สถานที่ใช้ บ้าน

ระยะเวลาที่ใช้ ส่วนใหญ่รักษาเพียงครั้งเดียวประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง หมอจะทำการรักษา
ในช่วงเย็นราว ๕ โมงเย็นไปแล้ว

ค่ารักษา มีค่ายกครู ๑ สสิ่ง รูป ๑ คอก เขียน ๑ เล่ม และหมากพลู ๑ คำ จัดใส่
พานบายศรีครูก่อนที่จะได้รับการรักษา และ เมื่อรักษาเสร็จแล้วจะให้ค่ารักษา
เท่าไรก็ได้

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๒๔. นายคังว่ แสนคม

ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๖ ค.โคกกระเทียม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๗ ปี
 โรคที่รักษา ผู้ประสบอุบัติเหตุ แขนหัก ขาหัก หรือกระดูกแตก ฯลฯ
 วิธีการรักษา ใช้น้ำมันถั่วบดบริเวณที่ได้รับอุบัติเหตุ
 ตัวอย่างการรักษา -
 ยาที่ใช้ น้ำมันมนต์ซึ่งทำจากน้ำมันมะพร้าวแล้วนำมาบดลูกเสก
 คานาที่ใช้ ไม้บด
 ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการ ถ้าเป็นน้อยก็จะมาหาหมอเพียงครั้งเดียว เมื่อรักษาเสร็จแล้ว
 หมอจะให้ใช้น้ำมันมนต์ไปทาหรือนวดต่อที่บ้าน
 ค่ารักษา ค่าครู ๖ บาท ค่ารักษาไม่เรียกเรื่องแล้วแต่จะให้
 จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๑๕ คน

๒๕. นายคอน เกษคี

ที่อยู่ ๘๓ / ๑ หมู่ที่ ๕ ต.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๓๑ ปี
 โรคที่รักษา ชุ่มตื้นหมา เพลามทุ่ง และตาแดง
 วิธีการรักษา ใช้ยาและเสกคาถาพันใส่
 ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคชุ่มตื้นหมา โรคนี้มีลักษณะเป็นตุ่มใส เมื่อก็กว ขนาด
 ๑-๒ มม. หรือเล็กกว่าเซจึงจกนิคหน้อย ตุ่มเหล่านี้จะอยู่เป็นกลุ่มคล้ายตื้นหมาที่มีน้ำ
 เหลืองข้างใน ถ้ามีน้ำเหลืองหรือตุ่มเกิดแตกมันจะลามไปเรื่อยๆ
 การรักษา หมอจะใช้เคียวหมาก พลุ และปูนจนเหลือพอประมาณแล้วพันใส่
 ตรงที่เป็นชุ่มตื้นหมาพร้อมทั้งท่องคาถาพัน
 ๒. โรคเพลามทุ่ง ลักษณะของโรคนี้คือเป็นตุ่มอยู่เป็นกลุ่มคล้าย
 รอยไหม้แล้วมันจะค่อยๆลาม ถ้าลามไปทั่วตัวแล้วอาจจะทำให้เสียชีวิตได้
 การรักษา ใช้วิธีเดียวกับโรคชุ่มตื้นหมา

๓. โรคตาแดง หมอจะใช้มะนาวผ่าซีก คั่วก เอาเมล็ดออกให้หมด แล้วบีบเอาน้ำหยอดลงในตาหลายหยด ผู้ป่วยต้องทนเสบข้าวครู่เมื่อหายเสบตาแล้วล้างด้วยน้ำสะอาด

ยาที่ใช้ หมาก พู และมะนาว

คาถาที่ใช้ บอกไม่ได้

ระยะเวลาที่ใช้ โรคขมขื่นคันหมากและโรคไหลามุ่งจะใช้เวลารักษาประมาณ ๒ - ๓ วันส่วนโรคตาแดงจะต้องหยอดยาประมาณวันละ ๓ ครั้ง

ค่ารักษา มีค่ายาครู่ ๖ สิ่ง กล้วย ๑ หวี และคอกุ้งดิบเหียน

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๗ คน

๒๖. นายคี บั๊กกระเด

ที่อยู่ ๑๑๖ / ๘๐ หมู่ ๓ ถนนนารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๒ ปี

โรคที่รักษา แก้พิษสุนัข แก้พิษงู แก้ปวดหัว รักษาบาดแผล ผี หรือปวดบวมเคล็ดขัด

วิธีการรักษา ใช้คาถา

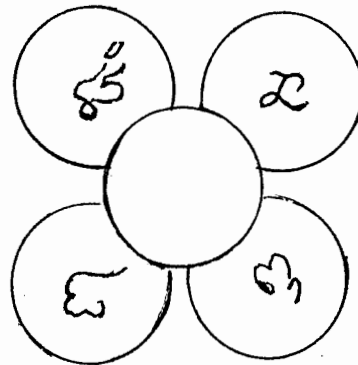
ตัวอย่างการรักษา ๑. แก้พิษสุนัข หมอจะใช้ชอล์กเขียนตัวหนังสือ "สก" ที่ฝาเท้าของหมอแล้วเสกคาถา จากนั้นก็เหยียบฝาเท้าไปที่แผลที่ถูกสุนัขกัดของคนไข้ แล้วเสกคาถาอีกครั้ง

๒. แก้พิษงู จะรักษาโรคใช้คาถาต่างวเป็นลำดับไป คือในตอนแรกจะใช้คาถาคับพิษและคาคพิษ โดยการท่องคาถาแล้วใช้นิ้วมือลากไปรอบรอยแผลที่ถูกกัดคอบนเพื่อกันไม่ให้พิษเส้นข้ามขึ้นสู่เบื้องบน แล้วจึงใช้คาถาดอนพิษ เป็นการภาวนาหมิ่นที่เจ็บปวดทั้งใบ ว่าคาถาที่หนึ่งก็หมิ่นที่หนึ่งตรงคำว่า "อุบ" ก็ให้หาอาการเป็นหมิ่นขึ้นมาแล้วข่วนทั้งใบ คนไข้จะหายจาก

ความเจ็บปวด

๓. แก้วปวดหัว รักษาโดยใช้นันต์

นันต์แก้ปวดหัว

เวลาลงนันต์นี้ ให้เรากำหนดวงกลมพินทุคอนกลางเสียก่อน ตอนลงพินทุให้ว่า
คาถาดังนี้

อิมังพินทุกับบังกะระมิ หุติยัมปิอิมังพินทุกับบังกะระมิ ตะติยัมปิอิมัง
พินทุกับบังกะระมิ

เวลาชักเส้นนันต์ให้ว่า นันตังสันตังวิกรังคะเรา แล้วเสกด้วยคาถา

พุทชังบังจักขามิ คิหิติมังทาเรหิ อิมังบังจักขามิ คิหิติมังทาเรหิ
สังฆังบังจักขามิ คิหิติมังทาเรหิ

นันต์นี้ทำนาให้ลงนิคขมัมทั้งสอง แก้วปวดหัว

นอกจากใช้นันต์ปิดแล้วยังอาจรักษาด้วย เอาการะเทียมมา ๑ กลับ
แก้วปวด ๒ ช่างให้อาการะเทียมมา ๒ กลับ กับปูนมากพอสมควรบดให้
ละเอียด แล้วคักระคาศเป็นแผ่นกลมเอายานี้ทาให้ทั่วแล้วตั้งใจลงตัว "จะ"
ลงบนแผ่นกระดาษที่ทากายานี้แล้วนิคขมัม หากนมีแผ่นกระดาษจะใช้อย่าง
อื่นแทนก็ได้พอให้เป็นรอยเท่านั้น จะแก้ปวดศีรษะศักดิ์สิทธิ์นักแล

๔. รักษาบาดแผล ฝี หรือบาดบวมเคล็ดขัด จะใช้คาถาเสกปูนทา บริเวณที่เป็นบาดแผล
- ยาที่ใช้ โดยปกติไม่ใช้ยาขก เว้นการรักษาบาดแผล ฝี หรือบาดบวมเคล็ดขัดจะใช้ปูน
- คาถาที่ใช้ คาถารักษาบาดแผลได้แก่ สาธุ นะอิติบัคติด นะคังนะฯ
- คาถารักษาโรครักษ ฝีหรือบาดบวมเคล็ดขัดได้แก่ สาธุ นะกะบิยัง นะกะบิง กับเบตินะฯ
- คาถาคัดพิษงู สาธุ นะพุทธะ สังฆะ รั้งบนะฯ
- คาถาคาคพิษ นะ ครึง นะฯ
- คาถากอนพิษ สาธุ นะ อุบ นะฯ
- คาถาผูกปากงู นะหิงงัง นะบั้งคัง นะบั้งจิตคังนะ วมหิงงัง วมบั้งคัง วมบั้งจิตคัง วม พุทธิงัง พุทธิงังคัง พุทธิงังจิต คังพุทธิงัง ฐาบั้งคัง ฐาบั้งจิตคัง ฐา ฆะหิงงัง ฆะบั้งคัง ฆะบั้งจิตคัง ฆะ อิทธิปาระมิตา นะกะ รังสา อิทธิหุคอยู่ มิงอย่าอ้านะ อ้ายอิตินะฯ
- คาถาแก้ปวดหัว คะ งะ ชะ ฆะฯ
- ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง
- คำรักษา ไม้เรียวร้องแล้วแต่จะให้
- จำนวนผู้รักษา ไม้แน่นอน

๒๗. นายเกษร พุฒินา

- ที่อยู่ ๘๕ โศกพุทธาหมู่ ๒ ต.ถนนใหญ่ อ.เมือง จ.ลพบุรี
- อายุ ๘๕ ปี
- โรคที่รักษา โรคลมพิษ โรคความดันโลหิตสูง โรคปากตะขก โรคพิษสุนัขบ้า โรคหืด
- วิธีการรักษา ใช้ยาและคาถาประกอบ ซึ่งแรกหมอจะสำรวจสมมุติฐานของโรคแล้วจึง ทาการรักษาโดยการจัดยาให้ ทุกโรคต้องมีการบริกรรมคาถาปลุกเสกด้วย

และคาถาที่ใช้นี้จะแตกต่างกันไปตามวันเกิดของคนไข้ หากยาที่ใช่เป็นยาพ้อ
พ้อก็จะบรรจุนามของคนไข้ลงในพ้อ คนอื่นจะมากินยาพ้อนี้ร่วมด้วยไม่ได้

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช่

๑. โรคลมพิษ หมอจะใช้น้ำมันปลูโยลกับยาอนุโลงไปนในเหล้าแล้ว
เอาน้ำยานี้ทาลมพิษที่ขึ้นตามตัว ทางนกว่าจะหายและให้คนไข้กินยาถ่ายด้วย

๒. โรคความดันโลหิตสูง ชนานที่ ๑. นารากระย่อม รกมะคัน
เถาบระเพ็ด หัวหลายจรง ฟ้าผ่าไต่ใบ บดเข้าด้วยกันให้เป็นผงละเอียด
นั้นเป็นเม็ดเท่าเม็ดพุทรา ทานครั้งละ ๒ เม็ดก่อนนอนทุกคืน

ชนานที่ ๒. น้ำคั้นขึ้นฉ่ายล้างน้ำให้สะอาด ใสปลาให้ละเอียดผสมน้ำให้ได้ ๑
แก้วขนาดกลาง เอายาหอมใส่ลงลงไป ๒ ช้อนชาแพ กวนให้เข้ากันดี
ทานให้หมด ทาอาทิตย์ละครั้งรวม ๔ อาทิตย์

ชนานที่ ๓. น้ำกาฬามะม่วงพรวนและรกมะคันสับให้เป็นพอนเสี้ยว คั่วให้
เกรียม ชงกินค่างน้ำชาทุกวัน

๓. โรคบาดทะยัก นามะกรูด ๓๐ ลูก บดเอาแต่ผิว แล้วเอา
น้ำมันงา ๑ ลิตรตั้งไฟให้ร้อนเรียกว่า หุง เอาผิวมะกรูดที่บดใส่ลงไป
เคี่ยวให้เหลืองกรอบ แล้วเอากากผิวมะกรูดออกเหลือแต่น้ำมันทิ้งไว้ให้เย็น
นำเทียนหึ่ง ๔ หน้า ๒ สลึง คีบลิ ๑ บาท การบูร ๒ บาทคั่วให้ละเอียด
ใส่ลงไปในน้ำมัน กวนให้เข้ากันดีทิ้งไว้จนตกตะกอนจึงเอาสารสีขุ่นทาบาดแผล

๔. โรคพิษสุนัขบ้า นารากผักขมพวยบ คั่วให้แตกคัมกับสุรา ใช้น้ำ
สายยางแข็ง หัวสายใส่ราวยเตรียมกรอกยา เอาปลายสายสอดให้คนป่วยกัด
พอกคอดมสายไว้ให้กรอกยาทันที

๕. โรคหิด น่ายางสลัดโคกับไข่ เปิดเตาให้เข้ากันแล้วหอคทานให้หมด
หึ่งพอง

คาถาที่ใช่ บอกไม่ได้เพราะถ้าบอกจะเป็นอันตรายเข้าตัวเอง

ระยะเวลาที่ใช่ แล้วแต่อาการของโรค ส่วนใหญ่ก็จะรักษาเพียงครั้งเดียวรักษาให้ทานยาตาม

เวลาที่กำหนดไว้ของแต่ละโรค
 คำรักษา แล้วแต่ศรัทธาของผู้ป่วย
 จำนวนผู้มารักษา หนึ่งแน่นอน

๒๘. นางทองอิน ใจแก้ว

ที่อยู่ ๒๒ หมู่ ๔ ต.โคกกะเทียม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๒ ปี

โรคที่รักษา งูสวัด ไหลามทุ่ง สุนัขกัด ผีและคางทูม

วิธีการรักษา ใช้ยากกลางบ้านและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ๑. งูสวัด หมอจะใช้เหล้าขาว ๓๕ ตีกรี และห้องคาถาเมื่อ

ห้องคาถาเสร็จหมอจะอมเหล้าขาวแล้วพ่นลงบนบริเวณที่เป็นเมือค้ำหัว

๒. ไหลามทุ่ง หมอใช้วิธีการรักษาเช่นเดียวกับงูสวัด

๓. ผี หมอจะใช้ปูนที่ทานกับหมากมากทาที่เป็นผี โดยก่อนที่จะทานั้นหมอจะห้องคาถาก่อนแล้ว เป่าลงบนผีจึงค่อยนำปูนมาทา

๔. คางทูม หมอจะห้องคาถาเป่าลงบนแก้มของผู้ป่วยต่อจากนั้นก็จะใช้ปูนทาลงบนแก้มซึ่งเรียกกันว่า การเขียนเสือ

๕. สุนัขกัด หมอจะใช้รองเท้าตีลงบนแผลเพื่อทำให้เลือดที่คั่งไหลออกมา เมื่อเลือดออกก็ไปล้างแผลแล้วเช็ด ต่อจากนั้นหมอก็จะใช้มือจับที่แผลและห้องคาถาเป่าลงบน

ยาที่ใช้ เหล้าขาว ๓๕ ตีกรี และปูนแดงที่ทานกับหมาก

คาถาที่ใช้ บอกไม่ได้

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๑ - ๓ ครั้ง (วัน)

คำรักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา ประมาณอาทิตย์ละ ๑๐ คน

๒๗. นางทองดี เจื่อนงาม

ที่อยู่ ๑๑ หมู่ ๓ ต.ถนนใหญ่ อ.เมือง จ.ลพบุรี
อายุ ๗๘ ปี
โรคที่รักษา โรคกระดูกเสื่อม ประคองลม อยู่พามาได้ เหน็บชา ห้อยเคิน จุกเสียด และยาอายุวัฒนะ

วิธีการรักษา ให้นำยาสมุนไพรโดยแยกตามโรคที่เป็น

ยาที่ใช้ ๑. ยากระดูกเสื่อม - ประคองลม ส่วนประกอบได้แก่ ต้นประคองข้าวเย็นเหนือ ข้าวเย็นใต้ เปลือกกระทุม ละหุ่งแดง และอ้อย ๗ ข้อ นำทั้งหมดมาประกอบเข้าในส่วนที่เท่ากัน ในขณะที่ประกอบยาสำหรับจะลงพระเจ้า ๕ พระองค์พร้อมทั้ง นมพฤษยา ๓ ครั้งและน้ำเหรียญ ๒๕ สตางค์ ผูกไว้ที่ปากหม้อและผู้ป่วยต้องนำธูป ๑ แทนบ คอกาน้ำ ๑ กา กล้าย ๑ หัวใบเสภาตรอุทิศส่วนกุศลให้กับ "หมอทัศน์" ซึ่งเป็นต้นตำรับ

นำคัวยาที่ได้ใบนี้ต้มรักษาสำน้ำฝน ๓ ชั้น (ประมาณ ๓ ลิตร) ต้มจนยาออกน้ำใบต้มเมื่อประคองขึ้นและต้มต่อไปจนหายขาด โดยต้มเช้า - เย็น เมื่อหายจืดแล้วหากยังนำหายให้มารับยาใหม่

๒. ยามหาจักร รักษาอาการอยู่พามาได้ บวดห้อย เหน็บชา ตกเลือด ส่วนประกอบได้แก่ เมล็ดเทียนตา-เทียนแดง มหาหิงคุ์ พริกไทยร้อน คีบลิ ชิง กระชาย หัวกระตือ เปลือกมะรุม กุ่มน้ำ-กุ่มบก เปลือกทองหลาง พริกขี้หนู บุนขาว (๓ หยิบมือ) นำทั้งหมดมาประกอบเข้าใส่กัน โดยมีส่วนน้ำหนักอย่างละ ๑ บาท (ทุกอย่างแห้ง) นำมาหั่นละเอียดแล้วไปจ้างเขานคอีกที

กินกับน้ำผึ้ง กรณีตกเลือดมากให้ใช้ยา ๑ ข้อนภาผสมเหล้า ๓ อีก เมื่อเลือดหยุดแล้ว ใช้ขมิ้นอ้อยผสมเหล้ากินแล้วกินยาตามอีกที

๓. ยาแก้ห้อยเคิน ให้นำขิงมาทุบ ต้มกับน้ำกิน

๔. ยาแก้จุกเสียด ส่วนประกอบได้แก่ มะกรูด ๕ ลูก หัว ๑
กระป๋อง ยาคา หนัก ๒ บาท นามะกรูดมาคั้นให้ละเอียด นามารชลาให้ละเอียด
แล้วนำบดตากแดดคาให้แห้ง นามารชลาอีกที กินกับน้ำผึ้ง - เหล้า

๕. ยาอายุวัฒนะ ส่วนประกอบได้แก่ หัวหมู ๓๐๐ หัว ตีบด
๓๐๐ กรัม กระเทียม ๓๐๐ กรัม พริกไทย ๓๐๐ เม็ด นำส่วนประกอบทั้ง
ทั้งหมดบดตากแห้งแล้วนำบดเข้าด้วยกัน กินกับเหล้า - น้ำผึ้ง

คาถาที่เสี นมี

ระยะเวลาที่เสี นกำหนดตายตัว

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ คน

๓๐. นางทองย่อน ภูเพียงใจ

ที่อยู่ บ้านพักหน้าโรงพยาบาลนครลพบุรี เขียวเคอร์ อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๔ ปี

โรคที่รักษา บวดเมื่อยตามข้อต่าง ๆ ข้อเท้าเคล็ด ข้อมือเคล็ด

วิธีการรักษา นวด และคาถา

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่เสี นมี

คาถาที่เสี นบอ

ระยะเวลาที่เสี ๑ ครั้ง

ค่ารักษา ๖.๐๐ บาท

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๑ - ๒ คน

๓๑. นายท่า บ้านเย็น

ที่อยู่ ๑๒๐ หมู่ ๖ ค.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๑ ปี

โรคที่รักษา โรคหัวใจ

วิธีการรักษา ใช้พัน เป่า ยา หรือบางครั้งใช้คาถา

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้ ๑. ยานารายณ์หึ่งค่าย ส่วนประกอบได้แก่ ลูกชะพลู มหาหิงคุ์
อาหันท เจตมูลเพลิง ลูกผักชี ภารุสอ พริกไทย ลูกมะตูมอ่อน
ชิงแห้ง เทียนดำ สมอเทศ เกสรนูนาค เปล้าน้อย อย่างละ ๑
ส่วน นามาคาเป็นผงละลายน้ำร้อน

๒. ยาคองแก้วลม ส่วนประกอบได้แก่ การบูร มุนขาว ชำคั้น
แก่นลิ้นทม แก่นขี้เหล็ก อย่างละ ๑ ส่วน นามาคาห่อผ้าขาวบางแช่น้ำ
รับประทาน

คาถาที่ใช้ ไม้บอก

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่โรคที่เป็น

ค่ารักษา ไม้กำหนดแน่นอน

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ คน

๓๒. นางนงเอี้ยง นาสาค

ที่อยู่ ๕๐/๕ หมู่ ๗ ค.เขาสามยอด อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๖ ปี

โรคที่รักษา คางทูม ฝี

วิธีการรักษา ใช้วิธีเป่าด้วยน้ำปูน

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้ น้ำปูนที่กินกับหมาก

คาถาที่ใช้ นาสุม ใญสูญ พุทัง สุนทาย อัมมัง สุนทาย จะสูญ นิม พุทธายะ สวะทาย

ระยะเวลาที่ใช้ ครั้งเดียว

ค่ารักษา รักษาฟรี

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๓๓. นายนาย วิเชียรชาติ

ที่อยู่ ๕๘ หมู่ ๑ ถนนใหญ่ อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๘ ปี

โรคที่รักษา งูสวัด ชุ่มคันหมา เพลามทุ่ง

วิธีการรักษา ใช้ยาพัน

ตัวอย่างการรักษา นำใบพลูมา ๑ ใบแล้วป้ายปูนลงใบแล้วม้วน นำเข้าไปเคี้ยวกับหมาก ๑
เส้นยาว เคี้ยวเสร็จแล้ว พันใส่แผลให้ทั่ว ทำจนครบ ๓ ครั้ง

ยาที่ใช้ หมาก (น้ำใส่ใส่) ๓ เส้น ปูน ใบพลู ๓ ใบ

คาถาที่ใช้ วมเป็ดเพย

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๓ วัน

ค่ารักษา แล้แต่ความศรัทธา

จำนวนผู้มารักษา มีจำนวนที่แน่นนอน

๓๔. นางน้อย จานสีลา

ที่อยู่ ๓๓ หมู่ ๔ ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๖ ปี

ส่วนการรักษาอาการปวดเมื่อยต่าง ๆ ใช้น้ำมันนวดตามเข็มนาฬิกาเพื่อ
 เปิดประตูลม (การทำหัดล้มเนื้อฝอนคลาย) แล้วใช้ลูกประคบที่นิ่งอุ่น ๆ
 มาประคบตามบริเวณที่ปวดเมื่อย และเอาลูกประคบทุบลงมาให้เส้นหย่อน
ยาที่ใช้ น้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา บลู เสกตามวิธีทางแพทย์แผนโบราณ
 การทำนี้ทำได้บางคนเท่านั้น ด้วยลูกประคบ ประกอบด้วย เพล ผิวมะกรูด
 ขมิ้นชัน การบูร พิมเสน เมนทอล (นำตัวยาเหล่านี้มาขยกรวมกันแล้ว
 นำมาห่อผ้าเอาใบไม้ให้ร้อน) ยาหม้อ หม้อหนึ่งใช้ได้ไม่เกิน ๑๐ วัน ยาผง
 ใช้ได้ตลอดเวลา

คาถาที่ใช้ นมเปิดเผย
ระยะเวลาที่ใช้ นมเน่เน่ขึ้นอยู่กับอาการ
คำรักษา แล้วแต่จะให้
จำนวนผู้รักษา ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๓๖. นายบุญมีง โสภเจริญ

ที่อยู่ ๕๓/๗ หมู่ ๓ ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี
อายุ ๕๖ ปี
โรคที่รักษา โรคมีแมลงมีพิษกัดต่อย โรคลมพิษ โรคตะมอย
วิธีการรักษา ใช้ตัวยาที่ทำจากสมุนไพร
ตัวอย่างการรักษา ๑. การรักษาผู้ที่ถูกแมลงบ่งต่อยส่วนไหนจะเป็นแมลงบ่งข้างซึ่งมี
 พิษร้ายแรงมากก็จะนำตัวยามาพอกที่ปากแผลและอวัยวะเพื่อบรรเทาอาการปวด
 ด้วย ทำเช่นนี้จนกว่าอาการจะทุเลาลง
 ๒. การรักษาอาการคันที่เกิดจากลมพิษ จะใช้เหล้าผสมกับข่าที่
 หั่นเป็นแว่นหนาเข้าไว้สัก ๕ นาทีแล้วนำมาทาบริเวณที่เป็นลมพิษ
 ๓. การรักษาโรคตะมอยที่นิ้วซึ่งผู้เป็นโรคนี้จะมีอาการปวดที่ปลาย

นิ้วและจะเป็นหนองด้วย หนองจะขึ้นเมื่อนิ้วเจาะรูที่พอนิ้วเสียบเข้าไปในคานา
ปูนแดงที่ทานกับหมากมาทาข้างในเมื่อนิ้วแล้วเอาเมื่อนิ้วนี้สวมเข้ากับนิ้วที่เป็น
ตะมอย หึ่งไว้ประมาณ ๖ - ๑๒ ชั่วโมงอาการปวดก็จะหายไป

ยาที่ใช้

๑. แก้วโรคแมลงมีพิษกัดต่อย ส่วนประกอบได้แก่ เหล้า ผสมกับใบ
เสลดพังพอนที่คางนละ เอียด
๒. แก้วโรคคัน ใช้เหล้าขาวกับข่าหั่นเป็นแว่น
๓. แก้วโรคตะมอย ใช้มะนาวและปูนแดง

คาถาที่ใช้ -

ระยะเวลาที่ใช้ ส่วนมากรักษาเพียงครั้งเดียว

คำรักษา แล้วแต่ศรัทธา

จำนวนผู้มารักษา นุ่มน่อน บางครั้งอาทิตย์ละ ๓ - ๔ คน

๓๗. นายบุญ พลมเศษ

ที่อยู่ ๔๓ / ๒ หมู่ ๑๓ ต.โพธิ์เก้าต้น อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๔ ปี

โรคที่รักษา โรคซางเด็ก ตาแดง ห้องอืด คางทุม ขยุ้มคันทมาหรืองูสวัด ขาแขนบวม
และสุนัขกัด

วิธีการรักษา ส่วนใหญ่ใช้การพ่นและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคซางเด็ก รักษาโดยใช้น้ำอมไว้ในปากพร้อมกับพ่นคาถา
ที่รักษาโรคแล้วพ่นไปที่เด็กที่เป็นซาง

๒. โรคตาแดง ใช้สุราขาวหรือน้ำก็ได้อมไว้ในปาก พ่นคาถา
แล้วพ่นไปที่ตาที่เป็นตาแดง

๓. โรคห่องอืด รักษาโดยให้รับประทานยาซึ่งประกอบด้วย ยอด
กระพังโหมกับหัวหอมหั่นตามขวาง ๗ แว่นและเกลือ ๒ - ๓ เม็ด ใส่ผ้าต้ม
จนเดือดแล้วรินน้ำให้ผู้ห่องอืดดื่ม

๔. โรคคางทูม ใช้ปูนแดงอมไว้ในปากแล้วห้องคาถาที่รักษาโรคคางทูมแล้วพันใบที่เป็นคางทูม หรือใช้วิธีเอาปูนแดงใส่ภาชนะแล้วใช้นิ้วมือคนหรือมัตตั้งห้องคาถารักษาโรคใบด้วยเสร็จแล้วก็นำปูนมาทาตรงที่เป็นคางทูม

๕. โรคขมุ่มตื่นหมาหรืองูสวัด ใช้หมากสกับใบพลูเคี้ยวให้แหลกพร้อมกับห้องคาถา เสร็จแล้วพันใบยังบริเวณที่เป็นโรค

๖. โรคชาหรือแขนบวม ใช้ปูนแดงผสมด้วยสุราขาวและหมาก ๑ คา (หมาก ๑ คา มีส่วนผสมคือ ใบพลูนิ่มครึ่งท้าวด้วยปูนแดง และสลิเสียกับหมากแห้งพอตัดคา) เคี้ยวให้แหลกพร้อมกับห้องคาถาที่รักษาโรคชาแขนบวมแล้วพันใบตรงที่ขาหรือแขนที่บวม

๗. คนถูกสุนัขกัด ใช้หมาก ๑ คา เคี้ยวให้แหลกพร้อมกับห้องคาถาสำหรับรักษาโรคสุนัขกัดแล้วพันใบยังแผลที่ถูกสุนัขกัด

ยาที่ใช้ ได้แก่ สุราขาว ๓๔ ตีกรี หมากสำหรับคนแก่คนแก่ทาน เบื่ออกันมันัน แคน มะขามเปียก เกลือ น้ำ ยอดกระพังโหม หัวหอมแดง หมากสค และใบพลู

คาถาที่ใช้ นมเปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ส่วนใหญ่รักษาเพียงครั้งเดียวก็หาย

ค่ารักษา นมเรียกห้องค่ารักษาเป็นเงิน แต่จะให้ส่งขันข้าวเมื่อหายแล้ว เครื่องส่งขันข้าวประกอบด้วย กล้วยน้ำว่า ๑ หวี สุราขาว ๑ ขวด ฐูป ๑ แทนบ และเทียน ๑ เล่ม

จำนวนผู้มารักษา นมเน้นอนส่วนใหญจะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน

๓๘. นายประเสริฐ แก้วทองดี

ที่อยู่ ๑๗๗ / ๒ หมู่ ๒ ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๖ ปี

โรคที่รักษา มะเร็งปากมดลูกและเบาหวาน

วิธีการรักษา ให้ทานยาและห้ามทานของบางอย่าง

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคมะเร็งปากมดลูก ผู้เป็นโรคนี้อาจมีเลือดออกทางปากมดลูก การรักษาหมอมจะดูอาการของคนไข้ก่อนว่าอาการหนักแค่ไหน เพราะจะรักษาตามอาการ ถ้าเป็นมากก็ให้ยามาก เป็นน้อยก็ให้น้อยตามส่วนโรคยาอาจจะมีทั้งยาต้มและยาผงแล้วแต่หมอมจะเห็นสมควร

๒. โรคเบาหวาน หมอมก็จะดูอาการก่อนว่าเป็นมากหรือน้อยแล้วจะจัดยาให้ซึ่งอาจเป็นยาต้มหรือยาผงก็ได้แต่ผู้ป่วยจะถูกห้ามมาเข้ารับประทานอาหารบางชนิด ได้แก่ ข้าวเหนียว หน่อไม้ ข้าวเหนียว ทุเรียนและลำใย

ยาที่ใช้ ๑. ยารักษาโรคมะเร็งปากมดลูก ได้แก่ กระจุกสัตว์ (แพะ ม้าขาวและงูเหลือม) ภารจัน สมุนไพรต่าง ๆ ชันทองพญาบาทและเหวือกปลาหมอทะเล เมื่อทานยานี้ผู้ป่วยต้องไม่ทานของทะเลและของคาว

๒. ยารักษาโรคเบาหวาน ได้แก่ ไม้สัก ชันทองพญาบาท น้ำผึ้งและสมุนไพร

สถานที่ใช้ ไม้

ระยะเวลาที่ใช้ ไม้เนิ่นอนแต่จะเนิ่นนานนัก

คำรักษา ต้องตกลงกันตามอาการและตามสมควรแก่ฐานะของผู้ป่วย

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ คน

๓๗. นายขุน คาทอง

ที่อยู่ ๔๔ หมู่ ๑๒ ต.บ้านซ้อย อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๕ ปี

โรคที่รักษา ประคอง สมพิษ หัก ชางและคางทูม

วิธีการรักษา ใช้การเป่าน้ำมันคหรืออาบน้ำมันค

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาว่าจะเป่าประคอง สมพิษ หัก ชางหรือคางทูม หมอมจะ

ดูอาการก่อน ถ้ามีอาการเล็กน้อยก็จะใช้น้ำมนต์ที่ปลุกเสกไว้แล้วมาเป่าพ่น
แต่ถ้ามีอาการมากก็จะให้ค้ำมนต์

ยาที่ใช้ น้ำมนต์

คาถาที่ใช้ ไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ภายใน ๓ วันหรือ ๗ วัน

ค่ารักษา ไม่เสียแต่ต้องส่งขันข้าวพร้อมด้วยดอกไม้ธูปเทียนและเงิน ๑๒ บาท

จำนวนผู้มารับรักษา ไม่แน่นอน ประมาณเดือนละ ๑๐ - ๒๐ คน

๔๐. นายผิว ประกอบกิจ

ที่อยู่ ๑๓ หมู่ ๒ ต.โคกกะเทียม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๑ ปี

โรคที่รักษา โรคกระษัย(กษัย)

วิธีการรักษา าทักษณยาหม้อ

ตัวอย่างการรักษา อาการของผู้ป่วยเป็นโรคกระษัยคือ จะมีไข้ บวคท้องมาก อาเจียน
กินไม่ได้ ชูบผอม มือเท้าเย็น ตัวเหลือง ตาเหลืองและอ่อนเพลีย
เมื่อมีผู้ป่วยที่มีอาการดังกล่าวมาให้รักษา หมอก็จะจัดหายาให้แล้วนำยาที่จัดนี้
ใส่ในหม้อดินเติมน้ำลงไปพอสมควร ปิดฝาหม้อแล้วนำไปต้มจนเดือดนานพอ
สมควรไม่ต้องคน เมื่อได้ที่แล้วก็รินน้ำยาใส่ถ้วยต้มเพียงวันละครั้งวันละ ๑ -
๒ ถ้วยโดยดื่มก่อนทานอาหารเย็นและต้องดื่มขณะยังร้อนหรืออุ่นๆ ถ้าน้ำยา
หม้อก็เติมน้ำแล้วต้มใหม่ ทาอย่างนี้จนกว่ายาจะจืด

นอกจากผู้ป่วยต้องทานยาแล้วยังต้องมีการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องอีกด้วย
คือ

๑. นอนพักผ่อนมากกว่า ห้ามทำงานจนกว่าอาการจะดีขึ้น
๒. พยายามดื่มน้ำมากกว่า

๓. ควรรีเซ้ ขาม ซ้อน หรือ ถ้วยแก้วแยกจากผู้อื่น
๔. ต้องอุจจาระลงส้วมและล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง
๕. ขณะรักษา ห้ามดื่มเหล้า เบียร์ เค็ดชาด
๖. ห้ามกินของมันหรือไขมันทุกชนิด

ยาที่ใช้

ยาที่ใช้มีส่วนประกอบดังนี้

๑. รังแดง	๑ กามือ
๒. เกาวัลย์เบรียง	๑ กามือ
๓. เกาค้อน	๑ กามือ
๔. ผักคูน	๓ - ๕ ผัก
๕. แสมทะเล	๑ กามือ
๖. แก่นแสมสาร	๑ แก่น
๗. แก่นซี่เหล็ก	๑ แก่น
๘. พระยามูลเหล็ก	๑ ท่อน
๙. บอระเพ็ด	๑ ท่อน
๑๐. มะขามป้อม	๑ ผัก
๑๑. ใบมะกา	๑ ใบ

นำยาใส่หม้อดินเติมน้ำบิดฝาน้ำทุกครั้งให้เต็ม

คาบยาที่ใช้ ๖ มื้อ

ระยะเวลาที่ใช้ ๖ วันแน่นอน หากอาการไม่มากทานยาเพียงหม้อเดียวก็หายแต่ถ้าเป็นมากอาจต้องทานยาถึง ๓ หม้อ

ค่ารักษา ๒๐ บาทต่อยา ๑ หม้อ

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๕ - ๖ คน

๔๑. นายพู่ สุกงาม

- ที่อยู่ ๘๗ / ๑ หมู่ ๑ ต.เขาสามยอก อ.เมือง จ.ลพบุรี
- อายุ ๖๒ ปี
- โรคที่รักษา เริ่ม งูสวัด ไหลามทุ่ง สมพิษ คับคิษาเพ ท้องเดิน เหา สุนัขกัด
ปวดเมื่อย โรคหัวใจ ตาแดงและกวางคยาเด็ก
- วิธีการรักษา ใช้วิธีการให้ทานยาหรือทายาซึ่งจะขึ้นอยู่กับโรคที่เป็น
- ตัวอย่างการรักษา
๑. เริ่ม งูสวัดและไหลามทุ่ง ยาที่ใช้คือ ใบเสลดพังพอนและ
เหล้าขาว นำใบเสลดพังพอนจำนวน ๔ - ๕ ใบมาตำให้ละเอียดผสมกับ
เหล้าขาวแล้วนำใบทาหรือพอกที่บริเวณที่เป็นแผล
  ๒. สมพิษ นำใบพลูจำนวน ๒ - ๓ ใบ มาตำผสมกับเหล้าขาว
แล้วนำใบทาบริเวณที่เป็นผื่น
  ๓. คับคิษาเพ ใช้ใบมหาภากาหมากตำให้ละเอียดผสมกับเหล้าขาวแล้ว
พ่นบริเวณแผลที่ถูกไฟ ขณะที่พ่นจะท้องคาถาคำด้วย
  ๔. ท้องเดิน ใช้เปลือกทับทิมหรือ เปลือกมังคุดมาฝนกับน้ำสะอาด
แล้วนำน้ำที่ฝนได้มาดื่ม
  ๕. เหา ใช้ใบน้อยหน่าจำนวนพอประมาณตำให้ละเอียดแล้วเคี้ยว
น้ำมันพืช นำมาชะโรลงบนเส้นผมทิ้งไว้ประมาณ ๒ - ๓ ชั่วโมง
  ๖. สุนัขกัด นำเกลือมาวางไว้ที่แผลแล้วใช้เท้าเหยียบไว้ ขณะ
ที่เหยียบจะท้องคาถาคำกับด้วย
  ๗. ปวดเมื่อย นำใบพลับพลึงมาเผาไฟแล้วนำใบวางบริเวณที่ปวด
เมื่อยหรืออาจใช้ผ้าบางพันไว้ก็ได้
  ๘. โรคหัวใจ นำยอดทับทิมประมาณ ๖ - ๗ ยอดมาต้มกับน้ำ
ฝนแล้วนำน้ำที่ต้มมาดื่ม
  ๙. ตาแดง นำกระเทียมจำนวน ๒ - ๓ กลีบ มาเคี้ยวให้

ละเหยคแล้วพ่นไปยังตาที่เจ็บ ขณะที่พ่นต้องท่องคาถากันด้วย

๑๐. กวาดยาเด็ก น้ำคั้นสีมาพ่นกับเกลือ แล้วนำมากวาดคอเด็ก
โดยขณะที่กวาดก็ท่องคาถาด้วย

ยาที่ใช้ ใช้ยาสมุนไพรซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น (ดังกล่าวมาแล้ว) เหล้าขาว
หรือเกลือ

คาถาที่ใช้ จะขึ้นต้นด้วยการตั้งนะรม ๓ จบ ก่อนแล้วจึงจะท่องคาถาที่รักษาเฉพาะแต่ละโรคซึ่งไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ส่วนใหญ่จะรักษาเพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา ไม่กำหนดตายตัว แต่ผู้รักษาต้องนำพานาใส่ดอกไม้ธูปเทียนและเงินค่าไหว้
ครุมาไหว้ครูก่อนที่จะรับการรักษา

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๒ - ๓ คน

๑๒. นายผี พันธุ์กุล

ที่อยู่ ๑๓ หมู่ ๓ ค. หนองธนู อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๗ ปี

โรคที่รักษา ใช้ทับระดู ใช้ทับซาง โรคเบาหวาน และโรคกษัย

วิธีการรักษา ให้ทานยาหม้อ

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้ แยกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังนี้

๑. ใช้ทับระดู ตัวยาที่รักษาได้แก่ เกสรพิบูล ดอกบุนนาค
ดอกสารภี ดอกมะลิ เกสรบัวหลวง จันทน์แดง ต้นตะเคียน หัวกะชาย
ซึ่งข้าวโศก ต้นพญารากดำ น้ำหนักสิ่งละ ๑ บาทนำมารวมต้มรับประทาน

๒. ใช้ทับซาง ตัวยาที่รักษาได้แก่ หนุ่ยนาง เห่ายายม่อม
รากมะเกลือชุมพร รากกำปลา ยาข้าวเย็น ชมิ้นน้อย ใบมะกา

จันทร์แดงและจันทร์ขาว เอน้ำหนักสิ่งละ ๑ บาทรวมต้มรับประทานก่อน
อาหารวันละ ๓ เวลา

๓. โรคเบาหวาน ใช้ต้นฟ้าทลายโจรต้มแล้วตากให้แห้ง นำมา
ต้มรับประทาน

๔. โรคกษัย คัวยาที่รักษาประกอบด้วย ใบมะกา ผักคูน
แก่นขี้เหล็ก แก่นขนุน แก่นลั่นทม แกลบกข้าวเหนียว สารส้ม รากไม้รวก
รากผักคาและยาข้าวเย็น นำคัวยาทั้งหมดที่ม้น้ำหนักเท่ากันมาต้มรับประทาน
เช้า - เย็น ก่อนอาหาร

คาถาที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ ต้องมารักษาประมาณ ๓ ครั้ง

คำรักษา นำกำหนดแล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา เคยรักษามาแล้วราว ๑๐๐ คน

๕๑. โรค.มือ.ส.ง.ศ.ร

ที่อยู่ ๒๒ / ๖ หมู่ ๖ ต.ท่าแค อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๗ ปี

โรคที่รักษา โรคอัมพฤกษ์และอัมพาต

วิธีการรักษา ใช้การบีบนวดและทานยา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาโรคทั้งสองนี้ จะใช้การนวดจับเส้นประกอบกับการให้ยา
ใบต้มรับประทานเป็นประจำคัวยาจะมีอยู่ ๒ หม้อให้ต้มหม้อที่ ๑ ทานก่อน
จนยาจัดจึงต้มยาหม้อที่ ๒ ทานต่อ ระหว่างการรักษาห้ามคนไข้ดื่มสุรา

ยาที่ใช้ ยาสมุนไพรซึ่งหมอจะเป็นผู้จัดหามาไว้ให้

คาถาที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ น้มน้ำมันแล้วแต่อาการ หากเป็นน้มน้มนานราว ๑ เดือนอาการก็จะดีขึ้น

ค่ารักษา ครั้งละ ๑๐๐ บาท ยาพื่อละ ๕๐๐ บาท

จำนวนผู้มารับรักษา เดือนละประมาณ ๑๐ คน

๔๔. นายมานิต ศรีวิจิตร

ที่อยู่ ๑๑๔ หมู่ ๑ ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๘ ปี

โรคที่รักษา โรคปวดเมื่อยและโรคเบาหวาน

วิธีการรักษา ใช้การทายาหรือนวดสำหรับโรคปวดเมื่อยส่วนโรคเบาหวานจะให้ทานยา

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคปวดเมื่อย จะใช้น้ำมันกวนซึ่งใช้น้ำมันมะพร้าวผสมกับน้ำมันมะพร้าวมาเคี่ยวจนเดือด ระหว่างที่เคี่ยวก็จะพองคาถาไปด้วย น้ำมันนี้ทาบริเวณที่ปวดเมื่อยแล้วนวดคลึงเบาๆ จนกว่าอาการปวดจะทุเลาลง

๒. โรคเบาหวานจะให้ทานยาซึ่งมีทั้งยาน้ำและยาลูกกลอน

ยาที่ใช้น้ำที่รับประทานแก้โรคเบาหวานจะประกอบด้วย รังผึ้ง ๑ รัง เหล้าขาว ๑ ขวด และหัวกระชาย ๑๒ หัว นำตัวยาทิ้งหมักมากรองรวมกันในโหลทิ้งไว้ประมาณ ๓ วัน จึงค่อยนำมารับประทานโดยให้รับประทานครั้งละ ๑ ถ้วย ก่อนอาหารเช้า - เย็น ทุกวันเป็นเวลา ๑ เดือน สำหรับยาลูกกลอนจะมีส่วนประกอบคือ ดินเหนือกบลาหม้อ นำมาหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตากแดดให้แห้งบดเป็นผงจำนวน ๖ ถ้วยชาจีน แล้วผสมด้วยน้ำผึ้งแท้ ปั้นเป็นเม็ดขนาดเท่าเม็ดพุทราให้ได้จำนวน ๑๐๘ เม็ด รับประทานครั้งละ ๑ เม็ดก่อนอาหารเช้า - เย็น ติดต่อกันทุกวันจนหมด

คาถาที่ใช้น้ำไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้น้ำมันอ่อนแล้วแต่อาการที่เป็น

ค่ารักษา แล้วแต่ศรัทธา

จำนวนผู้มารับรักษา เดือนละประมาณ ๑๐ คน

๔๔. นายเขื่อน ฤทธิไชยกุล

- ที่อยู่ ๑๑๔ /๓ หมู่ที่ ๓ ต.คอนโพนี อ.เมือง จ.ลพบุรี
- อายุ ๗๕ ปี
- โรคที่รักษา ใช้หีบกระดูก ขับเลือกร้ายสตรี้ โรคกระดูกงวง โรคช็อคเบาและการแก้พิษงู
ต่างว
- วิธีการรักษา ทานยาและคาถา
- ตัวอย่างการรักษา ๑. ใช้หีบกระดูก จะต้องดูอาการของผู้ป่วยก่อนแล้วจึงจัดยาสมุนไพร
ให้เบ็ดเตล็ดที่บ้าน
- ยาที่ใช้
๑. ใช้หีบกระดูกจะใช้ยาสมุนไพรต่างวซึ่งหมอนุ่มยอมเปิดเผย
  ๒. ยาขับเลือกร้ายสตรี้ มีส่วนประกอบดังนี้

ชิง	๔	บาท
คืบลิ	๔	บาท
พริกไทย	๔	บาท
ราก เจตมูลเพลิงแดง	๔	บาท
ไพล	๒	บาท
แก่นแสมทะเล	๒	บาท
จันทน์หึ่ง ๒ สิ่งละ	๒	บาท
การบูร	๖	สลึง
สารส้ม	๒	บาท
กระเทียม	๔	บาท
ขมิ้นอ้อย	๔	บาท
กระทือ	๔	บาท
พิวมะกรูด	๖	สลึง
เปลือกมะรุม	๖	สลึง

นำส่วนผสมทั้งหมดมาคั่วให้ละเอียดผสมกับเหล้าแล้วนั้น เป็นเม็ดลูกกระถิน

๓. โรคโรคสีดวง มีตัวยาดังนี้

ขมิ้นชัน	๑	ถ้วย
ขมิ้นอ้อย	๑	ถ้วย
บอระเพ็ด	๑	ถ้วย
เกลือ	๑.๕	ถ้วย

คั่วขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อยและบอระเพ็ดให้เข้ากัน คั้นกับน้ำเกลือ นำใส่หม้อต้ม แล้วนำออกมาคั้นเอาน้ำให้ได้พอที่ ๑ ขวด ทานครั้งละ ๑ ถ้วยชา แต่ต้อง ารับการบูรด้วยนิตหนึ่ง

๔. โรคชัคเบา มีตัวยาดังนี้

สารส้ม

ว่านหนวดแมว

นำบดคัมแล้วทานจนกว่าจะหมด

๕. การแก้พิษงู

ใช้คาถาและตัวยาสมุนไพร แต่หมอนำเปิดเผย

คาถาที่ใช้ นำเปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ นำแน่นนอน

คำรักษา นำคิดแล้วแต่จะให้

จำนวนผู้รักษา ประมาณเดือนละ ๗ - ๘ คน

๕๖. นายรอก งานศิลา

ที่อยู่ ๘๒ หมู่ ๕ ต. ทะเลชุมพร อ. เมือง จ. สทบุรี

อายุ ๘๓ ปี

โรคที่รักษา งูสวัด ลมพิษ ชุ่มคันหมาและผี

วิธีการรักษา ทายาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคจูสวัด ลมพิษ และขยุ้มคันทมา หมอจะนำยาซึ่งได้แก่ ข้าวสาร และใบพญาคำในครกบดยาจนละเอียดผสมกับเหล้าขาวแล้วนำใบ ทานบริเวณที่เป็นผื่นคัน

๒. โรคฝี หมอจะนำคันทมาป้าและพญาราก เคี้ยวมาผสมและบด จนละเอียด ผสมน้ำเล็กน้อยให้ด้วยยาเหนียว นำมาทาและปิดบริเวณที่เป็นฝี ใช้สมุนไพร ข้าวสาร เหล้าขาวและน้ำ

ยาที่ใช้

คาถาที่ใช้

๑. คาถาสำหรับรักษาโรคจูสวัด ลมพิษและขยุ้มคันทมา มีดังนี้
 สักกัตตะวา พุทธระตะมัง โอสะกัง อุตตะมัง ะรัง หัง
 เหวามนุสสานัง พุทธะเตเชนะ โสคติณา นัสสันตุภัททะวา สัมเพทุกขา
 รูปะสะเมนตุ เตะ

สักกัตตะวา อัมมะระตะมัง โอสะกัง อุตตะมัง ะรัง
 ะริษาพุทะสะมะมัง อัมมะเตเชนะ โสคติณา นัสสันตุภัททะวา สัมเพ
 ทะยา รูปะสะเมนตุ เตะ

สักกัตตะวา สังฆะระตะมัง โอสะกัง อุตตะมัง ะรัง อาหุ
 เนยยัง ภาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสคติณา นัสสันตุภัททะวา สัมเพ
 ะริคา รูปะสะเมนตุ เตะ

๒. คาถาสำหรับรักษาฝี มีดังนี้

คัง นะโม ๓ จบ

นะโม พุทธายะ นะสุนย์ ๘ เป็นมูลสุนย์ด้วยนะ

อิติปิโสภะคะวา ะนันทา สุนย์แล้ว นะ สุนย์ ๖ สุนย์ พุทธ
 สุนย์ ๗ สุนย์ ๘ สุนย์ ๘ เป็นมูล สุนย์ด้วยชะชา พุทธโณนะ

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๑ อาทิตย์

คำรักษา หม้เรียกร้องแล้วแต่จะให้ สิ่งที่อยู่ยงคงนามาคือ ของสังครุซึ่งมี น้ำตาล
 มะพร้าวและกล้วย

จำนวนผู้มารักษา เดือนละประมาณ ๕ - ๖ คน

๕๗. นายเล็ก ทองไทย

ที่อยู่ ๑๗๔ หมู่ ๖ ต. บ้านคาบ อ. เมือง จ. ลพบุรี
 อายุ ๘๖ ปี
 โรคที่รักษา งูกัด
 วิธีการรักษา ทานยา ทายาและคาถา
 ตัวอย่างการรักษา นำว่านพญาภูมาคาฯให้ละเอียด ผสมลงในเหล้าขาวแล้วท่องคาถาแก้พิษ
 ด้วยเสร็จแล้วแบ่งให้ผู้ป่วยทานส่วนหนึ่งอีกส่วนหนึ่งทาที่บาดแผล
 ยาที่ใช้ ว่านพญาภู
 คาถาที่ใช้ ไม้เปิดเผย
 ระยะเวลาที่ใช้ ๑ ครั้ง
 ค่ารักษา ไม้คิดค่ารักษาแต่ขอให้ผู้รักษาหายแล้วทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่
 อาจารย์ของท่านและสรรพสัตว์ทั้งหลาย
 จำนวนผู้มารักษา เมื่อสมัยการแพทย์ยังไม่เจริญผู้มารักษา มาก แต่ปัจจุบันมีน้อย

๕๘. นางเล็ก ยิ้มประไพ

ที่อยู่ ๒ ต. ทะเลชุบศร อ. เมือง จ. ลพบุรี
 อายุ ๖๐ ปี
 โรคที่รักษา โรคโรคสีดวงต่างว
 วิธีการรักษา ทาน ทาและเป่าเข้าจุมูก
 ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคโรคสีดวงจุมูก มี ๒ วิธีคือ นานาประมาณ ๑ หยิบมือ
 ใส่ในหลอดคาฯแล้วเป่าเข้าจุมูกทีละน้อยๆ และห้ามให้ตัวยาเปียกน้ำต้อง

ใช้มือที่แห้งหยิบหรือใช้ช้อนคักก็ได้ อีกวิธีคือใช้ทาน ๑ หยิบมือ
มาปั้นเป็นลูกกลอนมีลักษณะ เป็นเม็กลมเสี้ยว ประมาณเม็ดข้าวโพด หรือจะ
ใช้มะขามเปียกห่อยาก็ได้ เพราะยากจะทานยากมาก เนื่องจากมีรสฝืด
หอบ้านได้แล้วก็นำมาทานกับน้ำเหมือนยาทั่วไป

๒. โรคโรคสีดวงทวาร วิธีรักษาคือล้างบริเวณที่เป็นโรคสีดวงให้
สะอาด แล้วใช้ยาประมาณ ๑ หยิบมือทาบริเวณที่เป็นทุกวันวันละ ๑ ครั้ง
อาจจะแสบบ้างเล็กน้อย หรือจะทานยากก็ได้ เมื่อใช้ยาแล้วห้ามทานของ
คองทุกชนิด เหล้า ปลาไหล ปลาร้าและปูเค็ม

ยาที่ใช้ มีส่วนผสมดังนี้คือ สารส้มและสีเสียด ๑ ช้อนชา น้ำประมาณ ๒ ลิตร ใส่ลงใน
หม้อดินแล้วนำส่วนผสมมาเคี่ยวให้แห้งใช้ เวลาประมาณ ๓ ชั่วโมง หอบแห้ง
สนิทแล้วยกลงจากเตา ควรใช้เตาด้านเพราะไฟจะอ่อน ทิ้งไว้ให้เย็น
แล้วนำตัวยาที่ได้ใส่ครกหินตำให้ละเอียด แล้วใช้ผ้าเนื้อละเอียด เช่น
ผ้าขาวบาง กรองตัวยาที่ได้แล้วจนกว่าจะมีเนื้อละเอียดเหมือนแป้ง ก็จะ
ได้ตัวยาที่ต้องการ มีลักษณะเป็นผงสีเทา ตัวยาที่ได้ควรเก็บไว้ในภาชนะ
ที่แห้งสะอาด และนมเก็บในที่เย็น เพราะจะแข็งตัวเข้าไม่ได้

คาถาที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๑๕ วันถึง ๑ เดือน

ค่ารักษา ยาห่อละ ๑๐ บาท

จำนวนผู้มารับรักษา นม่นนอน ประมาณเดือนละ ๑๐ คน

๕๗. นายเลิศ ห้วมดี

ที่อยู่ ๑๖ หมู่ ๑ ต.บางชันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๘๖ ปี

โรคที่รักษา โรคฝี โรคแผลมโรคหลาม งูสวัดและชาบวมหรือปวดขา

วิธีการรักษา ใช้การพ่นยาและมีคาถาประกอบ และก่อนที่จะทำการรักษาทุกครั้ง หมอจะทาพิธีไหว้ครูก่อน ถือเป็น การบอกกล่าวบูชาครูอาจารย์ก่อนว่าในการรักษาครั้งนี้ขอให้อภัยวันนี้เลย

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคผี โรคนี้จะมี ๒ ชนิดคือ ผีกันชนซึ่งจะเป็นผีที่นึ่งตัวขึ้นมาให้เห็น ลักษณะคล้ายลูกมะนาว อีกชนิดหนึ่งคือผีธรรมดาจะมีตัวขึ้นมาให้เห็นชัด หมอจะนำตัวยาที่ใช้มาเคี้ยวจนปากแล้วเริ่มว่าคาถา โดยการตั้งนะโม ๓ จบก่อน แล้วจึงท่องคาถา เมื่อท่องคาถาจบก็จะเป่ายาลงที่ผี ทานแบบนี้ ๓ ครั้ง และผู้ป่วยต้องมารักษา ๓ วันติดต่อกัน

๒. โรคแหลมโรคหลาม เป็นโรคผีชนิดที่ขึ้นบริเวณเนื้ออ่อน หมอจะเคี้ยวยาแล้วท่องคาถาไปทั่วๆ เมื่อท่องคาถาจบก็พ่นยาลงที่แผล ทานแบบนี้ ๓ ครั้งและต้องมารักษาครบ ๓ วัน

๓. โรคจูสวัดและโรคชาวมหรือปากชาาก็ใช้วิธีการรักษาแบบเดียวกับโรคแหลมโรคหลาม

ยาที่ใช้ ยาที่รักษาโรคผี โรคแหลมโรคหลามและโรคจูสวัด จะมีตัวยาเหมือนกันคือ ใช้หมากและพลู ส่วนโรคชาวมหรือปากชาาจะใช้หัวไพล

คาถาที่ใช้ คาถาที่ใช้รักษาโรคผีดังนี้

อุมจิกอง ชิกะ ชิกะ เลน ชิกะบาย ชิเมยะซุม

ชิมะเยเนย ชิกุ ชิกอน ชิกะเลน ชิผีเบ๊ะ

เบียกปาวตะงัว อุมจ้าว เสยะเน สาวะชะ

ส่วนการรักษาโรคอื่นาก็จะใช้คาถาเดียวกัน แต่จะ เปลี่ยนตรงคำที่ขีดเส้นใต้ ให้เป็นชื่อโรคอื่นที่จะรักษา เช่น ชิจูสวัด เป็นต้น

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๓ ครั้งหรือ ๓ วัน

ค่ารักษา ให้ส่งขันข้าวและเมื่อรักษาครบ ๓ วัน ในวันที่ ๓ ต้องนำ ดอกไม้ ธูปเทียน เงินทาสีลง ใส่พานมาให้หมอ

จำนวนผู้มารักษา ประมาณวันละ ๒ - ๔ คน

๘๐. นางวิมล เลื่อนทอง

ที่อยู่ ๒๒๗ / ๘๐ ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๖ ปี

โรคที่รักษา โรคขาดหยัก โรคท้องผูก โรคอัมพาต ใช้ทั้งประคบและมิดบาดมือ

วิธีการรักษา ให้นำหรือทานยาสมุนไพร (แล้วแต่โรคที่เป็น)

ตัวอย่างการรักษา มิดบาดมือ จะใช้วิธีทอุงคากา โดยนำมือหรือนิ้วที่มีมิดบาดเข้าไว้ในน้ำ สะอาดหรือมิดบาดแผลไว้แล้วจึงทอุงคากาจนกว่าเลือดจะหยุดไหล การรักษาแบบนี้ใช้ได้ในกรณีที่มีบาดแผลไม่ใหญ่และจะรักษาเฉพาะคนในบ้านเท่านั้น

ยาที่ใช้

๑. โรคขาดหยัก ตำยาประกอบด้วย หัวปลาไหล ๓ หัว ตะเคียน ใช้ทั้งราก โคน ต้นจำนวน ๓ ต้น พริกไทย ๗ เม็ด นำตำยาทั้งหมดมาตำให้เข้ากัน แล้วนำใบพอกบริเวณที่เป็น

๒. โรคท้องผูก ตำยาประกอบด้วย ใบมะกอก ๑ กำมือ เกลือ ๓ หยิบ หัวแหวก ๑ กำมือ และหัวปากควาย ๑ กำมือ นำตำยาทั้งหมดมาตากแดดให้แห้งแล้วคบเป็นผงปั้นเป็นลูกกลอนไว้ให้ผู้ป่วยทาน โดยจะให้ทานเพียงครั้งละ ๑ เม็ดจนระบบขับถ่ายเป็นปกติจึงหยุดทาน

๓. โรคอัมพาต ตำยาประกอบด้วย

ภุทฺธิ	๔	หน้า	๔	บาท
เทียน	๔	หน้า	๔	บาท
มะแว้งต้น		หน้า	๔	บาท
มะแว้งเครือ		หน้า	๔	บาท
คัสลี		หน้า	๔	บาท
พริกไทย		หน้า	๒	บาท
กระศึร์ (น้ำกษณา)		หน้า	๒	บาท

นำตำยาทั้งหมดห่อผ้าขาวใส่ในหม้อ เติมน้ำพอท่วมตำยาค้างจนเดือดแล้วต้มวันละ

๓. แก้วก่อนหรือหลังอาหาร ส่วนยาที่เหลือก็อุ่นทุกวันและทานจนกว่ายาจะจืด หากยังไม่หายก็ให้มาเอายาไปต้มทานใหม่

๔. วิชาใช้ให้ประคูดัวยาประกอบด้วย พริกปากควาย ตะเครี ใบมะนาว เถาพริกนางและใบมะกา อย่างละ ๑ กำมือ นำดัวยาทั้งหมดไปต้มดื่มต่างน้ำ

คาถาที่ใช้ เฉพาะการรักษาโรคบาดมือ ทั้งนะยม ๓ จบก่อน แล้วจึงกล่าวคาถา
นะอุทมนต์ พุทธะธำมณ นะตักกิติ

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่โรค ถ้าเป็นโรคที่ต้องผู้รักษาเพียงครั้งเดียวหรือใช้เวลาเพียงวันเดียวก็หาย หรือถ้าเป็นใช้ให้ประคูดัวยาจะใช้เวลาประมาณ ๒ - ๓ วัน ส่วนโรคบาดทะยักต้องรักษา ๒ ครั้ง แต่สำหรับโรคอัมพาตคนแก่เนิ่นอนแล้วแต่อาการ

คำรักษา แล้วแต่จะให้ แต่สำหรับโรคอัมพาตต้องมีค่ายกครู ๓๙ บาทด้วย
จำนวนผู้มารักษา วันละ ๒ - ๓ คน

๔๒. นายสค วิชาวรรณ

ที่อยู่ ๑๖ หมู่ ๒ ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๑ ปี

โรคที่รักษา โรคถูกคุณไสยหรือถูกของ

วิธีการรักษา ใช้การต้มและอาบน้ำมันค

ตัวอย่างการรักษา คนที่ถูกคุณไสยจะมีอาการต่างวากัน เช่น บวคหัว บวมที่ร่างกาย ส่วนใดส่วนหนึ่ง มีสติหันเพี้ยนมาจากเดิม เหม่อลอยหรืออาการอื่นว่าที่หมอหลวงไม่สามารถสันนิษฐานโรคได้

การรักษาหมอจะให้ผู้มารักษาต้มและอาบน้ำมนต์ที่หมอหาขึ้นเองซึ่งส่วนใหญ่จะอาบน้ำมันคที่บ้านหมอ และจำนวนน้ำมันคที่อาบจะมากน้อยต่างกัน

ขึ้นอยู่กับความหนัก - เบาของอาการผู้ที่มารับรักษา โดยก่อนรักษาหมอจะถาม
อาการและวัน เดือน ปีเกิด ของผู้มารับรักษาเพื่อคำนวณดูว่าเกณฑ์อายุของผู้มา
รักษาในขณะนี้ตกอยู่ในช่วงดาวพระเคราะห์ดวงใดซึ่งจะบอกถึงความจำเป็นที่
จะต้องทำน้ำมันจำนวนมากหรือน้อย

การทำน้ำมัน น้ำมันต้องทำด้วยน้ำมันและเทียนน้ำมันคัสซาวหรือ
สีเหลือง หมอจะสวดมนต์ ท่องคาถาพร้อมทั้งหยดเทียนลงในน้ำให้เกิดดอก
น้ำมัน จะสวดมนต์วนเวียนกันไปหลายจบเพื่อให้เกิดสมาธิซึ่งจะยังผลให้หาย
จากโรคเร็วขึ้น เมื่อจบการสวดมนต์ก็ให้ผู้มารับรักษายกชันน้ำมันขึ้นอธิษฐาน
และดื่ม ๓ กลืน จากนั้นหมอจะอาบน้ำมันให้ผู้มารับรักษาและสวดมนต์ท่องคาถา
เหมือนอย่างที่ท่องครั้งแรก โดยให้ผู้มารับรักษานั่งพนมมือและเหยียดขาหันหน้าไป
ทางทิศใต้ หมอจะรดน้ำมันที่ศีรษะของผู้มารับรักษาก่อนแล้วจึงรดมือตลอดจนถึง
เท้าจนน้ำมันหมดเป็นอันเสร็จการรักษาในครั้งหนึ่งว หมออาจจะนัดมาให้
มาหม้อกานกรที่ผู้ป่วยมีอาการหนัก

ยาที่ใช้ -

คาถาที่ใช้ ตั้งนะโม ๓ จบ สวดพระเจ้า ๔ พระองค์และชุมนุมเทวดา

ระยะเวลาที่ใช้ นมเปนนอน ตามปกติแต่ละคนต้องรักษา ๓ ครั้ง

ค่ารักษา ตามปกติจะมี ค่าครู ๑๒ บาท รูป ๑๒ ดอก เทียน ๑๒ เล่ม
และดอกไม้สีขาว ๑๒ ดอก

บางรายอาจจะประกอบด้วยสิ่ง เหล่านี้จำนวนเท่าอายุผู้มารับรักษากรณีอาการหนัก
จำนวนผู้มารับรักษา วันละประมาณ ๓ - ๔ คน

๘๒. ร.ค.สค บบนิมาย

ที่อยู่ บ้านพัก บ.พัน ๗๒๑ ต.ท่าแค อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๘๖ ปี

โรคที่รักษา โรคเบาหวาน

วิธีการรักษา ให้ทานยาสมุนไพร เพื่อลดน้ำตาลในเลือดและบัสสาวะ หากผู้ป่วยมีแผลที่เกิดจากโรคเบาหวานก็จะให้ยาสำหรับรักษาแผลด้วย

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่เข้ ค่ายาที่ใช้รักษาโรคเบาหวานมีหลายขนานดังนี้

ขนานที่ ๑ ค่ายาได้แก่ ๖ มะละกอสีเขียวสด ห้าหลายจรและมะแว้งเครือ นำค้ายาทั้งหมดมาตำให้ได้ ๗ เบลาะ ใส่น้ำประมาณ ๗ ถ้วย แล้วนำมาต้มเคี่ยวให้เหลือน้ำประมาณ ๓ ถ้วย เมื่อทานยาครั้งแรกแล้วก็ให้ทิ้งไป ๑ เบลาะ เมื่อทานครั้งที่ ๒ ก็ให้ทิ้ง เบลาะที่ ๒ ทาอย่างนี้จนหมด ๗ เบลาะ ผู้ป่วยจะต้องทานยาทั้งหมด ๗ หม้อ เมื่อทานยาหมด ๓ หม้อแรกจะทาให้อาการลดลงและให้ทานต่ออีก ๔ หม้อแล้วนำค้ายาใบฝรั่งไว้ที่ทางแยก ในการรักษาจะต้องมีลาภพระเจ้า ๕ พระองค์ด้วย

ขนานที่ ๒ ค่ายาได้แก่ ยอดฝรั่ง ๕ ยอด สะตอฝักใหญ่ ๑ ฝัก และน้ำฝนกลางแจ้ง ๓ แก้ว ต้มค้ายาทั้งหมดเคี่ยวให้เหลือ ๑ แก้วแล้วดื่มให้หมด ทาอย่างนี้ทุกวัน น้ำตาลในเลือดและบัสสาวะจะลดลง

ขนานที่ ๓ ค่ายาได้แก่ ใบชะพลูทั้งต้นและใบ ๕ ต้นนำมาล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำมาต้มใส่น้ำ ๒ ถ้วยเคี่ยวให้เหลือครึ่งถ้วย ทานให้หมดก่อนอาหารเย็น ทาน ๑๔ วันต่อครั้ง เมื่อทานไป ๒ ครั้งก็ควรไปให้แพทย์ตรวจหาน้ำตาลในบัสสาวะ ถ้ายังมีอยู่ก็ให้รับประทานต่อไป

ยาที่ใช้รักษาแผลที่เกิดจากโรคเบาหวานมี ๒ ขนานคือ

ขนานที่ ๑ ค่ายาได้แก่ พริกไทยดำ ๗ เม็ด ช่าสกหนัก ๒ บาท กระชายสด ๒ บาท โพลสต ๒ บาท และเปลือกพิบูล ๑๔ บาท นำค้ายาทั้งหมดมาล้างให้สะอาด ตาให้ละเอียด เคี่ยวกับกะทิที่คั้นจากมะพร้าว ๓ ใบ เคี่ยวจนงวดให้แล้วเก็บใส่ขวดไว้ทาแผล

ขนานที่ ๒ ค่ายาได้แก่ เม็ดมะขามจาวนพอบประมาณ ๓ เม็ด

๔๔. นายสมบัติ ศรีสวัสดิ์

ที่อยู่	๒๑๑ หมู่ ๑ ค.ถนนใหญ่ อ.เมือง จ.ลพบุรี
อายุ	๔๑ ปี
โรคที่รักษา	ทุกรอคแล้วแต่จะมีผู้มาให้รักษาจะเป็นโรคอะไร เช่น โรคอัมพาต บะคง ปวดเมื่อย เป็นผื่น เจ็บท้อง ตาแดง งูสวัด ขยุ้มต้นหมา คางทูม เริ่ม กระตุกหัด หรือโรคที่เกี่ยวกับการเดินของทางโสตศาสตร์
วิธีการรักษา	ใช้การเสก เป่าหรือพ่นและนวดหรือทา
ตัวอย่างการรักษา	เริ่มแรกผมจะให้ผู้มารักษาเอาเหล้าขาวมา ๑ กิง แล้วผมจะตั้ง ขัน ๕ มีการอัญเชิญเทวดา ถวายมาชุมนุมกัน แล้วจึงนำเหล้าขาวมา ปลุกเสก เพื่อใช้ในการรักษาโรคต่อไป ถ้าเป็นโรคกระตุกหัด ผมจะใช้น้ำมันมะพร้าวรักษาโดยนำน้ำมัน มะพร้าวมาปลุกเสกก่อนแล้วจึงนำน้ำมันนี้ไปทาหรือนวดบริเวณกระตุกหัด เมื่อรักษาหายแล้วผู้มารักษาต้องส่งขันข้าวให้ผมซึ่งประกอบด้วย ข้าวสุกที่หุงแล้ว ๑ ขัน กลัวย่น้ำว่าสุก ๑ หวี ดอกไม้ ๓ ดอก รูป ๕ ดอก เทียน ๓ เล่ม สดางค์ ๑ สลึง ผมจะนำขันข้าวนี้ไปถวายครูบาอาจารย์ ก่อนจากนั้นจะให้ผู้มารักษาไปใส่บาตร
ยาที่ใช้	น้ำมันมะพร้าว เหล้าขาวและหมาก
สถานที่ใช้	มีหลายบทแต่ไม่สามารถเปิดเผยได้
ระยะเวลาที่ใช้	ราว ๓ - ๗ วัน
คำรักษา	ไม่คิดเพราะจะรับคำรักษานี่ไม่ได้เด็ดขาด แต่ถ้าผู้มารักษาเอาฝากไว้กับผู้อื่น แล้วให้บุคคลนั้นนำมาให้ผม ผมก็รับได้ไม่เป็นการ
จำนวนผู้มารักษา	ราววันละ ๓ - ๔ คน

๕๕. จ.ส.อ.สมพงษ์ แก้วเกื้อน

ที่อยู่   บ.พัน ๗๑๑
 อายุ   ๔๑ ปี
 โรคที่รักษา   โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต และโรคปวดเมื่อย
 วิธีการรักษา   ๑. บำบัดโดยการนวด
                          ๒. ใช้สมุนไพรในการประคบ
                          ๓. ใช้น้ำชาช่วย
 จะรักษาเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์เท่านั้นและหาการรักษาที่วัดชีป่าสิทธาราม
 อ.เมือง จ.ลพบุรี

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้   ใช้น้ำชาสำเร็จที่สกัดจากสมุนไพรจากสถานพยาบาลสมาคมแพทย์เภสัชกรรม
                          ไทยโบราณ
 คานาที่ใช้   ไม่มี
 ระยะเวลาที่ใช้   นอนแน่นอน
 ค่ารักษา   ค่านวด   ๖๐ บาท
                          ค่าประคบ   ๖๐ บาท
                          ค่ายาแล้วแต่ด้วยยาที่ใช้
 จำนวนผู้มารักษา วันละประมาณ ๑๐ คน

๕๖. นายสมหวัง ปานงาม

ที่อยู่   ๐๗๔ / อ หมู่ ๑ ต.โพธิ์เก้าต้น อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ   ๗๖ ปี
 โรคที่รักษา   โรคตาแดง โรคเส้นจมเส้นยึด เริม และลมพิษ

วิธีการรักษา ใช้การเป่าพ่นหรือทา

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคตาแดง นำใบมะขาม โพลและเกลือโรยตาให้เข้ากัน แล้วห่อด้วยผ้าจุ่มลงในน้ำฝนเปียกเสกตา

๒. โรคเส้นจมเส้นยึด ตั้งนะยม ๗ ครั้งแล้วท่องคาถา หลังจากท่องจบแล้ว หมอจะถามผู้ที่มารักษาว่าปวดตรงไหน เจ็บตรงไหนแล้ว หมอจะโบยนิ้วตัวเองตรงบริเวณที่คนไข้บอก

๓. โรคเริ่ม จุดรูป ๓ ดอกแล้วจุดเทียน ตั้งนะยม ๓ ครั้ง ทาน้ำมันดีแล้วท่องคาถาเป่าที่เริ่ม ๓ ครั้งแล้วทมน้ำมันดี ๓ ครั้งแล้วฝน ขมิ้นทาตรงบริเวณที่เป็นเริ่ม

๔. สมพิษ นำใบพลูมาโรยกับเหล้าขาวแล้วนำไปทาบริเวณที่เป็น ผื่นคัน ให้ทาข้างนอกว่าจะหายคัน

ยาที่ใช้ ใช้ยาสมุนไพรซึ่งแตกต่างกันในแต่ละโรค ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

คาถาที่ใช้ คาถารักษาโรคเส้นได้แก่ ปะปะ พะพะ

คาถารักษาโรคเริ่มได้แก่ อมาใต้ซอน ร้อนที่กระดูก อมมะคารา

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่โรคถ้าเป็นตาแดงอาจต้องรักษาถึง ๒ ครั้งหรือ ๒ วัน แต่ถ้าเป็น โรคเส้นจะรักษาจนหายในทันที ถ้าเป็นโรคเริ่มรักษาหายใน ๑๐ วันส่วน โรคสมพิษก็จะรักษาหายเพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา บางโรคก็ไม่คิดค่ารักษา เช่น โรคตาแดงและโรคเส้น แต่ถ้าเป็นโรคเริ่ม ต้องเสียค่ารักษา ๑๐ บาทและโรคสมพิษเสียค่ารักษา ๖ บาท

จำนวนผู้มารักษา เดิมเปิดเป็นสำนักมีคนมารักษาวันละ ๑๐ กว่าคนขึ้นไปแต่เดี๋ยวนี้เปิดสำนัก แล้วคงรักษาเฉพาะคนรู้จักหรือญาติสนิทมิตรสหายเท่านั้น

๗. นายสารวย พานิช

ที่อยู่ ๑๑ หมู่ ๔ ต.พรหมศาสตร์ อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๖ ปี
 โรคที่รักษา งูสวัดและงูมีพิษกัด
 วิธีการรักษา ใช้ยาทาและคาถา
 ตัวอย่างการรักษา ๑. งูสวัด หมอจะใช้ขมิ้นละลายกับน้ำ นานาทาบริเวณที่เป็น
 เม็ดผื่นคัน แล้วจะท่องคาถามาพันที่รอยบาดแผลซ้ำอีกที่
 ๒. งูมีพิษกัด หมอจะจุดธูปบูชาครุก่อนเจดยาใช้รูป ๕ ดอก ดอกบัว
 และคำครุ ๖ บาท แล้วท่องคาถาพันใบที่บาดแผล แล้วทำการเค้นที่
 บาดแผล แล้วจึงทำการเหยียบที่บาดแผล
 ยาที่ใช้ งูสวัดใช้ขมิ้น ส่วนงูพิษใช้คาถา
 คาถาที่ใช้ ไม้เปิดเพศ
 ระยะเวลาที่ใช้ ไม้เกิน ๕ วัน
 ค่ารักษา คำครุ ๖ บาท
 จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณสิบคนค่าละ ๕ คน

๔๘. นายสุพล ชาวประมง

ที่อยู่ ๒๐๗ หมู่ ๘ ต.นิคม อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๖๒ ปี
 โรคที่รักษา โรคไส้เลื่อน
 วิธีการรักษา ทานยาและบำบัดด้วยการนวด
 ตัวอย่างการรักษา ก่อนที่ผู้ป่วยจะได้รับการรักษาโดยการทานยานั้น ผู้ป่วยต้องบำบัดโรค
 ด้วยการนวดก่อน เพื่อให้ไส้เลื่อนคืนสะดวก เป็นการเตรียมร่างกายให้
 พร้อมที่จะรับการรักษาในขั้นต่อไป หากผู้ป่วยได้รับการผ่าตัดมากก็ต้องรอให้
 แผลหายดีก่อน
 ขั้นตอนในการนวดมีดังนี้

๑. นวดทั้งตัวเพื่อให้เส้นคลายเนื่องจากโรคเส้นนี้เกี่ยวข้องกับโรคเลือดลม

๒. ถ้าผู้ป่วยมีความต้องการที่จะทำการประคบ หมอก็จะทำการประคบให้ ผลจากการประคบคือจะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกสบายตัวขึ้น การประคบจะใช้ตัวยาสมุนไพรหอมผ้าแล้วนำมาเบี่ยงให้ร้อนก่อนจึงนำมาประคบ

๓. การบำบัดด้วยยา เป็นหัวใจของการรักษาโรคเส้นนี้และเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการรักษา ยามี ๒ ประเภทคือ

ก. ยาหม้อ จะนำสมุนไพรไปตากแดดให้แห้งก่อนแล้วจึงจะนำมาใส่หม้อต้มและผู้ป่วยต้องดื่มตามที่หมอกำหนด

ข. ยาเม็ดหรือยาลูกกลอน นำสมุนไพรไปตากแดดให้แห้งแล้วนำมาบดหรือบดให้เป็นผงละเอียด นำมาปั้นเป็นเม็ดเล็ก ๆ โดยผสมกับน้ำผึ้ง

การจัดยาให้ผู้ป่วยถือเป็นเรื่องสำคัญมากและต้องละเอียดอ่อน หมอจะเป็นผู้พิจารณาตามอายุของผู้ป่วยและอาการของโรคเป็นสำคัญ

การรับประทานยานี้จะต้องรับประทานอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกว่าจะหมดกำหนดตามที่หมอสั่ง และตัวยาที่ต้องเก็บไว้ในที่สูง ห้ามข้าม ก่อนทานต้องระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์

ยาที่ใช้

ตัวยาที่ใช้ในการประคบได้แก่ ไซล เกือบ พิมเสน การบูร ชมันน้อย

ชมันชัน ส้มป่อย มะขาม หัวว่านน้ำ ผักเส้นผี และพลับพลึง

ตัวยาที่นำมาต้มดื่มได้แก่ เบลจกุล ภารุทั้ง ๔ เขียนทั้ง ๔ ลูกจันทร์

ดอกจันทร์ กระจวาน กานพลู เลือดแรด ดอกคำไทย ดอกพิบูล

ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกบัวหลวง ดอกมะลิ ดอกจันทน์ ดอกกระดังงา

กฤษณา กะลาพิศ ชะลูด ชอนดอก อบเชยเทศ ชะเอมเทศ ชมันเครือ

ผาดแดงหรือผาดเสน นนทรี เหมือคน กานแพง ๗ ชั้น คาฟอย และ

สารส้ม

คาถาที่ใช้

นะโม

ระยะเวลาที่เส้ จะรักษาเพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา ยาหม้อวละ ๑๕๐ บาท นวด ๕๐ บาท ประคบ ๕๐ บาท

ยาเม็ดหรือยาลูกกลอนกระปุกละ ๒๐๐ บาท

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๕ - ๖ คน

๕๙. นางสุภมาศ บัวเพชร

ที่อยู่ บ้านพักนายทหารศูนย์การบินทหารบก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๑ ปี

โรคที่รักษา ไขข้ออักเสบ เจ็บคอ และไข้หวัด

วิธีการรักษา ใช้การกวาดยา

ตัวอย่างการรักษา หมอจะนำถ้วยที่ใช้น้ำในการรักษา ๑ เม็ด บดลงในพานมครกแล้วใส่ น้ำมะนาวลงไปพอสมควร คนให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ใช้นิ้วป้ายยาแล้วล้างลงไปในคอเด็กที่ป่วย นำยาที่ติดนิ้วอยู่เจิมลงบนหน้าผากผู้ป่วยพร้อมกับห้องคาถา ๑ จบและเป่ากระหม่อมอีก ๑ ที

ยาที่เส้ ยากวาดแสงหมึก

คาถาที่เส้ ไม้เปิดเพชร

ระยะเวลาที่เส้ เพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา ไม้ขีด

จำนวนผู้มารักษา ไม้แน่นอนราววันละ ๒ - ๓ คน

๖๐. นายสุวรรณ ปิ่นทอง

ที่อยู่ ๑๓ หมู่ ๑ ต.โพธิ์ตรุ อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๒ ปี

โรคที่รักษา อัมพาต กระตุก จับเส้น และนอนน้ำมูก

วิธีการรักษา ให้อาหารและนวด

ตัวอย่างการรักษา การรักษาโรคอัมพาตนั้นจะรักษาเฉพาะผู้ที่ เป็นใหม่เท่านั้น เพราะจะรักษา ได้หายเร็วกว่า หากเป็นนานแล้วอาจรักษาหายช้าหรืออัมพาต บางครั้งหมอ จะให้ผู้ป่วยพักอยู่ด้วยโรคคิดค่าเช่าที่พักรวันละ ๑๐๐ บาท หมอจะให้ผู้ป่วย ทานยาหม้อต่างน้ำ และจะมีการนวดประคบด้วย

ยาที่ใช้ ยาสมุนไพร ไม่สามารถเปิดเผยด้วยยาได้

สถานที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๒ - ๓ เดือน แต่บางรายอาจรักษาเพียง ๑ - ๒ เดือน

ค่ารักษา ยาสมุนไพรชุดละ ๒๐๐ บาทรับประทานได้ ๑ เดือน

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๓๐ - ๔๐ คน

๖๑. จ.ส.อ.ไสว สุภาส

ที่อยู่ ๗๘ หมู่ ๘ ต.ป่าตาล อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๓ ปี

โรคที่รักษา ตาแดง ตาห่าง ชาง เริ่ม และงูสวัด

วิธีการรักษา ใช้การเป่าพัน

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะให้ผู้ป่วยอยู่ในที่โล่งหลังจากนั้นหมอจะนำ น้ำฝนที่สะอาดมา ทิ้งคาถาลงบนนั้น แล้วอมน้ำฝนมายังบริเวณที่เป็นโรค จะพันประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง

ยาที่ใช้ น้ำฝนและคาถา

สถานที่ใช้ ไม่มีเปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ครั้งเดียว

ค่ารักษา ค่าครู ๒๕ สตางค์ รูป เขียน คอแก้ว กั๊ว ๑ หวี

จำนวนผู้มารักษา นมเน่เนอน

๖๒. นางหรั่ง ตามอาจารย์

ที่อยู่ ๖๔ หมู่ ๒ ต.โพธิ์เก้าต้น อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๖ ปี

โรคที่รักษา สุนัขกัด น้ำร้อนลวก แผลงักค้อย เคล็ดขัดยอก เทา ถ่ายพยาธิ ชัก
ลมพิษ และห้ามเลือด

วิธีการรักษา ใช้ยาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ๑. สุนัขกัด หมอจะตั้งนะยม ๓ จบ นอกครูบาอาจารย์ แล้วพูด
กะตะ กะตะ เสกเกลือยัดลงไปในแผลและเป่าอีกครั้ง

๒. น้ำร้อนลวก หมอตั้งนะยม ๓ จบแล้วเป่าไปที่แผล ท่องคาถา
ยะโส นะยมนิพายะ พันปราบไปที่แผล

๓. แผลงักค้อย นานแผลที่ถูกแมลงกัดเบาเช่นน้ำส้ม

๔. เคล็ดขัดยอก หมอตั้งนะยม ๓ จบแล้วเคี้ยวหมากพร้อมทั้งท่อง
คาถา อมะท้อปราบ อมะแม่ปราบ ตัวอยู่ภูเขา เงาอยู่พระอาทิตย์...
เมื่อท่องคาถาจบหมอจะพ่นน้ำหมากไปยังบริเวณที่เคล็ดขัดยอก

๕. เทา นานน้อยหน้ามารชลกเอาแต่น้ำมายีที่ผม หิ้งไว้ประมาณ
๑ - ๒ ชั่วโมงจึงสระผมให้สะอาด หากนมีใบน้อยหน้าจะใช้เม็ดกะเบาแทน
ก็ได้

๖. ถ่ายพยาธิ นำลูกมะเกลือมาจำนวนพอเหมาะสมกับอายุของ
ผู้ป่วย คั้นเอาแต่น้ำ นานผสมหัวกะทิให้ผู้ป่วยดื่ม

๗. ชัก หมอตั้งนะยม ๓ จบ แล้วท่องคาถา แลบลิ่นบลิ่นตา พ้อ
มิงคาเอ๋ นกกลางไร่ ฟ้ามันผ่า คามิ่งชื้อตานพ.. พุซังบัตติทานิ

๘. ลมพิษ นานพลูมารชลกกับเหล้าขาวแล้วนานาทบริเวณที่เป็น

๕. ห้ามเลือด ใช้ใบทองโชนกาให้ละเอียดแล้วนำมาปิดตรงบริเวณ

แผลพร้อมท้องคาถา นะมณีพาสะ

ยาที่ใช้ สมุนไพรร และเหล้าขาว

คาถาที่ใช้ ส่วนใหญ่จะตั้งนะม ๓ จบ แล้วจึงว่าคาถาท่างวักนบ คังกล่าวมาข้างกันแต่
นมเปิดเผยทั้งหมด

ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียว

คำรักษา นมคิดเพียงแต่ให้ผู้ป่วยสาบคาถ

จำนวนผู้รักษา นมแน่นอน

๖๗. นายหลิน คาศี

ที่อยู่ ๖๘/๘ หมู่ที่ ๑ ต.เขาสามยอก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๗ ปี

โรคที่รักษา ลมพิษ งูสวัด ตาแดง สุนัขบ้ากัด โลหิตจางและภาวะขาดแคลเซียม

วิธีการรักษา ใช้ยาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ๑. โรคลมพิษ หมอจะใช้ใบพลูขี้กับเหล้าขาวพอเหลก แล้วเอา

น้ำเหล้านั้นทาตรงบริเวณที่เป็นหรือเมื่อกัดคันพร้อมทั้งท้องคาถาเพื่อดับพิษด้วย

๒. งูสวัด หมอจะตำเนมหากาสาบเหล้าขาวพอเหลก แล้วนำน้ำ

เหล้านั้นมาทาบริเวณที่เป็น ก่อนทาจะพ่นด้วยเหล้าพร้อมทั้งท้องคาถาเพื่อดับ

พิษก่อน เมื่อหายหัวแล้วนำวันทางจระเข้มาปิดทับแผลอีกทีหนึ่ง

๓. ตาแดง หมอจะเคี้ยวหัวหอมให้เหลกแล้วพ่นใส่บริเวณตาของผู้ป่วยขณะพ่นก็ท่องคาถากับด้วย

๔. สุนัขบ้ากัด หมอจะใช้เท้าเหยียบแผลที่ถูกกัด พร้อมทั้งเคี้ยวเกลือ

ตัวผู้พ่นใส่แผล ขณะที่เคี้ยวและพ่นเกลือนี้หมอจะท่องคาถากับไปด้วย

๕. โรคโลหิตจาง หมอจะจดตัวยาให้ไปซื้อและจ้างร้านขายยาบดให้เป็นผงละเอียด ตัวยาจะมีสีน้ำตาลและมีกลิ่นฉุน นำยาไปละลายกับน้ำร้อนดื่มหรือนำไปคองกับเหล้าก็ได้

บุคคลที่จะทานยานี้ต้องเป็นผู้ใหญ่อายุ ๒๐ ปีขึ้นไป สตรีที่ตั้งครรภ์ห้ามทาน ผู้ชายก็สามารถทานนี้ได้ เพราะยานี้จะช่วยบำรุงโลหิต ทำให้อยากรับประทานอาหารเป็นผลให้ผู้ทานยานี้อ้วนท้วน สมบูรณ์ ทานให้มีโลหิตปกติเหมาะสำหรับหญิงที่มีโลหิตน้อย ประจำเดือนมาไม่ปกติ ผอมทานอาหารไม่ค่อยได้

๖. กวาดยาเด็ก ใช้ยากวาดคอเด็กที่ซื้อจากร้านขายยาผสมกับเกลือและมะนาว เอาน้ำซึ้นป้ายยาแล้วล้างลงไปในคอเด็กพร้อมกับว่าคาถากำกับ

ยาที่ใช้

แตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังนี้

๑. โรคลมพิษ ใช้ใบพลูกับเหล้าขาว
๒. งูสวัด ใช้ใบมหาภาพ เหล้าขาวและว่านหางจระเข้
๓. คางคาง ใช้หัวหอมแดง
๔. สุนัขบ้ากัด ใช้เกลือตัวผู้
๕. โรคโลหิตจาง ตัวยาที่ใช้ได้แก่ โกรธสอ โกรธหัวบัว

โกรธหุบล่า เขียนคำ เขียนแดง เขียนเขาวพาลี สารส้ม ดินประสิว เกลือสินเธาว์ คีบลี ชิง ไซพล กระเทือ พริกไทย กระชาย หัวหอมแดง และหัวกระเทียม

๖. กวาดยาเด็ก ใช้ยากวาดที่มีขายตามร้านขายยา เกลือและมะนาว

คาถาที่ใช้

จะเริ่มจากการตั้งนะโม ๓ จบก่อน แล้วจึงว่าคาถาเฉพาะแต่ละโรค (เฉพาะที่เปิดเผยได้) ดังนี้

โรคลมพิษและงูสวัด "อะพิษสะเมกสะ นะโมพุทธายะ"

คาแดง "อะพิษสะเมกสะ นะโมพุทธายะ อัสสะวาสุ สุตตะวาจิ"
 สุนัขบ้ากัด "โรมชินชาต เอาชินมาบัง โรมหนึ่งชาต เอาคอ
 มาคึด โรมเชเป็นแบ้ง กระแต้งเป็นปูน"

กวาดษาเด็ก "วิระทะรม วิระโคนายัง วิระหิงสา วิระทาสี
 วิระทาสา วิระจิตทีรม วิระโคนายัง พุทธิสสะ สวารหม"

ระยะเวลาที่เข้า ตามปกติจะใช้เวลารักษาเพียงครั้งเดียวแต่ถ้าไม่หายก็ให้มาใหม่จนกว่าจะหาย
 ค่ารักษา เสียค่าครู ๖ บาทพร้อมรูปเขียนใส่หามานาบุญชาครู
 จำนวนผู้มารับรักษา นุ่มแน่นอน ส่วนใหญ่จะเป็นคนานละแวกเดียวกัน

๖๔. นายอานวย ความคุม

ที่อยู่ ๑๒ หมู่ ๗ ค.บางขันหมาก อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๒ ปี

โรคที่รักษา เลิกสุราและยาเสพติดทั้งหลาย

วิธีการรักษา วิชาและการตั้งจิตอธิษฐาน

ตัวอย่างการรักษา ผู้ที่ต้องการเลิกเหล้า ผู้ป่วยต้องนำดอกไม้มัน รูปเขียนมาบูชาพระรัตนตรัย
 กล่าวคำขอมาตามหนอ แล้วให้ผู้ป่วยตั้งสังฆะอธิษฐานต่อหน้า พระพุทธ
 พระธรรมและพระสงฆ์ว่าจะเลิกเหล้า โดยอาจจะเลิกภายในระยะเวลาบาง
 ช่วงหรือจะเลิกตลอดไปก็ได้ แล้วหนอจะให้ผู้มาขอเลิกที่มาสนทนากับพระประมาณ
 ๓ - ๕ ครั้ง

ยาที่ใช้ ใช้รากไม้รากเดียว (ไม่เปิดเผยว่ารากอะไร) ผนใส่ปูนแล้วให้ผู้ป่วยดื่ม

คาถาที่ใช้ -

ระยะเวลาที่ใช้ ครั้งเดียว

ค่ารักษา แล้วแต่ศรัทธาของผู้ป่วย

จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ คน

๖๕. ร.ค.ค.อรุณ ถนอมขวัญ

ที่อยู่ ๓๘๗ ถ.นเรศวร ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี
 อายุ ๗๖ ปี
 โรคที่รักษา เส้นจม กระดูกเคลื่อน อัมพาต ปวดแขน ปวดขาและโรคเกี่ยวกับกระดูก
 วิธีการรักษา ใช้การจับเส้นและแรงภายในตัวรักษา
 ตัวอย่างการรักษา ในการรักษาทุกโรคนี้ หมอจะต้องดูเงาของพระอาทิตย์ก่อนจึงจะรักษา
 ตามเวลานั้นๆ ผู้ป่วยต้องนำคอกำรูดูปเทียนมาไหว้ครู เมื่อไหว้ครูแล้วหมอ
 จะให้หลักในการรักษาตัวแก่คนไข้ว่า คนไข้จะต้องมีความอดทนและมีความ
 ศรัทธาค่อวิธีการรักษาของหมอ
 การรักษาโรคปวดแขน ปวดขา และเส้นจม หมอจะให้ผู้ป่วยนอนเหยียด
 ตัวตรง แล้วหมอใช้เข็มเงินยาวประมาณ ๓ นิ้วจิ้มไปตามนิ้วทั้ง ๕ นิ้วโดย
 จิ้มจากนิ้วก้อยมาหานิ้วโป้ง (หาข้างซ้ายก่อน) หลังจากนั้นจะใช้เข็มจิ้มตั้งแต่
 บลายนิ้วกลางไปถึงหัวเข่า แล้วจิ้มจากหัวเข่าลงมาที่ปลายนิ้วกลางอีกที
 การจิ้มจะจิ้มไปตามเส้นในร่างกายซึ่งมีอยู่ ๗๒,๐๐๐ เส้น
 ยาที่ใช้ บางครั้งให้ทานยาสมุนไพร (ไม่เปิดเผยตัวยา)
 คานาที่ใช้ ไม่มี
 ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการของโรค
 ค่ารักษา ค่าครู ๔ บาท คอกำรูดูปเทียน นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับโรคที่เป็นและความ
 มากน้อยของอาการ
 จำนวนผู้มารับรักษา นับแน่นอน

๖๖. นางอุสาศี วัฒนกุล

ที่อยู่ ๔๘ / ๓ หมู่ ๘ ต.นิคม อ.เมือง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๔ ปี

โรคที่รักษา โรคส้วมมีพิษ เช่น งู ตะขาบ ฯลฯ กัดต่อย

วิธีการรักษา ใช้คาถา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาผู้ถูกงูกัด มีขั้นตอนดังนี้

๑. ชักถามผู้ป่วยว่าคนส้วมมีพิษหรืองูชนิดใดกัด
๒. ตรวจสอบสภาพบาดแผลว่ามีเศษอะไรติดอยู่บ้าง ถ้ามีเศษใบไม้ เศษหญ้า ก็จะทำความสะอาดบาดแผลเสียก่อน
๓. เมื่อทำความสะอาดเรียบร้อย นำเข็มเย็บผ้าใหม่ที่ปราศจากสนิมมาซักเชื้อโรคยาใช้น้ำร้อน
๔. นำเข็มนั้นมาเย็บบริเวณปากแผลเพื่อเอาเชื้อของงูที่กัดออกมา พร้อมทั้งห้องคาถาไปด้วย
๕. ทายอย่างนี้ไปเรื่อยจนกว่าผู้ป่วยจะหาย

ยาที่ใช้ ไม้

คาถาที่ใช้ ไม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ไม้แน่นอนแล้วแต่อาการของผู้ป่วย

ค่ารักษา ต้องงาช้าง ๕ ประกอบด้วย ดอกไม้ ฐูปเทียน เหล้า ๑ ขวด กล้วย ๑ หวี ค่าครู ๖ บาท กรวย ๕ กรวย ส่วนอย่างอื่นนั้นแล้วแต่ผู้ป่วยจะให้

จำนวนผู้มารักษา ไม้แน่นอนประมาณเดือนละ ๕ - ๑๐ คน ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านแถบนั้น

บทที่ ๓

การบำบัดรักษาโรคและหมอกกลางบ้านในเขตอำเภออื่น

หมอกกลางบ้านที่มีภูมิลาเนาอยู่ในเขตอำเภออื่น หมายถึงหมอกกลางบ้านที่มีสถานที่สำหรับบำบัดรักษาโรคในเขตอำเภออื่นนอกเหนือจากอำเภอเมืองลพบุรีซึ่งได้แก่ หมอกกลางบ้านที่มีภูมิลาเนาอยู่ในเขต อำเภอโคกสำโรง อำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าเรือ อำเภอบ้านหมี่ อำเภอพัฒนานิคม อำเภอสระบุรี อำเภอท่าหลวง กิ่งอำเภอโคกเจริญ กิ่งอำเภอสามงิ้วและกิ่งอำเภอหนองม่วง ที่พบในการวิจัยนี้ เป็นหมอกกลางบ้านที่นำได้เป็นพระภิกษุสงฆ์ทั้งสิ้นมีจำนวน ๓๓ คน ดังจะกล่าวโดยเรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อดังนี้

๑. นายกลับ สุทรสุข

ที่อยู่ ๒๘ หมู่ ๑ ตลาดหนองม่วง กิ่งอำเภอหนองม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๑ ปี

โรคที่รักษา ไช้นิส ความดันโลหิตสูง แก้กิษุ ท้องผูก ท้องเดิน ซาหัด แขนหัก กระดูกแตก คอพอกและคอโศ

วิธีการรักษา ใช้ยาสมุนไพรและใช้คาถาประกอบในบางโรค

ตัวอย่างการักษาโรคท้องเสีย หมอจะให้ผู้ป่วยดื่มน้ำยาที่หมอปรุงให้ครั้งละครึ่งแก้วและให้ดื่มซ้ำบ่อยๆ หากเป็นน้อยก็ให้ดื่มครั้งละ ๒ ช้อนโต๊ะ วันละ ๓ - ๔ เวลา และเวลาคิดมาให้ดื่มเกลือเล็กน้อย

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปดังนี้

๑. ยารักษาโรคไช้นิส

ตัวยาได้แก่ พิงเสน ใบหนาด ใบกล้วยป่า พริกไทยร้อน กระชายดำ

ใบอังกาบเหลือง น้ำผึ้งและพริกไทย

วิธีปรุงยา นำใบหนาดและใบกล้วยปามาหั่นตากแห้ง แล้วนำพริกไทย ใบอังกาบเหลืองและกระชายคามาซึ่งให้มีน้ำหนัก เท่ากับใบคาห้ เป็นผงละเอียด เข้ากันดี ผสมน้ำผึ้งคลุกเคล้าจนทั่วแล้วปั้นเป็นเม็ดขนาดจืดพอประมาณ ให้ผู้ป่วยทานยานี้หลังอาหารเช้า - เย็น (วันละ ๒ เวลา) ครั้งละประมาณ ๑๕ - ๓๐ เม็ด

๒. ยารักษาโรคเซปัสและโรคสีดวงจมูก

ตัวยาได้แก่ สารส้ม พิมเสน น้ำมันหมู ใบอัคคีทวาร ใบบัวบกและเปลือกขลุ้

วิธีการปรุงยา นำพิมเสนทาหัวโรคสีดวงจมูกให้ทั่วหรืออาจจะใช้สารส้มผสมกับน้ำมันหมูพอกผ้ายัดใส่รูจมูก ถ้าเป็นมากให้ใช้ใบอัคคีทวาร ใบบัวบกและเปลือกขลุ้ ทั้งสามอย่างนี้มาตากแห้งผสมกับพิมเสนเล็กน้อยแล้วใช้ใบตองห่อมวนเป็นบุหรี่สูบ

๓. ยารักษาโรคความดันโลหิตสูงมี ๒ ตำรับ

ก. ตัวยาได้แก่ พริกไทยร้อน ๗ เม็ด ข้าวสารเหนียว ๗ เม็ด หน้าเหยงยั้น ๔ เม็ด ห่อหยี้นหนัก ๒ คาสิ่ง และกัจฉีหนัก ๒ คาสิ่ง

วิธีการปรุงยา นำตัวยาทั้งหมดมาบดคาห้ละเอียดและแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกก่อนนอนให้เอาผสมกับเซโปกขาวแล้วพอกไว้ที่ฝ่าเท้า ใช้ผ้าพันคิควไว้ให้แน่นตลอดคืน ส่วนที่สองให้รับประทานพร้อมกับคันทอม ๔ - ๖ ต้นหรือหัวหอม ๔ - ๕ หัวก็ได้ โดยรับประทานพร้อมกับอาหารมื้อเช้า - เย็น ประมาณ ๑๐ วัน

ข. ตัวยาได้แก่ ยอดเกษรข้าวโพดแห้ง ๑ กำมือ เปลือกแดงนมแห้ง ๑ กำมือ เปลือกกล้วยหอมแห้ง ๒ - ๓ ผล ใบหนาดและต้นฟ้าทลายจร

วิธีการปรุงยา นำตัวยาทั้งหมดมาต้มและใช้ดื่มแทนน้ำชา โดยก่อนจะดื่มต้องนำตัวยาทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วใส่สักพักแล้วนำมาดื่มกับน้ำฝน

ประมาณ ๓๐ นาทีถึง ๑ ชั่วโมง เมื่อครบเวลาแล้วให้ยกขึ้นและต้มแทนน้ำ หากจะให้ได้ผลเต็มที่ ให้ใช้ใบหนาดหรือใบฟ้าหอยเจรคั้นน้ำอาบด้วยก็ได้

๔. ยาแก้พิษงู

ตัวยาได้แก่ ใบเสลดพังพอน ๑ กำมือ ใบเถาคันเคง ๕ - ๖ ใบ ผักนึ่งสด เหล้าขาว ใบว่านงูคำ และว่านงูเห่า

วิธีการปรุง ๑. ใช้ใบเสลดพังพอน ๑ กำมือหรือประมาณ ๒๐ - ๓๐ ใบก็ได้ ตำละเอียดกับเหล้าขาวแล้วคั้นเอาน้ำมาต้มหรือเอาตัวยาพอกบริเวณที่ถูกงูกัด

๒. ใช้ใบเถาเคงประมาณ ๕ - ๖ ใบนำมาคั้นแล้วคั้นผสมกับน้ำขาวข้าวพอกที่แผล

๓. ใช้ใบผักนึ่งสดคั้นกับน้ำประมาณครึ่งถ้วยแล้วนำมาผสมกับเหล้าขาวนำมาคั้น ส่วนกากนำมาใช้พอกที่แผล

๔. ใช้ใบว่านงูคำมาผสมกับน้ำมะนาวหรือผสมกับเหล้าก็ได้ นำมาคั้นหรือทาบริเวณแผล

๕. ใช้ว่านงูเห่ามาผสมกับน้ำฝนคั้นหรือทาแผลก็ได้

การใช้ตัวยาหรือวิธีการรักษาคตามข้อใดนั้น หมอจะเป็นผู้แนะนำ โดยจะดูจากอายุของผู้มารักษาด้วย

๕. ยาแก้ท้องผูก

ตัวยาได้แก่ ชุมเห็ดเทศ ๘ - ๑๐ ใบ มะขามเปียก เกลือ ต้นผักเบ็ดแดง น้ำผึ้ง ๒ ช้อนโต๊ะ

วิธีการปรุงยา นำใบชุมเห็ดมาล้างไฟให้กลิ่นหอมแล้วนำใบคั้นคั้นแทนน้ำครึ่งละ ๑ แก้ว และอาจใช้ดอกชุมเห็ดสัก ๑ - ๒ ช่อมาคั้นจมน้ำพริกก็ได้ สำหรับคนสูงอายุ อาจใช้มะขามเปียกคลุกทานกับน้ำอุ่นก่อนทานอาหารเข้าอีกวิธีหนึ่งคือ นำต้นผักเบ็ดแดงคั้นน้ำใส่ตาลแดงและผสมด้วยน้ำผึ้งประมาณ ๒ ช้อนโต๊ะ เกลือประมาณครึ่งช้อนชาและน้ำ ๑ แก้ว คั้นตอนถ่ายท้องแล้ว

๖. ยาแก้ท้องเสีย

ตัวยาได้แก่ รากหญ้าไต่ใบประมาณ ๒๐ ต้น แงงขมิ้นชันและเกลือ
วิธีปรุงยา นำรากหญ้าไต่ใบมาหั่นเป็นท่อนสั้นๆ ต้มกับน้ำ ๓ แก้ว ต้มให้
เดือดคาบเรือยวจนเหลือน้ำประมาณ ๒ แก้ว นำแงงขมิ้นมาหั่นให้เป็นชิ้น
เล็กๆใส่ลงไปในน้ำ บล่อยาให้เดือดอีกสักพักจึงปิดไฟและบล่อยาให้เย็น นำน้ำ
ที่ต้มนี้มากลั้มครั้งละ ครั้งแก้วและให้ดื่มซ้ำบ่อยๆ เวลาที่มาให้ใส่เกลือเล็กน้อย

๗. ยารักษาซาหัด แขนหักและกระดูกแตก

ตัวยาได้แก่ น้ำมันงา หรือ น้ำมันมะพร้าว
วิธีปรุงยา นางาหรือมะพร้าวมาต้มเคี่ยวให้ตัวน้ำมันออกมาโดยจะทอดคาถา
หรือมาบด้วย เมื่อน้ำมันออกมาหมดแล้ว นำกากทิ้งไปเอาเฉพาะน้ำมันมาใช้

๘. ยาแก้คอพอกและคอโต

ตัวยาได้แก่ ใบมะขามประมาณ ๓ กำมือ ยาคา ข้าวเย็นเหนียว ข้าว
เย็นน้ำดี รากส้มกุ้งใหญ่และน้อย ชันทองพญาบาท หัวหนอนคายนาคและ
กานะกันเหลือง

วิธีปรุงยา สำหรับยาพอกนั้น ใช้ใบมะขามประมาณ ๓ กำมือนำมาต้มจน
เดือดแล้วบล่อยาให้เย็น อดยาระหว่างคัมนี้ใส่ยาคาผสมลงไปด้วยแล้ว
เคี่ยวให้ข้น ทิ้งให้เย็นนำมาพอกที่คอ

สำหรับยาทานนั้น ใช้ข้าวเย็นเหนียว ข้าวเย็นน้ำดี รากส้มกุ้ง
ใหญ่และน้อย ชันทองพญาบาท หัวหนอนคายนาค และผงกานะกันเหลือง
ทุกอย่างหนัก ๑๐ บาท นำมาคัมคัมวันละ ๓ เวลาหลังอาหาร

คาถาที่ใช้ ฃม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ฃม่แน่นอน

คำรักษา สำหรับคนจนหมอดจะออกให้เอง ถ้าคนมีฐานะต้องเสียค่าครู ๗๒ บาท

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๔ - ๒๐ คน

๒. นายทวย วงศ์

ที่อยู่ ๕๗ หมู่ ๑๐ ตลาดหนองม่วง กิ่งอ.หนองม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๗ ปี

โรคที่รักษา โรคเบาหวาน ไต ปวด และโรคสีดวงทวาร

วิธีการรักษา ให้นำขยาสมุนไพร

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปตามชนิดของโรคที่เป็นดังนี้

๑. โรคเบาหวาน โรคนี้มีอาการ ๒ อย่างคือ อาการไม่มาก และอาการมาก ยาสำหรับโรคเบาหวานที่มีอาการไม่มากมีตัวยา คือ ใบรางจืดชนิดดอกสีม่วง ๓๐ - ๕๐ ใบ น้ำซาวข้าว ๑ แก้วกาแฟ วิธีการปรุงยา นำใบรางจืดจำนวน ๓๐ - ๕๐ ใบตำให้ละเอียดแล้วคั้นเอาแต่น้ำผสมกับน้ำซาวข้าวที่เตรียมไว้ ๑ แก้วกาแฟผสมให้เข้ากัน ให้ดื่มยานี้ก่อนอาหารประมาณ ๑ ชั่วโมง และให้ดื่มยานี้ติดต่อกันประมาณ ๒ - ๓ วัน โดยรับประทานเพียงวันละ ๑ ครั้ง

ยาสำหรับโรคเบาหวานที่มีอาการหนัก ตัวยาประกอบด้วย ราชข้าวอ่อน ใบเตย และใบสักหรือใบอินทนิลน้ำ

วิธีการปรุงยา ใช้ราชข้าวอ่อนสัก ๕ - ๖ ลิตร ใส่หม้อ เติมน้ำให้มากกว่า แล้วตั้งเคี่ยวไฟให้นาน นำราชข้าวที่ต้มได้ที่มากรองเอากากออก ให้เหลือแต่น้ำแล้วพักไว้ นำใบเตยและใบสักหรือใบอินทนิลน้ำที่ล้างให้มันหนักเทวากันเอาใบหนึ่งแคบแล้วนำมาล้างให้กรอบ นำเอาใบนี้ที่ล้างแล้ว ๑ กำมือต้มกับน้ำราชข้าวให้เข้ากันดี จนได้ที่แล้วให้นำยานี้มาจับกินทีละน้อย เหมือนการคั้นน้ำชาและให้กินติดต่อกันเป็นนานๆ แล้วหมั่นไปตรวจเลือดดูว่าอาการเป็นอย่างไรบ้าง

๒. ยาแก้โรคไต จะมียาแตกต่างกันไปดังนี้

ขนานที่ ๑ แก้วโตอีก เสบ ตัวยาประกอบด้วย

ต้นกล้าพริกสด	๓๐ กรัม
เมล็ดหญ้าปากควายแห้ง	๑๕ กรัม
ตะไคร้ต้นแห้ง	๒๐ กรัม
หญ้ากอกบปล้อง	๑๕ กรัม

น้ำตาลกรวดเล็กน้อย

นำตัวยาทั้งหมดต้มรวมกัน เคี่ยวให้แห้งพอประมาณ ต้มยาที่ต้มนี้ก่อนอาหาร
ประมาณครึ่งชั่วโมง ต้มวันละ ๓ เวลา

ขนานที่ ๒ แก้วเนื้อโตอีก เสบ ตัวยาประกอบด้วย

รากเถารางจืด	๓๐ กรัม
รากกล้าพริกสด	๓๐ กรัม
เปลือกแตงรมแห้ง	๒๐ กรัม

นำตัวยาทั้งหมดต้มใส่ น้ำเคี่ยวพอประมาณ ต้มยาที่ต้มนี้ก่อนอาหาร ประมาณ
ครึ่งชั่วโมง วันละ ๓ เวลา

ขนานที่ ๓ แก้วกรวยโตอีก เสบ ตัวยาประกอบด้วย

หญ้ากอกบปล้อง	๑ กาน้ำ
ตะไคร้	๑ กาน้ำ
ข้าวเปลือก	๑ กาน้ำ

น้ำตาลกรวดก้อนเท่าหัวแม่มือ

นำตัวยาทั้งหมดต้มรดยาใส่ น้ำ ๓ แก้ว เคี่ยวให้เหลือน้ำประมาณ ๑ แก้วครึ่ง
แบ่งดื่ม ๓ เวลา ก่อนอาหารประมาณครึ่งชั่วโมง

๓. ยาแก้โรคบิด ตัวยาได้แก่ เปลือกมะกอกหลวง เปลือกลูก
ทับทิม และเปลือกมังคุด นำตัวยาทั้ง ๓ ชนิดในปริมาณที่เท่ากันต้มจนแห้งคั้น
รดยาใส่ น้ำพอท่วมตัวยา ต้มให้เดือดประมาณ ๑๐ นาทีแล้วยกลง ให้นำตัวยา
นี้ครึ่งละ ๒ ช้อนโต๊ะ ก่อนอาหารประมาณ ครึ่งชั่วโมง วันละ ๓ เวลา

รับประทานยานี้ติดต่อกันสัก ๒ - ๓ วัน

๔. ยาแก้โรคโรคสีดวงทวาร มี ๒ ชนิดคือ

ชนิดที่ ๑ คัวยาประกอบด้วย หัวหรือเหง้ากระทกรก และปูนแดง
นำหัวหรือเหง้ากระทกรกจำนวนพอประมาณมาทำให้ละเอียด ผสมกับปูนแดง
แล้วนำไปทาที่หัวโรคสีดวงทวาร

ชนิดที่ ๒ คัวยาประกอบด้วยฝักบุงสุก ๑ กิโลกรัมและน้ำตาลทรายขาว
๑ ชีคครึ่ง นำฝักบุงจำนวน ๑ กิโลกรัมนี้มาต้มกับน้ำ ๑ ลิตร เคี่ยวให้ละเอียด
แล้วนำมากกรองเอาแต่น้ำ ต้มกับน้ำตาลทรายขาวจนเหนียวเหมือนน้ำเชื่อม
นำยาที่ได้นี้มาทึ้ละน้อย วันละ ๒ เวลา ก่อนอาหารเช้า - เย็น

คาถาที่เฝ้า ไม่มี

ระยะเวลาที่เฝ้า เพียงครั้งเดียว

คำรักษา ไม่มีคิดแล้วแต่จะหา

จำนวนผู้มารักษา ไม่มีแน่นอน

๓. นายเกลื่อน เรียนพันธ์

ที่อยู่ ๑๗๖ หมู่ ๕ ต.วังเพลิง อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๖๖ ปี

โรคที่รักษา ใช้ทับระดู หอบหืด ไอ เริ่ม ชุ่มคันทมา งูสวัด โรคเหน็บชาและ
บาดทะยัก

วิธีการรักษา ใช้ยาและคาถา

คัวอย่างการรักษา การรักษาโรคไอ จะให้คนใช้คัวยาที่หมอบปรุงขึ้นหรือบางครั้งอาจกวาดคอก
คัวยาก็ได้

ยาที่เฝ้า ใช้ยาสมุนไพรซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังนี้

๑. ยาแก้ใช้ทับระดู คัวยาได้แก่ ฟ้าทะลายเถา นำฟ้าทะลายเถาที่สุกได้

จำนวนพอบประมาณ มามัดด้วยดอกลำไยเป็น ๓ เปลาะตีกับน้ำพอบประมาณโดย
ใส่ผักสดใบด้วย ในการปรุงยานี้หม้อจะใช้คาถาประกอบด้วย เมื่อต้มจน
ประมาณ ๓๐ นาทีก็แก้ดอกที่มัดออก ๑ เปลาะแล้วนำตัวยานี้มาต้ม ยานี้จะต้ม
เพียง ๓ ครั้งเท่านั้น เวลาต้มก็ให้แก้เปลาะออก ๑ เปลาะด้วย เมื่อต้ม
ครบ ๓ ครั้งแล้วให้คว่ำหม้อยานี้เพื่อเป็นเคล็ด

๒. ยาแก้โรคหอบหืด มี ๓ ชนิดคือ

ชนิดที่ ๑ ตัวยาได้แก่ ใบหนุมานประสาณากาย ใบพญาสัตตใบอ่อนและ
เปลือกส้มจอบจำนวนเท่ากัน นำมาเผาเป็นถ่านแล้วบดเป็นผงแล้วนำมาต้มใน
น้ำประมาณ ๓๐ นาที ให้ผู้ป่วยดื่มยานี้ ๓ เวลาหลังอาหาร เมื่อต้มจนยา
จืดแล้วให้นำยานั้นทิ้ง แล้วนำยามาต้มใหม่ติดต่อกัน ๓ หม้อ

ชนิดที่ ๒ ตัวยาได้แก่ ใบกระเพราแดง บุนนาคกับหมาก ใบพญาวง
ช้างและใบหนาค จำนวนพอบประมาณต้มในน้ำ ๓๐๐ ซี.ซี เคี้ยวบจน
เหลือน้ำ ๒๐๐ ซี.ซี ดื่มยานี้หลังอาหารประมาณ ๓๐ นาที

ชนิดที่ ๓ ตัวยาได้แก่ ดอกบานไม่รู้รุ่ย ๑๐ ดอกและเหล้าเล็กน้อย
นำมาต้มน้ำ ต้มวันละ ๓ ครั้งหลังอาหาร

๓. ยาแก้ไอ มี ๔ ชนิดคือ

ชนิดที่ ๑ ตัวยาได้แก่ เง่าชิง หอม เกลือและน้ำผึ้ง นำเง่าชิง หอม
และ เกลือจำนวนพอบประมาณตำให้ละเอียดแล้วผสมกับน้ำผึ้งคนให้เข้ากัน แล้ว
ให้ผู้ป่วยจิบเวลาไอ

ชนิดที่ ๒ ตัวยาได้แก่ ชำ มะนาว และน้ำตาล นำช้ำที่ล้างสะอาดแล้ว
มาทุบ หรือฝานบางๆ บีบมะนาวใส่ลงใบเติมน้ำตาลพอบประมาณ เมื่อคนใช้มี
อาการไอก็ให้นำมาอมไว้หรือเคี้ยวกลืนลงใบก็ได้

ชนิดที่ ๓ ตัวยาได้แก่ กระเทียม มะนาวและ เกลือ นำกระเทียมที่
บดเปลือกแล้วมาตำให้ละเอียด บีบมะนาวผสมลงใบและ เกลือเล็กน้อยคนให้
เข้ากัน นำมากกว่าคอกหรือจิบกินก็ได้

ขนานที่ ๔ ตำยาได้แก่ ชิงสค น้ำผึ้งและน้ำสุก นำชิงสมาคาห้าห่อเอี้ยค
คั้นเอาน้ำประมาณ ๓๐ ซี.ซี ใส่ น้ำผึ้ง ๒ ช้อนโต๊ะแล้วผสมน้ำสุกค่น้ำให้เข้ากัน
ใช้จับเวลา

๔. ยาแก้โรคเริ่ม ตำยาได้แก่ เบือกมิ่งคุด ใบรางจืดเถาและ
น้ำปูนแดง ใช้เบือกมิ่งคุดแห้งบดเป็นผงผสมกับใบรางจืดเถา ค่น้ำให้เข้ากัน
ผสมน้ำปูนแดง นำมาพอกบริเวณที่เป็นเริ่ม

๕. ยาแก้โรคขมุดันหมา มี ๒ ขนานคือ
ขนานที่ ๑ ตำยาได้แก่ ใบเสลดพังพอน พิมเสนและเหล้าขาว
นำใบเสลดพังพอนคากับพิมเสนและผสมกับเหล้าขาว ค่น้ำให้เข้ากัน นำมาพอก
บริเวณที่เป็นแผล

ขนานที่ ๒ ตำยาได้แก่ คินสอพอง ว่านหางจระเข้และเหล้าขาว
นำคินสอพองเผาไฟให้ไหม้แล้วคากับว่านหางจระเข้ให้เหนียวผสมกับเหล้าขาว
ค่น้ำให้เข้ากัน นำมาพอกบริเวณที่เป็นแผล

๖. ยาแก้โรคงูสวัด ตำยาได้แก่ ใบเสลดพังพอน คันผักกะสัง
ขมิ้นอ้อยและปลายข้าวสาร นำตำยาทั้งหมดมาคาน้ำให้ละเอียดละลายน้ำแล้ว
ทาตรงที่เป็นงูสวัด

๗. ยาแก้โรคเห็บขา มี ๒ ขนานคือ
ขนานที่ ๑ กรณีที่เป็นโรคเห็บขาเฉพาะบางแห่ง ตำยาประกอบด้วย

ปลายข้าวสาร ๒ ลิตร

เม็ลคิงาคา ๑ ลิตร

กระเทียม ๒ กำมือ

น้ำผึ้งหรือน้ำตาลเคี้ยวพอประมาณ

นำปลายข้าวสาร เม็ลคิงาคา กระเทียม มาคั่วให้สุกแล้วบดเป็นผง ผสมกับ
น้ำผึ้งหรือน้ำตาลเคี้ยวกันอย่างขม

ขนานที่ ๒ กรณีที่เป็นโรคเห็บขาทั้งตัว ตำยาประกอบด้วย

ผักชี	๑	บาท
ใบมะกา	๒	บาท
แก่นเสมหัง ๒ หนักสิ่งละ	๓	บาท
แห้วหมู	๔	บาท
แก่นซี่เหล็ก	๔	บาท
แก่นไม้สัก	๖	บาท
แก่นขนุน	๗	บาท
ผักกูด	๘	บาท
สะค้าน	๙	บาท
รากชูลศ	๑๐	บาท
มะกุ่มอ่อน	๑๑	บาท
มะค่าไก่	๑๒	บาท

นำตัวยาทั้งหมดนี้มาต้มในน้ำ ๓๐๐ ซี.ซี. ต้มนานประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง
ยาแก่โรคเห็บขาทั้ง ๒ ขนานนี้จะใช้คาถาประกอบด้วย

๘. ยาแก้พิษบาดทะยัก มี ๒ ขนานคือ

ขนานที่ ๑ ตัวยาได้แก่ หนังกวายนกว้าง ๑๒ x ๑๓ นิ้วและเหล้าขาว
๑ กิง นำหนังกวายนนี้ตากแห้งแล้วเผาจนเป็นขี้เถ้า บดให้ละเอียดผสม
เหล้าขาว ๑ กิงคนให้เข้ากัน ให้นำผู้ป่วยกินเมื่อยาลงถึงท้องผู้ป่วยสักพัก
มือเท้าจะค่อยๆอ่อนลง แล้วจะถ่ายพิษบาดทะยักออกเป็นสีเทา รอสัก ๓๐
นาทีให้ผู้ป่วยกินยาอีกครั้งแล้วกะเวลาตามกำหนด ถ้าผู้ป่วยหายแล้วให้หยุดยา
ขนานที่ ๒ ตัวยาได้แก่ ผักบู่ กะปิและน้ำตาล จำนวนพอประมาณ
นำผักบู่ต้มกับน้ำตาล แล้วนำกะปิที่เผาให้สลงบดด้วย ต้มพอให้เข้ากัน
ให้ผู้ป่วยดื่มยานี้เป็นระยะๆ จนหาย

คาถาที่ ๗ ไม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ ๗ ไม้แน่นอน

คำรักษา แล้วแต่จะให้ ถ้ามีฐานะยากจนก็รักษาให้ฟรี

จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ - ๑๕ คน

๔. นายจ้อน กระเป่าทอง

ที่อยู่ ๑๖ หมู่ ๑ ต.บ้านกล้วย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๗๕ ปี

โรคที่รักษา กระดูกหักและปวดบั้นเอว

วิธีการรักษา ทาด้วยน้ำมันมณฑ์และเป่าคาถา

ตัวอย่างการรักษา การรักษากระดูกหัก ต้องให้ผู้ป่วยยกครุ่ก่อน วดยาใช้คอกาน้ำ ชูบ
เทียนและเงิน ๖ บาท จากนั้นผู้ป่วยจะน่าน้ำมันมะพร้าวซึ่งหาซื้อมาเองให้
หมอทาให้สีเสกเป่า แล้วทาบริเวณแผลด้วยน้ำมันมณฑ์นี้ ขณะทาหมอก็จะเป่า
คาถาไปด้วย การทาน้ำมันมณฑ์นี้ต้องทาทุกวัน เช้า - เย็น พร้อมให้หมอเป่า
คาถาประกอบกันไปทุกครั้งจนกว่าจะหาย

ยาที่ใช้ น้ำมันมณฑ์

คาถาที่ใช้ าม์เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๒ อาทิตย์

คำรักษา แล้วแต่จะให้ ส่วนมากจะได้ครั้งละ ๑๐๐ บาท

จำนวนผู้มารักษา เดือนละประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน

๕. นายจารุญ สามารถ

ที่อยู่ ๖ / ๓ หมู่ ๓ ต.ลำนารายณ์ อ.ลำนารายณ์ จ.ลพบุรี

อายุ ๘๗ ปี

โรคที่รักษา คับคิษาพะ รักษาแผลไหลวกน้ำร้อนลวก สุนัขชกรรมตากัด งูพิษกัด เริม

งูสวัด ชุ่มคันหยา หลลามทุ่ง ผื่นคันต่างว บาดทะยักและคันเป็นระลอก

วิธีการรักษา ใช้ยาสมุนไพรและคาถา

ตัวอย่างการรักษา สุนัขธรรมดากัด เมื่อถูกสุนัขกัดมาใหม่ๆ ให้เอารองเท้ายางคบตรงแผลที่ ถูกกัดเพื่อไม่ให้เลือดแตกแห้งจับกันเป็นก้อน ล้างแผลที่ถูกสุนัขกัดด้วยด่างทับทิม เสียก่อน แล้วใช้ยาโรยใส่ที่แผลหรือมห้องคาถากำกับ พันแผลด้วยผ้าที่สะอาด ทิ้งไว้จนกว่าแผลจะหายสนิท

ยาที่ใช้ ใช้ยาสมุนไพรซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังนี้

๑. ยาดับพิษไฟ มี ๒ ชนิดคือ

ชนิดที่ ๑ ใบเสลดพังพอนตัวเมีย (มีลักษณะใบแหลมคล้ายดอก หน้าใบ เป็นมัน) และเหล้า นำใบเสลดพังพอนตัวเมียจำนวนพอประมาณมาตำให้ ละเอียด ผสมกับสุราใช้พอกบริเวณแผลที่ถูกไฟ

ชนิดที่ ๒ หัวหอมแดง นำหัวหอมแดง ๓ - ๔ หัวมาตำให้ละเอียด ผสมกับสุราใช้พอกบริเวณแผล

๒. ยารักษาแผลไฟลวกน้ำร้อนลวก ด้วยยาได้แก่ เหล้า น้ำมัน มะพร้าว และน้ำปูนใส นำตัวยาทั้งสามจำนวนเท่าๆกันมาผสมกันแล้วกวนให้ เข้ากันจนมีลักษณะคล้ายน้ำมันข้น ขณะกวนก็ต้องห้องคาถากำกับด้วย เสร็จ แล้วจึงนำไปทาบริเวณแผล โดยยใช้สาลีพันปลายนิ้วจุ่มยาแล้วทาเบาๆมาให้ หนึ่งกำพร้ากลอก

๓. ยารักษาพิษกัด ด้วยยาได้แก่ ต้นเสลดพังพอนทั้ง ๔ (ใช้ทั้ง ต้นตลอดถึงราก) และเหล้า นำต้นเสลดพังพอนทั้ง ๔ มาตำให้ละเอียดผสม กับเหล้า คั้นเอาเฉพาะน้ำยาใช้รับประทาน กากที่เหลือนำมาพอกที่ปากแผล

๔. ยารักษาเริ่ม งูสวัดและชุ่มคันหยา มี ๒ ชนิดคือ

ชนิดที่ ๑ ด้วยยาได้แก่ ใบน้ำเต้าสดและขี้วัวแห้ง นำใบน้ำเต้าสดและ ขี้วัวแห้ง จำนวนมากน้อยตามต้องการ นำมาตำผสมกันให้ละเอียดใช้พอก บริเวณที่เป็น โดยพอกวันละ ๑ ครั้ง ประมาณ ๓ วันจะหาย

ขนานที่ ๒ คัวยาได้แก่ คาชายเทหรือคาชายสวิง (ที่เก่าเลิกใช้แล้ว) และกะลามะพร้าวที่ขูดใหม่ นำคาชายเทหรือคาชายสวิงมาเผาไฟจนกะลามะพร้าวตัวใหม่เป็นซี้ ให้นำผสมกับน้ำคราคณาให้เข้ากันดีแล้ว ใช้ช้อนก่หรือสาลี่พันปลายไม้จุ่มยาทาบริเวณที่เป็น เริ่ม ภูสวัดและขยุมดินหมา

๔. ยารักษาเพลมทุ่ง คัวยาได้แก่ ใบผักบุ้งไทยและดินสอดทอง นานาผักบุ้งไทย(ที่ขึ้นตามพื้นที่หัวนาเมา ๑ กำมือ นานาส่างน้ำให้สะอาด คาให้ละเอียดผสมกับดินสอดทองที่เผาไฟสุกแล้วผสมควรร กวนผสมให้เข้ากัน และให้เหลวพอสมควร ใช้ช้อนก่หรือสาลี่พันปลายไม้จุ่มยาทาบริเวณที่เป็น ควรทาวันละหลายครั้ง

๖. ยารักษาโรคบาดทะยัก มี ๓ ขนาน

ขนานที่ ๑ คัวยาได้แก่ รากกระชาย ๗ รากและกะปิ ๑ ช้อน นำคัวยาทั้งสองมาตำผสมกันแล้วใช้พอกบริเวณที่เป็นแผล หากผู้ป่วยมีอาการแน่นหน้าอก ให้นำรากกระชายผสมกับน้ำข้าวข้าวประมาณครึ่งถ้วยชาแล้วนำมาดื่มจะหายจากการแน่นหน้าอก

ขนานที่ ๒ คัวยาได้แก่ มหาหิงคุ์ หนัก ๔ บาท นานาส้มขี้เฒ่าคินเคิมน้ำสะอาดพอสมควร คัมจันเค็ดคยกลงจากเตา ใช้ควันทาหิงสุ่มบริเวณที่เป็นแผล

ขนานที่ ๓ คัวยาได้แก่ ผักบุ้งไทยและสารส้ม นำผักบุ้งไทยจำนวนพอประมาณล้างให้สะอาด ตำผสมกับสารส้มจนละเอียด ใช้พอกที่ปากแผล ถ้ามีอาการเข้าหน้าชานี้มาคัมแล้วใช้กากพอกที่แผล

๗. ยาแก้พิษเป็นรณะนาค มี ๓ ขนาน

ขนานที่ ๑ คัวยาได้แก่ เปลือกทะเล ๒ ส่วน การบูร ๑ ส่วนและสารส้ม ๑ ส่วน นำคัวยาทั้งหมดมาตำผสมกันให้ละเอียด ใช้สีพันหลังจากแรงพันเวลาเช้าทุกวัน

ขนานที่ ๒ คัวยาได้แก่ หัวกระเทียม ๑ กำมือ เปลือกทะเล ๑ กำมือ

นำตัวยาทั้งหมดมาค้ำผสมกันให้ละเอียด ใช้พอกบริเวณที่เป็นประมาณครึ่งวันถึงวัน
ครึ่ง อาการปวดจะหาย

ขนานที่ ๒ ตัวยาได้แก่ เกือบทะเล ๑ ส่วน การบูร ๑ ส่วนและเกาวัลย์
ยอดต้น ๑ ส่วน นำตัวยาทั้งหมดมาค้ำให้ละเอียดแล้วพอกบริเวณที่เป็น
หรือจะใช้สีหันทนเป็นประจําทุกวันก็ได้

คาถาที่สี่ คาถาคับพิษไฟ ได้แก่ อมพระพุทธรูป คับพระเพลิง อมพระพุทธรูป
คับพระเพลิงละลาย สวาหะ สวาहा
คาถาแก้พิษสุนัขได้แก่ สุนัขชิต สุนัขไช นะโมพุทธายะ
คาถาแก้ควานแก้พิษงูได้แก่ ตัวเจ้านี้หรือชื่ออนาคต อามะกันเต

ระยะเวลาที่ใช้ นมเนนอน

ค่ารักษา ค่ายกรูได้แก่ กลัวย ๑ หวี เงิน ๑๒ บาท ข้าวสาร ๑ ชัน

จำนวนผู้มารักษา ประมาณ ๑๕ - ๒๐ คนต่อเดือน

จ. นายฉลวย สรรพเพียง

ที่อยู่ ๘๖ ค.หนองเต่า อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๖๕ ปี

โรคที่รักษา โรคเบาหวานและสุนัขกัด

วิธีการรักษา ให้ทานยาและทายา

ตัวอย่างการรักษา -

ยาที่ใช้	๑. ยาแก้โรคเบาหวาน	ตัวยาได้แก่
	กานพลู	๒ บาท
	แสมน้ำ	๒ บาท
	มะแว้งเครือ	๒ บาท
	ขมิ้นขาว	๒ บาท

เกาหมวกแดง	๒ บาท
ชะเอมไทย	๒ บาท
รากลาเจียก	๓ บาท
รากคณทา	๓ บาท

นำตัวยาทั้งหมดมาต้มกับน้ำจำนวนพอประมาณให้เดือด แล้วใช้ดื่มต่างน้ำ
เมื่อyajit เอาจากยาคากแคดเก็บไว้ นำตัวยาใหม่มาต้มอีก เมื่อyajit
เอาจากยาคากแคดเห็นแห้งแล้วเอาจากยาคากไว้ครึ่งกอนมาต้มรวมกันอีกครั้ง
ใช้ดื่มต่างน้ำจนกลืนยาจิดก็เลิกกิน

๒. ยาแก้สุนัขกัด ตัวยาได้แก่ ใบทองแห้ง และสารส้ม

นำใบทองแห้งใส่ในหม้อดิน บิดผาตั้งไฟจนใบทองแห้งไหม้เกรียมเป็นขี้เถ้า
สารส้มจำนวนเท่าๆกับใบทองบดให้ละเอียด นำใบผสมกับขี้เถ้ากรองด้วยผ้า
ขาวบาง พักไว้ สังกแผลที่ถูกสุนัขกัดด้วยต่างหีบหีบมาให้สะอาด นำยาที่พักรไว้
มาโรยปากแผลที่สุนัขกัด หันด้วยผ้าที่สะอาดจนกว่าแผลจะหายสนิท อย่านำ
แผลถูกน้ำ

คาถาที่ใส่ นม

ระยะเวลาที่ใส่ นมเน่บน

คำรักษา นึกแล้วแต่จะให้

จำนวนผู้รักษา ประมาณเดือนละ ๕ - ๑๐ คน

๓. นางขึ้น หวงน้อย

ที่อยู่ ๕๑ ถ.เทศบาล ๑ ซอยศรีสมบูรณ์ อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๑ ปี

โรคที่รักษา โรคทอม

วิธีการรักษา ำให้ทานยา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีคนไข้โรคหอบมาให้รักษา ก็จะดูอาการของคนไข้ก่อนว่าเป็นมากน้อย
เพียงใด ถ้าคนไข้มีแผลมาด้วยก็จะให้ยาไปหาก่อน แต่ถ้าเป็นเฉพาะภายใน
ร่างกายก็จะให้ยาแทน

ยาที่ใช่

ยาสมุนไพร มีตัวยาดังนี้

ลูกจันทร์หนัก	๑	เฟื้อง
ดอกจันทร์	๑	สลึง
ลูกกระวาน	๑	สลึง
การบูร	๒	สลึง
ทับทิม	๒	สลึง ๑ เฟื้อง
พิลังกาสา	๓	สลึง
อาหันทัน	๓	สลึง ๑ เฟื้อง
โถงสอ	๑	บาท
โถงเขมา	๑	บาท ๑ เฟื้อง
เทียนคำ	๑	บาท ๑ สลึง
เทียนแดง	๕	สลึง ๑ เฟื้อง
เทียนดำตักแดน	๖	สลึง ๑ เฟื้อง
เทียนเกล็ด	๖	สลึง
ชิงแห้ง	๗	สลึง ๑ เฟื้อง
เจตมูลเพลิง	๒	บาท
สมอไทย	๒	บาท ๑ เฟื้อง
คันเหวี่ยงปลาหมอ		
(ลูก ดอก ใบ)หนัก	๓๐	บาท

นำตัวยาทั้งหมดมาคานบดให้ละเอียด แล้วผสมกับน้ำผึ้งหรือนมวัวหรือเนย บด
เป็นเม็ดเท่าเม็ดพุทรา ทานวันละ ๓ เม็ด

คานยาที่ใช่

ไม่มี

ระยะเวลาที่เข้า ไม้แน่นอนบางคนมารักษาเพียงครั้งเดียวก็หายแต่บางคนก็รักษาหลายครั้ง
 ค่ารักษา ไม้คิดจะคิดแต่ค่ายาประมาณห่อละ ๑๕๐ บาท
 จำนวนผู้มารักษา วันละประมาณ ๕ ราย

๘. นายขึ้น ทัศน์

ที่อยู่ ๑๗ บ้านคองน้อย ต.นิคมฯ อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

อายุ ๗๗ ปี

โรคที่รักษา ฝีเข้าและกระดูกหัก

วิธีการรักษา ตั้งชันน้ำมันคัสและคาถา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยโดยถูกฝีเข้ามาให้รักษา หมอก็จะตั้งชันน้ำมันคัสคือ นำชันมา
 าบหนึ่งสัปดาห์สะอาดเต็มขึ้น จุดรูปเขียน สวดคาถาลงในขันน้ำ แล้วเอาน้ำ
 มนต์นั้นมาผู้ป่วยดื่มเล็กน้อยแล้วอาบน้ำมันคัสที่เหลือ

ยาที่ใช้ ไม้

คาถาที่ใช้ ไม้เปิดเพชร

ระยะเวลาที่เข้า เพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา แล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา เดือนละประมาณ ๔ - ๕ คน

๙. นายเขียง งามเลิศ

ที่อยู่ ๔๑ / ๒๔ หมู่ ๒ ต.โคกสารโรง อ.โคกสารโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๒ ปี

โรคที่รักษา งูสวัด บวคหลัง ฝี และซางเด็ก

วิธีการรักษา ใช้การพันยาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาเข้ารับรักษา หมอจะเคี้ยวยาที่บดขึ้นเองและทอุงคาถา แล้ว
 จึงเป่าที่แผลหรือบริเวณที่เกิดการเจ็บปวด หรือที่ศีรษะ
ยาที่ใช้ ได้แก่ หมาก บูน พลู ยาเส้น สีเสียด และเหล้า
คาถาที่ใช้ าม่เปิดเผย
ระยะเวลาที่ใช้ ครั้งเดียว
ค่ารักษา แล้วแต่จะให้ แต่ผู้ป่วยต้องเสียเงินค่ายกครู ๖ บาท เหล้าขาว ๑ ขวด
 และกล้วย ๑ หวี
จำนวนผู้มารับรักษา เกือบจะ ๒ - ๓ คน

๑๐. นายแดง โสภ

ที่อยู่ ๒๘๐ หมู่ที่ ๑ ต.กึ่งสัง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
อายุ ๖๕ ปี
โรคที่รักษา โรคอัมพาตและโรคกระดูกหัก
วิธีการรักษา ใช้ยาสมุนไพรหรือน้ำมันงาและคาถา
ตัวอย่างการรักษา การรักษาผู้ป่วยเป็นอัมพาต หมอจะให้ยาสมุนไพรซึ่งซื้อมาจากร้านขายยา
 แผนโบราณ ในคัมภานที่บ้าน โดยต้องคัมภานหม้อดิน แล้วให้ทานหลังอาหาร
 เช้า - เย็น ครั้งละ ๑ แก้ว
 ส่วนการรักษาผู้ป่วยกระดูกหักนั้น หมอจะรักษาโดยการเข้าฝือกบริเวณที่
 หักแล้วใช้คาถาเป่าประมาณ ๑ อาทิตย์ก็เอาฝือกออก แล้วใช้น้ำมันงาวด
 พร้อมกับเป่าคาถาอีก ๓ ครั้ง
ยาที่ใช้ ใช้ยาสมุนไพรแต่ไม่สามารภเปิดเผยตัวยาคได้
คาถาที่ใช้ าม่เปิดเผย
ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการ หากเป็นมากก็จะใช้เวลาราว ๒ - ๓ อาทิตย์หากเป็นน้อย
 จะใช้เวลาราว ๑ อาทิตย์

ค่ารักษา ค่ายาหมอละ ๒๕๐ - ๕๐๐ บาท
 จำนวนผู้มารับรักษา เดือนละประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน

๑๑. นายทองหยิบ บริบูรณ์

ที่อยู่ ๔๗ หมู่ ๓ ต.โพนลาดแก้ว อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี
 อายุ ๕๓ ปี
 โรคที่รักษา โรคกระดูกหัก
 วิธีการรักษา ใช้น้ำมันทาและนวด
 ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยด้วยโรคกระดูกหักมาให้รักษา หมอจะตั้งบริเวณที่หักให้ตรง
 ก่อน แล้วใช้น้ำมันทาบริเวณที่หักแล้วบีบนวดทุกวันจนกว่าจะหาย
 ยาทาที่ใช้นี้ ได้แก่ พุทธรักษาและน้ำมันมะพร้าว
 ภาชนะที่ใส่ ขันมี
 ระยะเวลาที่ใช้นี้ ประมาณ ๒ - ๓ อาทิตย์
 ค่ารักษา ๗-๘ เรียกร่องแล้วแต่จะให้
 จำนวนผู้มารับรักษา เดือนละประมาณ ๔ - ๕ คน

๑๒. นายหินกร ห้าวหาญ

ที่อยู่ ๓ หมู่ ๕ ต.ท่าเรือ อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี
 อายุ ๕๒ ปี
 โรคที่รักษา โรคกระดูกหัก
 วิธีการรักษา ใช้น้ำมันทาและนวด
 ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะตรวจอาการดูว่า กระดูกหักตรงไหน
 อย่งไรโรคยใช้การคลา แล้วจะเริ่มนวดบริเวณที่หัก เพื่อทำให้เข้าที่ก่อน

เสร็จแล้วจะห้องคาถาพร้อมกับใช้น้ำมันมะพร้าวลูบไปด้วย เมื่อลูบเสร็จก็เป่า
๓ ครั้ง อาการปวดก็จะหาย อีก ๗ วันผู้ป่วยจึงไปหาหมออีกครั้งเพื่อดูว่า
กระดูกเข้าที่หรือยัง

ยาที่ใช้ น้ำมันมะพร้าว

คาถาที่ใช้ วม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ประมาณ ๗ วัน

คำรักษา วม่คิด เมื่อผู้ป่วยหายแล้วจะแนะนำให้ใส่บาตรเป็นการสะเดาะเคราะห์

จำนวนผู้มารักษา เดือนละ ๕ - ๖ คน

๑๑. นายเหียบ ครั้นดี

ที่อยู่ ๒๐ หมู่ที่ ๑๐ ต.หนองม่วง กิ่งอ.หนองม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๘๕ ปี

โรคที่รักษา จับเส้น เคล็ดขัดยอก ประคอง หัก ชุ่มคันทมา เพลามทุ่ง ภูสวัคและ
ทำการรักษาบุคคลที่ถูกไสยศาสตร์ด้วย

วิธีการรักษา ใช้การพันยาหรือทายา

ตัวอย่างการรักษา ก่อนการรักษาผู้ป่วยจะต้องเสียค่ายกครู ๒๐ บาท เหล้าขาว ๑ ขวด
ใบพลู ๓ ใบ และน้ำ ๑ ถัง จากนั้นหมอจะทำการสวดมนต์เพื่อไหว้
ครูบาอาจารย์ เมื่อทำพิธีสวดมนต์เสร็จแล้ว ก็จะอมน้ำมันใส่ปากแล้วพันลง
บริเวณที่เป็นโรค หรือบริเวณที่เกิดอาการของผู้ป่วย น้ำมันที่เหลือก็จะให้
ผู้ป่วยดื่ม และอาบเป็นอันเสร็จพิธีรักษา

ยาที่ใช้ น้ำมันและยาสมุนไพรซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้

คาถาที่ใช้ วม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียว

คำรักษา วม่คิดแล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา หนึ่งแน่นอน

๑๔. นายบุญถึง ปุ่มคลัง

ที่อยู่ ๓๖ หมู่ ๕ ต.มหาสอน อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๔๐ ปี

โรคที่รักษา โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต บวคเข้า ใช้หัตถประคูด โรคไต บวคหลัง บวค
กระเบนเหน็บ โรคกระเพาะ โรคความดันสูง ความดันต่ำ

วิธีการรักษา ใช้ยาสมุนไพร

ตัวอย่างการรักษา โรคอัมพฤกษ์และอัมพาต หมอจะนำตัวยาหอไรฝ้ามัดจนแน่นเรียกว่า
"ลูกประคบ" นำลูกประคบนี้ใบหนึ่งประมาณ ๑๕ นาทีแล้วจึงใช้ลูกประคบมา
ประคบตรงบริเวณที่ผู้ป่วยมีอาการชาหรือบวค พร้อมกับบีบนวด จับเส้นราว
๑๐ นาที ก็นำลูกประคบใบหนึ่งพอร้อนแล้วนำมาประคบอีก ทำเช่นนี้สลับกันใบ
ประมาณ ๕ ครั้ง

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปตามโรคที่รักษาคือ

๑. ยาที่ใช้ประคบผู้ป่วยโรคอัมพฤกษ์และอัมพาต ได้แก่ โพล
ผักเสี้ยนผี ว่านน้ำ พิมเสนหนัก ๑ บาทและการบูรหนัก ๑ บาท
วิธีการประคบ คือ นำโพล ผักเสี้ยนผีและว่านน้ำ มาหั่นเป็นแว่นว ขนาด
พอเหมาะ ใส่พิมเสน และการบูร คลุกเคล้าให้เข้ากัน นำตัวยาทั้งหมดนี้
ไปคั่วให้ละเอียด ใช้เศษผ้าที่สะอาดห่อส่วนผสมของตัวยาแล้วมัดให้แน่นเรียก
ว่า "ลูกประคบ" นำลูกประคบนี้ใบหนึ่งเพื่อใช้ประคบผู้ป่วย

๒. โรคบวคเข้า ตัวยาได้แก่ กระจายตากแห้ง โพลคา
พริกไทยร้อน และน้ำผึ้ง

วิธีการประคบ นำกระจายตากแห้ง หัวหมู โพลคาและพริกไทยร้อนมาค
ั่วให้ละเอียด เข้ากันดี แล้วนำส่วนผสมทั้งหมดคลุกกับน้ำผึ้งแล้วปั้นเป็นก้อนกลม

ขนาดพอเหมาะ ใ้ผู้ป่วยรับประทานยานี้หลังรับประทานอาหารแล้วดื่มน้ำ
 ความมาก

๓. ใช้หีบระดู มีตัวยา ๒ ขนาน

ขนานที่ ๑ ตัวยา ได้แก่ พริกดำใบ และต้นงวงช้าง

วิธีการปรุงยา นำพริกดำใบ และต้นงวงช้าง ล้างน้ำให้สะอาดแล้วตัดเป็น
 ท่อนว อย่างละ ๑ กำมือต้มกับน้ำ ๓ แก้ว เคี่ยวจนเหลือน้ำ ๑ แก้ว
 ใ้ผู้ป่วยดื่มน้ำนี้ครั้งเดียวทั้งหมด และให้ดื่มติดต่อกัน ๒ - ๓ ครั้งก็จะหาย
 เป็นปกติ

ขนานที่ ๒ ตัวยา ได้แก่ เง่ารากของพริกเจ้าชู หัวยาข้าวเย็นเหนือและ
 หัวยาข้าวเย็นใต้

วิธีการปรุงยา เอาเง่าของพริกเจ้าชูมาล้างน้ำให้สะอาด นำหัวยาข้าว
 เย็นเหนือและหัวยาข้าวเย็นใต้ อย่างละ ๓ - ๔ บาท รวมใส่หม้อ ใส่
 พอกท่วมแล้วต้มให้เดือดประมาณ ๔ นาที ใ้ผู้ป่วยดื่มน้ำนี้ครั้งละ ๑ แก้ว
 ได้ทั้งก่อนและหลังอาหาร เมื่อยาหมดให้ดื่มน้ำแล้วดื่มน้ำขมิ้นหรือขมิ้น
 เล็กดื่ม

๔. ไรคไต บาดหลังและบาดกระเบนเหน็บ ตัวยาได้แก่

สับปะรดสุกและเกลือ

วิธีการปรุงยา นำสับปะรดสุกหัวพอเหมาะ ึ่งต้องบอกเปลือก ล้างน้ำให้
 สะอาดแล้วผ่าตามยาว ใส่หม้อ หรือมีเส้่น้ำประมาณ ๒ ลิตร ใส่เกลือราว
 ๒ ช้อนโต๊ะ ต้มประมาณ ๔ - ๕ นาทีแล้วยกลง ใ้ดื่มก่อนอาหาร ๓
 เวลา ครั้งละ ๑ แก้ว

๕. ไรคกระเพาะ ตัวยาได้แก่ ก้วยน้ำว่าติบและน้ำคาลเล็กน้อย

วิธีการปรุงยา นำก้วยน้ำว่าติบบอกเปลือกหั่นบางๆ คากแห้งบดให้ละเอียด
 เป็นผง นำมาชงในน้ำอุ่นครึ่งแก้วต่อก้วยประมาณ ๒ ช้อนแล้วเติมน้ำคาล
 เพื่อให้มีรสหวานนิดๆ คนให้เข้ากันแล้วดื่มน้ำก่อนอาหาร

จ. โรคความดันสูงและความดันต่ำ คัวยาได้แก่ กาฝากมะม่วง
 กะล่อนตากแห้ง หัวยาข้าวเย็นเหนือและหัวยาข้าวเย็นใต้
 วิธีการปรุงยา กาฝากมะม่วงกะล่อนสับเป็นชิ้นว ตากแห้งหนัก ๑ กิโลกรัม
 แล้วนำหัวยาข้าวเย็นเหนือและหัวยาข้าวเย็นใต้หนักอย่างละ ๕ บาทมารวม
 กัน ใส่หม้อใส่น้ำให้ท่วมคัวยา ตั้งไฟให้เดือดยกลง ใช้ยานี้ดื่มค่างน้ำได้ทุก
 เวลา ทั้งก่อนและหลังอาหาร เค็มน้ำดื่มให้เดือดเช้า - เย็น จนยาจืด
 ให้ดื่มติดต่อกันเป็นประจำจนกว่าอาการเป็นปกติ

สาเหตุที่ไข้ นมมี
 ระยะเวลาที่ไข้ นมเน่บนอน
 สำรึกษา นมเค็ดแล้วแต่ผู้ป่วยจะไข้
 จำนวนผู้มารึกษา นมเน่บนอน

๑๔. นางสาวประยูร สุขสมาย

ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๕ ต.กลุ่่งเหล็ก อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๗ ปี

โรคที่รึกษา ไข้ข้ออักเสบและอัมพาต

วิธีการรึกษา ใช้ยารม ยาประคบเส้นและยาหม้อ

คัวอย่างการรึกษา -

ยาที่ไข้

๑. ยาที่ใช้รึม คัวยาได้แก่ ว่านน้ำ ใบทองพันชั่ง ใบแจง
 ใบหนาด ใบหลังหลัง และกาฝากอย่างละ ๑ กำมือ นำคัวยาทั้งหมดคาส์
 หม้อแล้วนำใบต้มจนเดือด นำใบวางไว้บนกระโจมที่คลุมด้วยผ้าหนาแล้วให้
 ผู้ป่วยเข้าบั้งเหยียดขาบนกระโจมเพื่ออบอน้ำที่ไค้จากหม้อยาต้ม
๒. ยาประคบเส้น คัวยาได้แก่ ว่านน้ำ มะกรูด ๘ ลูก (ใช้แค่
 ผิว) ดินประสิวแดง ใบมะขาม พล การบูรและเถาเอ็นอ่อน น้ำหนักอย่าง

ละ ๑ บาท นำส่วนผสมทั้งหมดโขลกรวมกัน ใส่ผ้าสะอาดห่อแล้วมัดให้เป็น
ก้อนขนาดเท่าฝ่ามือ นำใบอังไอน้ำที่ปากหม้อน้ำซึ่งต้มกำลังเดือดแล้วจึงนำไป
ประคบบริเวณที่ปวด

๓. ยาลม้อ คัญยาได้แก่ โภรสอ โภรสอปลา เจตมูลเพลิง
ลูกผักชี ว่านน้ำ ตีบลิ เห่าหมูและพริกไทยร้อน นำหนักอย่างละ ๒ บาท
เท่ากัน นำส่วนผสมทั้งหมดไปต้มในหม้อจนเดือด ให้ผู้ป่วยดื่มยานี้ครั้งละครึ่ง
ถ้วยแกง ก่อนอาหาร เข้าเย็น

คาถาที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ ๓-๗ วัน

ค่ารักษา ค่ายาประมาณ ๑๕๐ บาท ส่วนค่ารักษานั้นแล้วแต่ผู้ป่วยจะให้

จำนวนผู้มารับรักษา ราว ๑๐ - ๒๐ คน

๑๖. นายผัด บิลานถ

ที่อยู่ ๕๐ / ๒ หมู่ ๒ ต.สะแกกราบ อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๕ ปี

โรคที่รักษา กระดูกหัก กระดูกงอกและข้อเคลื่อน

วิธีการรักษา ใช้น้ำมันทาและมีคาถากำกับ

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะให้ผู้ป่วยนำเครื่องบูชาครุมาด้วยคือ

ดอกไม้ขาว ๕ ดอก ฐูป ๑ แท่น เขียนหน้า ๑ บาท ๑ แห่ง เงิน

๖ บาท เมื่อบูชาครุแล้วหมอมองจะตรวจดูอาการของผู้ป่วยว่า กระดูกแตก หัก

หรือเคลื่อนไปจากตำแหน่งเดิม เมื่อวินิจฉัยอาการเสร็จหมอมองจะทำการเรียง

กระดูกให้เข้าที่ ผู้ป่วยต้องมีความอดทนต่อความเจ็บปวดได้ จึงจะทำการ

บำบัดรักษาให้ ต่อจากนั้นหมอมองจะใช้คาถากำกับทำการประสานกระดูก ใช้

เปลือกคามเอาผ้าพันเพื่อไม่ให้กระดูกเคลื่อนที่ หากมีบาดแผลภายนอกด้วยหมอ

จะเข้ายาสมุนไพรที่หมอนำขึ้นเองรักษาแผลให้ ถ้าไม่มีแผลภายนอกหมอนจะให้
น้ำมันทาเองที่บ้าน การทาน้ำมันนี้จะให้ลูบไล่ไปทางเดียว

ผู้ป่วยที่กระดูกแตกหรือหักจะต้องรับประทานยาต้มช่วยในการบำบัด
รักษาด้วย คือยาต้มแก้ช้ำใน ผู้ป่วยบางรายอาจจะต้องมาหาหมอนอีกตามแต่
หมอนจะสั่ง

ยาที่ใช้ ยาทาใช้น้ำมันมะพร้าวเคี่ยว ยารักษาบาดแผลจะใช้ น้ำมันมะพร้าว โพล
เบอร์รับ ใบต้อใส่ ว่านกับแรด ว่านร้อนทอง และสมุนไพรอื่นอีกหลาย
ชนิด(ไม่เปิดเผย) ส่วนยาต้มแก้ช้ำใน ตัวยาได้แก่ ใบมะกา ผักคูน ใบ
ส้มเลี้ยว ใบส้มป่อย เกาวัลย์เบรียง เกาต้นไหล ไม้สัก ปริมาณเท่าวกัน
ใส่หม้อต้มแทรกเกลือ ให้ผู้ป่วยดื่มก่อนอาหารวันละ ๒ เวลา เช้า - เย็น
ครั้งละ ๑ แก้ว ก่อนจะเอาเครื่องยาลงหม้อหมอนจะเสกคาถาก่อน

ระหว่างทำการรักษา ห้ามผู้ป่วยรับประทานของแสลงอันได้แก่
น้ำมันมะพร้าว แดงกวา แดงรม หากผู้ป่วยรับประทานจะเกิดอาการเจ็บปวด
บริเวณที่กระดูกหัก

คาถาที่ใช้ คาถาประสานกระดูก "จตุตถาริ มณีปตเต คะหิ คะหิตวา เอภิ ปตต
ปตต สมนมา สมน มาหิหิ"

ระยะเวลาที่ใช้ ถ้ากระดูกหลุดหรือเคลื่อนจะรักษาเพียง ๒ - ๓ วัน แต่ถ้ากระดูกหักจะใช้
เวลารักษาประมาณ ๒ เดือน

คำรักษา ไม่คิดแต่ผู้ป่วยจะต้องส่งขันข้าว ชนงคัมแดง และชนงคัมขาวให้หมอน
จำนวนผู้มารักษา ไม่นับแน่นอน

๑๗. นายผืน ทินชัย

ที่อยู่ ๗ หมู่ ๑๐ ต.บางงา อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๗๒ ปี

โรคที่รักษา โรคตาแดง โรคคันและกลากเกลื้อน

วิธีการรักษา ใช้การพ่นและยาทา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาโรคตาแดง หมอจะอมน้ำฝนนานปากแล้วทongsคากากกับจบ

๑ เขียวหมอกก็จะพ่นน้ำไปที่บริเวณที่เป็นตาแดง แล้วอมน้ำพร้อมทั้งทongsคากากใหม่ พ่นไปที่ตาแดงอีก ทาอย่างนี้จนครบ ๓ ครั้ง

การรักษาโรคคัน จะนำข้าวสารที่เตรียมไว้มาใส่ปากเคี้ยว นำเกลือตัวผู้ ๓ เม็ด มาใส่ปากแล้วเคี้ยวบนกับข้าวสาร ขณะเคี้ยวหมอกจะทongsคากากกับตัวผู้ เมื่อทongsคากากจบ ๑ เขียวก็พ่นไปที่บริเวณที่คัน ๑ ที ทาอย่างนี้จนครบ ๓ ครั้ง

การรักษาโรคกลากเกลื้อนจะนำตัวยา คือ เหน่าซ่ามาทุบพอแตกใส่ในถ้วย เทเหล้าผสมลงใบเล็กน้อยพอท่วมซ่า บดย่อยทิ้งไว้สัก ๑๐ นาที แล้วนำขึ้นซ่าที่เข้าไว้ในถ้วยบริเวณที่เป็นกลากเกลื้อน

ยาที่ใส่ ยาที่รักษาโรคตาแดงใช้น้ำฝนน น้ำที่รักษาโรคคันนำใช้ ข้าวสาร ๓ หยิบและเกลือตัวผู้ ๓ เม็ด ส่วนยาที่รักษาโรคกลากเกลื้อนนำใช้ เหน่าซ่า ๑ ชิ้นเล็ก และเหล้าขาว ๑ ถ้วยเล็ก

คาถาที่ใส่ คาถาที่ใส่รักษาโรคตาแดง "โรมมะตาแดง พ่นไปหายแห้ง ไปแดง..." (หมอไม่เปิดเผยเนื่องจากเป็นคาถาหายาบ)

คาถาที่ใส่รักษาโรคคันได้แก่ " โรม ชยอก แมงแคลน กูจะปักนั้งแลน และเพ็ลี่ยาร โรม เสนียดจัญไร โรมสวาหะ โรมสวาหาย เพ็ลี่ยง"

ระยะเวลาที่ใส่ ครั้งเดียว

คำรักษา นมคืด

จำนวนผู้มารักษา นมแน่นอน

๑๘. นายพนธ์ สุภาวดี

ที่อยู่ ๓ หมู่ ๖ ต.เขาสมอคอน อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๓๕ ปี

โรคที่รักษา โรคเบาหวาน ูสูวัด ปลายามฟุง เริ่ม กษัย ชักเบา ผิและโรคสีดวง

วิธีการรักษา ใช้ยาทาและยาทาน

ตัวอย่างการรักษา การรักษาโรคเบาหวาน หมอจะถามอาการก่อนว่าเป็นมานานแค่ไหน แล้วจึงจะจัดยาให้ผู้ป่วยไปคัมทาน

การรักษาโรคสูวัด ปลายามฟุงและเริ่ม หมอจะตรวจดูอาการก่อน แล้วจะอมเหล้าขาว ท้องคาถาพร้อมทั้งพันใบตรงบริเวณที่เป็นโรค ๓ ครั้ง ทิ้งไว้สักครึ่งชั่วโมงเอายามาทาบริเวณที่เป็น

การรักษาโรคกษัยและโรคชักเบา หมอจะจัดยาให้ผู้ป่วยไปคัมทาน

ยาที่ใช้ ยารักษาโรคเบาหวานได้แก่ ใบส้า ใบเคยและน้ำ ผู้ป่วยต้องนำไปใส่หม้อต้มแล้วดื่มแทนน้ำทุกวัน

ยารักษาโรคสูวัด ปลายามฟุงและเริ่ม จะใช้มันเทศบดละเอียดผสมกับเหล้าจำนวนเล็กน้อยทาบริเวณที่เป็น

ยารักษาโรคกษัย ด้วยยาได้แก่ ผักถูน แก่นซี่เหล็ก สารส้ม รากไม้รวกและรากหญ้าคา นำด้วยาทั้งหมดมาต้มในสัดส่วนที่เท่ากันมาดื่มแล้วให้ผู้ป่วยดื่มก่อนอาหารเช้า - เย็น

ยารักษาโรคชักเบา ด้วยยาได้แก่ ใบกระเพราและดินประสิวชาน นำไปต้มรวมกันให้ผู้ป่วยดื่ม

ยารักษาโรคโรคสีดวง ด้วยยาได้แก่ ใบสะเดา เปลือกสะเดา บอระเพ็ด กระถินแดง เปลือกเพา ใบคนทา ใบชุมเห็ด กระเทียม และขมิ้นอ้อย นำด้วยาทั้งหมดมาต้มแล้วคั้นเอาแต่น้ำผสมกับสีเสียดเทศ ใช้ยานี้ทาบริเวณที่เป็น

คาถาที่เซ่ ไม่เปิดเผย
 ระยะเวลาที่เซ่ นมเนื่อน
 คำรักษา คิดแต่คำยาคำรักษานมคิด
 จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๕ - ๖ คน

๑๒. นางพรรณี ก้อนนาค

ที่อยู่ ๘๕ หมู่ ๑๐ ต.บางงา อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๔ ปี

โรคที่รักษา โรคพรายเลือด(ไข้หัดประดู) และคัมพิษพา

วิธีการรักษา ใช้น้ำและคาถา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาผู้ป่วยโรคพรายเลือด จะใช้น้ำคองกล้วยหอมมามากเป็นท่อ กับใบตลับนาคาสีหนึ่งโอวไว้ แล้วทำพิธีรักษาคือ นำธูปมา ๕ ดอกจุดไฟแล้วบอกเล่าเจ้าที่เจ้าทางว่า คนที่เป็นชื่ออะไร นามสกุลอะไร เสร็จแล้วปักธูปไว้ใกล้กับหม้อยา ตั้งนะยม ๓ จบแล้วท่องคาถา เป่าไปในหม้อยา เป็นอันเสร็จพิธี ให้ผู้ป่วยนํายาในคัมคัมครั้งละประมาณครึ่งแก้ว ๓ เวลาหลังอาหาร จนกว่าจะหาย เคล็ดลับอยู่ตรงที่คองทำพิธีกลางแจ้ง

การคัมพิษพา เมื่อผู้ป่วยถูกของร้อนต่างๆ หมอจะตั้งนะยม ๓ จบก่อนแล้วจึงท่องคาถาคัมพิษพา เมื่อท่องคาถาจบครั้งหนึ่งก็จะเป่าบริเวณที่ถูกของร้อนก่อน ๑ ครั้ง ทำอย่างนี้ ๓ ครั้ง เป็นอันเสร็จการรักษา

ยาที่เซ่ ยาที่เซ่นในการรักษาโรคพรายเลือด ได้แก่ ใบคองกล้วยหอมสดและใบตลับนาค

คาถาที่เซ่ คาถาที่เซ่นในการคัมพิษพาได้แก่ "โอมสวาหะ คายร้อน เย็นเหมือนน้ำพระคงคา โอมสวาหะสวาหาย"

ระยะเวลาที่เซ่ ครั้งเดียว

คำรักษา นมคิด แต่เมื่อผู้ป่วยหายแล้วหันหน้ากล้วยน้ำว้าและข้าวสารมาให้หมอใส่บาตร

จำนวนผู้มารับรักษา นมเน่บนอน

๒๐. นางลำทวน ปานค้ำย

ที่อยู่ ๖๒ หมู่ ๔ ต.หัวสารอง อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี

อายุ ๔๒ ปี

โรคที่รักษา รักษาเกี่ยวกับเส้นและกระดูก

วิธีการรักษา ใช้น้ำมันและคาถา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะดำเนินการรักษาตามลำดับขั้นดังนี้

๑. ตั้งขวัญข้าวคยาใช้ ดอกไม้ ธูป เทียนและคำครุ ๑ สลึง
๒. ท่องคาถาและถ่านักคยาใช้มีคหมอ
๓. ใช้น้ำมันคและน้ำมันมวยทาบริเวณที่มีอาการ
๔. นวดและจับเส้นหรือเรียงกระดูกให้เข้าที่ ถ้าอาการไม่สาหัส

ก็ใช้ผ้าพันแต่ถ้าอาการสาหัสก็ต้อง เข้าเผือก

ยาที่ใช้ น้ำมันคและน้ำมันมวย

คาถาที่ใช้ นมเบิกเผย

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่อาการ ถ้าเป็นมากก็รักษานาน ถ้าเป็นน้อยจะหายภายใน ๓ วัน

ค่ารักษา นมคิต เมื่อผู้ป่วยหายให้ส่งขวัญข้าวซึ่งมี กล้าย ๑ หวี ดอกไม้ ธูป เทียน ส่วนเงินแล้วแต่จะหา

จำนวนผู้มารับรักษา นับนมถ้วน

๒๑. ค.ค.ศักดิ์ หนูนุทรัพย์

ที่อยู่ ๑๑๔ / ๑ หมู่ ๔ ต.บ้านกล้วย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๔๓ ปี

โรคที่รักษา เริ่ม งูสวัด และแมลงกัดต่อย

วิธีการรักษา ใช้การเป่าพ่นและคาถา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาเริ่มและงูสวัด หมอจะเคี้ยวหมากกับพลูจนเหลกแล้วอม
เหล้าขาวผสมกับหมากพลู ท้องคาถาพ่นบริเวณที่เป็นเริ่ม โดยพ่น ๑ ครั้ง
ต่อ ๑ วัน จะพ่นทุกวันจนกว่าจะหาย

การรักษาแมลงกัดต่อย หมอจะใช้คาถาเป่าพ่นบริเวณที่ถูกกัดต่อย

ยาที่ใช้ หมาก พลูและเหล้า

คาถาที่ใช้ ไม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ราว ๓ วัน

ค่ารักษา ไม้คึด เมื่อหายผู้ป่วยต้องมาส่งค่าครูดังนี้ เงิน ๖ สลึง ดอกไม้ ธูป
เทียน น้ำตาลทราย ๑ กิโลกรัม กล้าย ๑ หวี มะพร้าว ๑ ลูกและ
ไข่ไก่ดิบ ๑ ฟอง

จำนวนผู้มารักษา ราวเดือนละ ๒ - ๓ คน

๒๒. นายสง่า กุญแสน

ที่อยู่ ๑๒ / ๓ หมู่ ๓ ต.หนองทรายขาว อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๗๗ ปี

โรคที่รักษา ผี หนอง คางทูม บวคศิระะ บวคเมื่อยตามเนื้อตามตัว เจ็บหรือปวด
หัวเข่า ถูกคุณไสย ผีเข้าและโรคหัวขวย

วิธีการรักษา ใช้น้ำมัน น้ำมัน หรือคาถา

ตัวอย่างการรักษา การรักษาโรคผี หนอง หมอจะท่องคาถาใส่ปูนแดง แล้วนำปูนนั้นวน
รอบหัวผีโดยจะวนจากซ้ายไปขวาพร้อมท่องคาถากับด้วย

การรักษาโรคบวคเมื่อย หมอจะนวดด้วยน้ำมันหรือใช้การจับเส้น

การรักษาอาการบวคศิระะ หมอจะท่องคาถาแล้วจะใช้ ปากกา

หรือกินสอ หรือของอื่นวที่อยู่มากแล้ว จ้มลงไปที่ศีรษะ อาการปวดก็จะหายไป

การรักษาผู้ถูกคุกคามเลย หมอจะทอุงคาถาแล้วเสกของใส่

การรักษาโรคหัวเว เช่น ปวดหัวตัวร้อน เป็นไข้ ปวดเมื่อย

ตามเนื้อตามตัว หรือผีเข้า หมอจะรักษาโดยใช้น้ำมันต์

ยาที่ใช่ แตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

คาถาที่ใช่ ไม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช่ ไม้แน่นอน

ค่ารักษา ไม้คิด แต่ผู้ป่วยจะเสียค่ายกครู ๔๘ บาท ถ้าเคยไปรักษาที่อื่นมาแล้ว

ไม้หายจะต้องเสียค่ายกครู ๑๒๐ บาท

จำนวนผู้มารักษา ราวเดือนละ ๔ - ๕ คน

๒๒. นางสาวสมพร หันระ

ที่อยู่ ๑ ต.หนองเต่า อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๔๑ ปี

โรคที่รักษา มะเร็ง อัมพาต เบาหวาน โรคเส้นต่างๆ

วิธีการรักษา ไม้ทานยา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอก็จะตรวจดูอาการแล้วก็จะจัดยาให้ ถ้าเป็น

มะเร็งสำหรับผู้ป่วยต้องทานยา ๑๐ หนั้ว ถ้าเป็นเด็กจะต้องทาน ๕ - ๑๐

หนั้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาการว่าเป็นมากน้อยเพียงใด

ยาที่ใช่ เป็นยาสมุนไพร มีทั้งยาน้ำ(ยาหนั้ว) ยาเม็ดและยาผง ส่วนตัวยาไม้สามารถ

เปิดเผยได้

คาถาที่ใช่ ไม้มี

ระยะเวลาที่ใช่ ไม้แน่นอนแล้วแต่โรคและอาการ ผู้ป่วยต้องมารับการรักษาติดต่อกันไปจนกว่าจะ

หาย

คำรักษา ไม้คึด คึดแต่คำยาซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น เช่น ยารักษามะเร็งราคา
หม้อละ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท
จำนวนผู้มารักษา ประมาณเดือนละ ๑๐ - ๒๐ คน

๒๔. นายสมพร อมูนา

ที่อยู่ ๑๑ หมู่ ๒ ต.ลานารายณ์ อ.ลานารายณ์ จ.ลพบุรี
อายุ ๖๒ ปี
โรคที่รักษา ใช้ทับระคู ผี เบาหวาน ริดสีดวงทวาร โรคกระเพาะ กระษัย โรคชักเบา
และรักษาอาการชัก เเสบเพราะตะปูและหนามตำ
วิธีการรักษา ให้ทานยาซึ่งมีคาถากำกับ
ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะซักถามถึงโรคที่เป็นและอาการแล้วจึงรักษา
โดยให้ยาตามชนิดของโรคที่เป็น
ยาที่ใช้ ๑. ยาแก้ใช้ทับระคู คำยาได้แก่ แก่นประดู่คอก เหลือง ๑ กำมือ
ชี้ได้ ๕ ท่อน นาชี้ได้มาลงพระเจ้า ๕ พระองค์ก่อน เสร็จแล้วจึงนำใบคัมมาน
หม้อดิน ให้ผู้ป่วยทานน้ำยานี้จนกว่าจะหาย
๒. ยาแก้ผี ใช้ปูนแดง มะขามเปียกและน้ำตาลมะพร้าวอย่างละ
เท่ากัน นำมาคั่วสุกแล้วให้เข้ากันแล้วป้ายตรงหัวผี ภายใน ๓ วันก็จะหาย
๓. ยาแก้โรคเบาหวาน คำยาได้แก่ ใบโพธิ์ ๑๕ ใบ ยาข้าว
เย็นเหนือน้ำ ๑ บาท ยาข้าวเย็นใต้หนัก ๑ บาท ไม้สัก(ที่บสพที่บรรจุศพ
แล้ว) ๑ กำมือ นำคำยาทั้งหมดนี้มาใส่หม้อดินต้ม ขณะต้มให้จุกตูด ๑ คอก
กลางแจ้งน้อมระลึกถึงหลวงพ่อบุญเป็นเจ้าของยาชานานนี้
๔. ยาแก้โรคริดสีดวงทวาร คำยาได้แก่ หัวไหล ยาคา
ดินประสิว ดีเกลือ เกลือทะเล ส้มมะขามเปียก หนักอย่างละ ๑ บาท
และผลมะกรูดคัมสุกแล้ว ๑ ลูก นำคำยาทั้งหมดนี้มาคั่วผสมกันให้ละเอียดปั้น

เป็นลูกกลอน ำให้ผู้ช่วยรับประทาน

๕. ยำแก่จิตรกระเพาะ ตัวยาได้แก่ เกลือทะเล ๓ กำมือและ
 ไซท์ ๓ ฟอง วิธีการปรุงยา นำเกลือทะเลชนิดเม็ด ๓ กำมือของคนใช้
 จดยาให้คนใช้เป็นผู้หยิบด้วยตัวเอง ขณะหยิบต้องกลั่นใจด้วย นำเกลือทั้ง ๓
 กำมือนั้นมาใส่หม้อดิน ปิดฝาหม้อยกขึ้นตั้งไฟระย้าให้สุก (ไม่ค้องใส่เน่า) แล้วนำ
 ไซท์ทั้ง ๓ ฟองมาแยกเอาเฉพาะไซท์ขาวผสมกับเกลือที่สุกแล้ว รับประทาน
 ครั้งละ ๑ ช้อนกาแฟก่อนอาหารเช้า - เย็น

๖. ยำแก่จิตรกระษัย ตัวยาได้แก่ ชิง ชำ พล วนะกา
 พริกไทย ยาคำ ข้าวเย็นเหนียว ข้าวเย็นดำ ดีเกลือ ผักคูน และหัวแห้วหมู
 หนักอย่างละ ๑ บาท นำตัวยาทั้งหมดนี้ใส่หม้อดินต้มใช้น้ำรับประทานครั้ง
 ละ ๑ ถ้วยชา ก่อนอาหารวันละ ๓ เวลา

๗. ยำแก่ชัคเบา มี ๒ ชนาน ชนานแรก ตัวยาได้แก่
 ยอดส้มประด ๓ ยอด ตาไม้ไฟสีสุก ๓ ตา และสารส้มพอสสมควร นำมาใส่
 หม้อดิน ต้มเคี่ยวให้เดือดคนานพอสสมควร นำน้ำมาต้ม ๓ ถ้วย
 ชนานที่ ๒ ตัวยาได้แก่ รากหญ้าคา ๑ กำมือ แกลบข้าวเหนียว ๓ กำมือ
 สารส้มหนัก ๑ บาท เกาดำสิ่งแก้ว ๑ กำมือ ต้นบานานไม่รู้รุยขาว ๑ ต้น
 นำมาใส่หม้อต้ม นำน้ำมาต้มเวลาชัคเบา

๘. ยำแก่อาการอักเสบเพราะตะนูและหนามตำ ตัวยาได้แก่
 หัวหอมแดงและน้ำตาลกรวด นำตัวยาทั้งสองมาตำผสมกัน แล้วนำไปพอกที่
 ปากแผล อาการเจ็บปวดจะหาย

คาถาที่ใช้ ส่วนใหญ่จะใช้พระเจ้า ๔ พระองค์คือ นะ โม พุท ธา ยะ

ระยะเวลาที่ใช้ ๓-๗ วัน

คำรักษา ำมิ่งคิด จะคิดเฉพาะคำยาซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น

จำนวนผู้มารักษา เคือนละประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน

๒๔. นางสาวาล หนูนทร์ทรัพย์

ที่อยู่ ๓๖ / ๔ หมู่ ๔ ต.บ้านกล้วย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี
 อายุ ๓๔ ปี
 โรคที่รักษา น้ำร้อนลวก มือเปื่อย ขึ้นตุ่มบวม ช้ำเคสิค มือชัน และกระดูกช้ำ
 วิธีการรักษา ใช้การเป่า
 ตัวอย่างการรักษา ผู้ป่วยที่ถูกน้ำร้อนลวก ผู้ป่วยจะต้องยกครุ่ก่อนซึ่งเครื่องในการยกครุ่มี
 ผ้าขาว มะพร้าว ๑ ลูก กล้วย ๑ หัว น้ำตาล ๑ กิโลกรัม เงิน ๖ บาท
 เมื่อยกครุ่เสร็จหมดจะใช้น้ำปลาราดลงโดยตรงที่ถูกน้ำร้อนลวกและ เป่าคาภา
 แผลนั้นจะยุบหายไปในห้อง
 ยาที่ใช้ งามมี
 คาภาที่ใช้ งามเปิดเผย
 ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียว
 ค่ารักษา งามคิดแล้วแต่จะให้
 จำนวนผู้มารับรักษา ประมาณเดือนละ ๒๐ คน

๒๖. นายสาย คังใจ

ที่อยู่ ๔๑ หมู่ ๒ ต.คี่ลิ่ง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
 อายุ ๓๗ ปี
 โรคที่รักษา โรคเลือด ขางเท็ก โรคลม ปวดเมื่อย ใช้ทับระดู ๒๐ ปวดพัน
 คางทุม ขาบวมเท้าบวม งูสวัด เริ่ม บ่วง ลมตะกั้งและมือชา
 วิธีการรักษา โรคเลือด ขางเท็ก โรคลม ปวดเมื่อย ใช้ทับระดู ๒๐และปวดพันจะให้
 ทานยา ส่วนโรคคางทุม ขาบวมเท้าบวม งูสวัด เริ่ม บ่วง ลมตะกั้ง
 และมือชาจะรักษาด้วยคาภา

ตัวอย่างการรักษา ไม่มี

ยาที่ใช้ เป็นยาสมุนไพรซึ่งมีตัวยาแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น

คาถาที่ใช้ ไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ ไม่แน่นอน

ค่ารักษา ไม่คิดแล้วแต่จะให้ แต่ผู้มารักษาต้องส่งชันช้าว พร้อมหัวหมูและเงินอีก
๗ บาท

จำนวนผู้มารักษา ราว ๑๐ - ๑๕ คนต่อเดือน

๒๗. นายสารวย รื่นรัมย์

ที่อยู่ ๓๔๙ หมู่ ๑ ต.ศีลิ่ง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

อายุ ๖๘ ปี

โรคที่รักษา กวาคคอเด็ก ไหลามทุ่ง ผี คางทูมและสุนัขกัด

วิธีการรักษา กวาคคอเด็ก ไหลามทุ่ง ใช้ยารักษา ผีและคางทูมใช้ทั้งยาและคาถาเบา
ส่วนสุนัขกัดใช้คาถาเบา

ตัวอย่างการรักษา ผู้ป่วยที่ถูกสุนัขกัด หมอจะรักษาโดยการเขียนตรงที่ถูกกัดด้วยคาถา

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นคือ

๑. ยากวาคคอเด็ก จะใช้ยากวาคแสงหมึกซึ่งหาซื้อได้จากร้าน
ขายยาทั่วไป นำมาคั่วให้ละเอียดแล้วผสมน้ำมันงาพอนขึ้น นำใบกวาคคอเด็ก
๒. ยารักษาไหลามทุ่ง ใช้ใบเสลดพังพอนและเหล้าขาวผสมคลุก
เคล้าให้เข้ากันแล้วนำมาพอกบริเวณที่เป็น
๓. ยารักษาผีและคางทูมใช้ปูนแดงที่ทานกับหมากและคาถา

คาถาที่ใช้ ไม่เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ แล้วแต่โรคที่เป็น ส่วนใหญ่จะรักษาเพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา ไม่คิดแล้วแต่จะให้

จำนวนผู้มารักษา เดือนละ ๔ - ๖ คน

๒๘. นายสาอาง สังข์ทอง

ที่อยู่ ๔๒ หมู่ ๗ ต.หัวสารรง อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๖ ปี

โรคที่รักษา อัมพฤกษ์ อัมพาต และโรคเกี่ยวกับเส้น

วิธีการรักษา ใช้การบีบ นวดและประคบ

ตัวอย่างการรักษา เมื่อจะเริ่มลงมือรักษา หมอจะต้องไหว้ครูก่อน เมื่อไหว้ครูเสร็จหมอ
ก็จะสวดคาถาแล้วเป่าบตามตัวผู้ป่วยเพื่อเปิดประตูลม จากนั้นก็จะนวดตาม
จุดต่างๆ แล้วประคบด้วยลูกประคบอีกทีหนึ่ง เพื่อให้เส้นเลือกขยายตัวหาที่
เลือกเดินปกติ เสร็จแล้วจะกดให้เส้นหย่อนอีกทีหนึ่ง เป็นการสิ้นสุดการนวด

ยาที่ใช้ ยาที่ใช้ประคบประกอบด้วย ไซล ตะเคียน พิมเสน การบูร ใบพลับพลึง
ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน ใบมะขาม ใบส้มป่อย และผักเสี้ยนผี

คาถาที่ใช้ วม้เปิดเผย

ระยะเวลาที่ใช้ วม้แน่นอนแล้วแต่อาการของโรคที่เป็น หากเป็นอัมพฤกษ์ก็จะรักษาราวเดือน
ครึ่ง

ค่ารักษา ค่านวด ๖๐ บาท ค่าประคบ ๖๐ บาท

จำนวนผู้มารักษา วันละ ๖ - ๗ คน

๒๙. นายสุนทร นิ่มน้อย

ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๑๑ ต.บางคู อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี

อายุ ๔๙ ปี

โรคที่รักษา โรคลม ไข้ทับระดู กษัย และอัมพาต

วิธีการรักษา ให้ทานยา ยกเว้นโรคอัมพาตต้องนวดและประคบด้วย

ตัวอย่างการรักษา โรคอัมพาต หมอจะให้กินยาละลายของเสียออกก่อน แล้วจึงนวดจับเส้นตามส่วนต่างๆ ประคบด้วยลูกประคบ หลังจากการนวดและประคบแล้วผู้ป่วยต้องทานยาสมุนไพรควบคู่ไปด้วย

ยาที่ใช้ เป็นยาสมุนไพรซึ่งแตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นคือ

๑. ยาแก้โรคลม ด้วยยาได้แก่ ดีปลี เถาสะล่าน รากชะพลู รากเจตมูลเพลิง และเหง้าชิงแห้ง หนักอย่างละ ๓๐ กรัม มาบรวมกันเป็นผง เวลาทานให้ทานมาละลายน้ำร้อนครั้งละ ๑ ช้อนกาแฟ

๒. ยาแก้ไข้ทับระดู ด้วยยาประกอบด้วย เกสรทั้ง๕ (ดอกมะลิ ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกสารภี บัวหลวง) จันทน์ขาว จันทน์แดง กระบองเต่าเหลือง สมุลแว้ง ชะลูด สมอไทย ดอกค้ำพอยและใบมะกา หุอย่างหนักอย่างละ ๒ บาท นำมาบรวมกันใส่หม้อต้มด้วยน้ำพอท่วมด้วยยาต้มพอให้ยาเดือด แล้วรินน้ำต้มครั้งละ ๑ แก้ว

๓. ยาแก้โรคกษัย ด้วยยาได้แก่ ข้าวเย็นเหนือ ข้าวเย็นใต้ รากมะขามเฒ่า เหง้าไม้รวก รากหญ้าคา ใบมะกาและเถาวัลย์เบรียง หนักอย่างละ ๑๒๐ กรัม ยกเว้นใบมะกาหนัก ๒๕๐ กรัม นำมาต้มรวมกันในหม้อ ใส่สีเกลือ ๑ ช้อนกาแฟ ต้มให้เดือดแล้วนำน้ำมาต้มครั้งละ ๑ แก้ว

๔. ยาสำหรับประคบ ได้แก่ ใบส้มป่อย ใบมะขาม ผักเสี้ยนผี ตะครี ฝิวมะกรูด ไหล ใบบร้าว พิมเสน การบูรและขมิ้น

คาถาที่ใช้ นมมี

ระยะเวลาที่ใช้ นมแน่นอน

ค่ารักษา ค่านวด ๖๐ บาท ค่าประคบ ๖๐ บาท ส่วนค่ายาให้ผู้ป่วยมาซื้อเอง

จำนวนผู้มารับรักษา วันละ ๒ - ๓ คน

๓๐. นายโสม เพ็ชรแสง

ที่อยู่ ๑๕ หมู่ ๑ ต.โพนทอง อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๘๔ ปี

โรคที่รักษา โรคตาแดง กระจกตาสุนัขกัด ผิและแมลงกัดต่อย

วิธีการรักษา ใช้ยาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา ก่อนการรักษาแต่ละครั้ง ผู้ป่วยจะต้องหาชั้น ๕ ก่อนคือ นำสิ่งต่อไปนี้มา
 ด้วยได้แก่ เขียน ๕ เล่ม ดอกไม้ขาว ๕ ดอก และกรวย ๓ กรวย
 เมื่อตั้งชั้น ๕ แล้วจึงทำการรักษา ตัวอย่างเช่น การรักษาผู้ถูกสุนัขกัด
 หมอให้ผู้ป่วยนอนคว่ำราบกับพื้น ใช้แป้งที่บดละเอียดหยาบบริเวณที่ถูกกัด
 เขียนรูปเสือลงบนฝ่าเท้า เป่าคาถาสู่รูปเสือแล้วเหยียบลงบนเนื้อแผลพร้อม
 กับท่องคาถาด้วย ๓ ครั้ง

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปตามโรคที่เป็น ได้แก่

๑. ยาแก้สุนัขกัด ได้แก่ แป้งเม็ก ๓ เม็ก บดหยาบละเอียด
๒. ยาแก้โรคตาแดง ได้แก่ หัวหอมแดง ๒ หัว
๓. ยารักษาโรคกระจกตาสุนัขกัด ได้แก่ ข้าวสารและใบเสลดพังพอน
๔. ยารักษาผิ ได้แก่ บูนแดงและน้ำผึ้ง
๕. ยารักษาแมลงกัดต่อย ได้แก่ ใบเสลดพังพอน

คาถาที่ใช้ ขึ้นคันด้วย นะม ๓ จบแล้วจึงจะแยกท่องคาถาตามโรคที่รักษา

ระยะเวลาที่ใช้ เพียงครั้งเดียว

ค่ารักษา แล้วแต่จะหา

จำนวนผู้มารับรักษา เคือนละ ๔ - ๕ คน

๓๑. นายหมาก ช้างน้อย

ที่อยู่ อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อายุ ๕๕ ปี

โรคที่รักษา งูกัด

วิธีการรักษา ไข่ยาและคาถา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีคนถูกงูกัดมาที่รักษา หมอจะหาพืชตั้งชัน ๕ เพื่อบูชาครูแล้วจึงผสมยาให้ดื่ม แล้วมียาอีกชนิดหนึ่งให้ทาบาดแผล ขณะที่ผสมยาให้ดื่มหมอจะท่องคาถาไปด้วย

ยาที่ใช้ ยาที่ให้ดื่ม ได้แก่ พริกไทย ๗ เม็ด เถาว์ลัยเบรียงและน้ำฝน ส่วนยาทาประกอบด้วย ใบมูกมันบดละเอียดผสมใบเสลดพังพอนและเหล้าขาว

คาถาที่ใช้ นะมัม พุทธายะ นะมะ ภาชะ จะกะกะสะ ๓ จบ

อิ้มัง กันธะนัง อะธิตฺตัม หุติยัมปิ อิ้มัง อังกะ กันธะนัง อะธิตฺตัม
ตะติยัมปิ อิ้มัง อังกะ กันธะนัง อะธิตฺตัม ๓ จบแล้วเป่า ๓ ครั้ง

ระยะเวลาที่ใช้ นมเนนอน

คำรักษา นมคิดแต่เมื่อหายแล้วต้องบูชาครู โดยมีเครื่องบูชาคือ หัวหมู ๑ หัว
ขนมต้มขาว ขนมต้มแดง หรือขนมปลากุริม ขนมงาขี้าง ๑ คู่ ขนมทูล้าง
๑ คู่ นายศรีปากซาม ข้าว ๑ บัน ไข่ต้ม ๑ ฟอง หมาก ๔ คำ

จำนวนผู้มารับรักษา เคือนละ ๔ - ๖ คน

๓๒. นายหุ่ม แสงกล้า

ที่อยู่ ๕๑ หมู่ ๑ ค.โศกลาดแก้ว อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี

อายุ ๗๔ ปี

โรคที่รักษา ไอบและเจ็บคอ

วิธีการรักษา ใช้การกวาดยา

ตัวอย่างการรักษา เมื่อมีผู้ป่วยมาให้รักษา หมอจะเอายาที่ทำไว้เองมา ๑ เม็ด บดยาให้ละเอียดใส่เกลือลงไปเล็กน้อย บดให้เข้ากัน เป็นน้ำมันาวลงใบผสมพอประมาณ แล้วใช้นิ้วมือบดยานั้นล้างลงในคอของผู้ป่วย

ยาที่ใช้ ยาเม็ดที่ทำไว้สำหรับกวาด คั่วยาได้แก่ ชมันอ้อย ชมันชัน พลู รัง กระเทียม พริกไทย ติบสีและกระเทียม จำนวนเท่าๆกัน คั่วให้ละเอียดแล้วผสมให้เข้ากัน เป็นเป็นลูกกลอนผึ่งแดดให้แห้งแล้วเก็บใส่ภาชนะไว้

สถานที่ใช้ ไม่มี

ระยะเวลาที่ใช้ ครั้งเดียว

คำรักษา ไม่มี

จำนวนผู้มารับรักษา รวบรวมได้ ๓ - ๔ คน

๓๓. นางอารีย์ จินดา

ที่อยู่ ๑๓๗ หมู่ ๒ ต.หนองเต่า อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี

อายุ ๔๑ ปี

โรคที่รักษา ไข้เจ็บคอ เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อยท้องเดิน ท้องอืดและเรอท้อง

วิธีการรักษา ใช้ยาสมุนไพร อาจจะให้ทาน หรือกวาดคอ หรือหากได้แล้วแต่โรคที่เป็น

ตัวอย่างการรักษา ผู้ป่วยจะต้องเล่าอาการของโรคว่าเป็นอย่างไรบ้างโดยละเอียด เช่น ถ้าผู้ป่วยไข้ และเจ็บคอก็ต้องบอกว่าเป็นตั้งแต่เมื่อไร มีอาการอย่างไรบ้าง แล้วหมอก็จะนำยาซึ่งปรุงเองมากกว่าคอกผู้ป่วยประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง

ยาที่ใช้ แตกต่างกันไปตามโรคที่เป็นดังนี้

๑. ยาแก้เจ็บคอ - ไข้ คั่วยาได้แก่ พริกไทยหนัก ๑ บาท ติบสี พิมเสน เกลือ และมะนาว จำนวนพอประมาณ วิธีการปรุงยาคือนำพริกไทยและติบสีไปเผาไฟ แล้วนำมาบดละเอียด จากนั้นก็นำพิมเสน

และ เกือบมาครบถ้วนจนเข้ากันดีจึงค่อยบีบมะนาวผสมลงไปพอควร น้ำตัวยา
นี้มากกว่าคอกผู้ป่วย

๒. ยาแก้ท้องอืด ตัวยาได้แก่ คีบสี ผสมมะตูมอ่อน ผลสมเอไทย
ว่านน้ำ และใบเจตมูลเพลิง น้ำตัวยาทั้งหมดบดหยาบละเอียดแล้วนำมาชงกับ
น้ำผึ้งหรือน้ำร้อนรับประทาน

๓. ยาแก้ชัศบัสสาวะ ตัวยาได้แก่ ใบกระเพรา ๑ กำมือ
กินประสิทธภาพ ๑ สสิ่ง น้ำตัวยาทั้งสองบดหยาบละเอียด เอาใบชาต้มเป็น
กระสายละลายกับน้ำร้อนรับประทาน

สภาพที่เห็น ไม่มี

ระยะเวลาที่เห็น นมเน่แน่นอนแล้วแต่โรคและอาการที่เป็น

ค่ารักษา แล้วแต่ตัวยาถ้าตัวยามากก็ราคาสูง ถ้าตัวยาน้อยก็ราคาถูก

จำนวนผู้มารับรักษา นมเน่แน่นอน

บทที่ ๔

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับ "หมอกกลางบ้านและการบำบัดรักษาโรคบางอย่าง" นี้ถือได้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาไทยในการเอาชนะโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ที่มาเบียดเบียน ทำให้ผู้ป่วยเจ็บหายจากความทุกข์ทรมานและหายจากโรคภัยที่เกิดขึ้น มีชีวิตที่ยืนยาวและสามารถดำรงชีวิตของตนอยู่ด้วยความสุขสันต์มาได้ จากข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑. ประสิทธิภาพของหมอกกลางบ้าน

สำหรับประสิทธิภาพของหมอกกลางบ้านนี้ จากการศึกษาพบว่า แม้หมอกกลางบ้านเหล่านี้จะนำไปใช้จบบริชาการเป็นหมอกจากรอง เรียงนแพทย์ก็ตาม แต่หมอกกลางบ้านทุกคนก็จะมีครูของตนเองในการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการรักษาโรคให้ ซึ่งครูในที่นี้อาจจะเป็นคนหรือเป็นพระจริง ๆ ซึ่งมีความรู้ในการรักษาโรคและได้ถ่ายทอดความรู้ในการรักษาให้ทำการรักษาโรคต่าง ๆ สืบต่อกันมา หรืออาจจะเป็นผู้ที่ตายไปแล้วก็ได้ซึ่งจะมารักษาโรคให้คือเป็นผู้บอกวิธีรักษาให้เพียงแต่หมอกกลางบ้านจะต้องเป็นคนลงมือทำการรักษาแทนเท่านั้น สังเกตเห็นได้จาก เมื่อจะลงมือทำการรักษา หมอกกลางบ้านส่วนใหญ่มักจะให้ผู้มารับการรักษาทำการยกครุหรือบูชาครูเสียก่อน แต่บางคนอาจให้ผู้ป่วยบูชาครูหลังจากหายจากการเจ็บไข้ได้ป่วยแล้ว

หมอกกลางบ้านส่วนใหญ่มักได้ดำรงอาชีพในการรักษาคนไข้เพียงอย่างเดียว แต่จะมีอาชีพอื่นเป็นหลักอยู่ด้วย เช่น ทานา รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ฯลฯ ยกเว้นผู้ที่อายุมากแล้วทำงานอย่างอื่นน่าจะอยู่บ้านเฉยๆพร้อมทั้งรับรักษาโรคเป็นงานอดิเรก มีหมอกกลางบ้านเป็นส่วนน้อยที่ดำรงชีพด้วยการรับรักษาโรคเพียงอย่างเดียวซึ่งมักจะได้แก่หมอนวดหรือหมोजับเส้น เพราะหมอบประเภทนี้ คนไข้ที่เป็นโรคปวดเมื่อยระคายเคืองเฉพาะผู้สูงอายุจะนิยมมาก ถึงกับหมอมัการรวมตัวกันเป็นชมรมและตั้งสำนักหรือสถานที่รักษาขึ้นมาโดยเฉพาะ สำนักของ

หมอกกลางบ้านประเภทนี้มีชื่อเสียงมากตั้งอยู่ที่ วัดชีป่าสิคาราม อ.เมือง จ.ลพบุรี ซึ่งจะทำการรักษาในวันเสาร์และอาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีควายสมุนไพรซึ่งใช้รักษาโรคต่างววางขายด้วย จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่ามีคนบนวดและประคบเพื่อรักษาโรคปวดเมื่อยเป็นจำนวนมากพอสมควร นอกเหนือจากผู้ที่เบทาการนวดเพื่อรักษาโรคอัมพฤกษ์และอัมพาตซึ่งจะเบทาการนวดและประคบเป็นประจำตามกำหนดที่หมอล้าง

อายุของผู้เป็นหมอกกลางบ้านนั้นจะอยู่ในวัยกลางคนขึ้นไปจนถึงวัยชรามาก โดยเฉพะจะมีวัยที่เรียกว่าแม่โกล้งเป็นจำนวนที่มากกว่า ซึ่งหาหมองเห็นแนวโน้มว่าจำนวนของหมอกกลางบ้านคงจะลดลงมากกว่าที่จะเพิ่มขึ้น ส่วนระดับการศึกษาของหมอกกลางบ้านนั้นก็มิตั้งแต่ไม่รู้หนังสือคือแม่เคยเรียนหนังสือเลยไปจนถึงมีความรู้ในระดับมัธยม สังเกตเห็นได้ว่าความสามารถในการรักษาโรคของหมอกกลางบ้านนี้ขึ้นกับระดับการศึกษาของหมอกกลางบ้านและผู้เบทาการรักษาก็จะมุ่งสนใจว่าหมอกกลางบ้านผู้นี้จบการศึกษาจากที่ไหนและจบในระดับใด

๒. โรคที่เบทาการรักษา

สำหรับโรคที่หมอกกลางบ้านเบทาการรักษานั้น สามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ได้ ๒ กลุ่มตามระยะเวลาของการรักษาคือ

๑. โรคที่ใช้เวลาในการรักษาระยะสั้น
๒. โรคที่ใช้เวลาในการรักษาระยะยาว

๑. โรคที่ใช้เวลาในการรักษาระยะสั้น หมายถึงโรคที่ใช้เวลารักษาเพียงครั้งเดียวคือมาหาหมอเพียงครั้งเดียว แล้วเอายาที่หมอให้ไปรักษาเองจนหายโรคหนึ่งต้องเบทาหมอให้รักษาซ้ำอีก ตัวอย่างของโรคที่ใช้การรักษาระยะสั้น ได้แก่ ลมเพลมพัด เริม งูสวัด กระบองไฟ ตะมอย โพลัมพุ่ง ขยุมตีนหมา สุนัขหรือสัตว์มีพิษกัดต่อย ฯลฯ ที่น่าสนใจ คือ การถูกงูกัด ทั้งงูที่มีพิษร้ายแรงและงูที่มีพิษร้ายแรง หมอกกลางบ้านบางคน เช่น หมอชอุ่ม มีชันหมาก ฯลฯ จะได้รับการยอมรับจากชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงว่ารักษาได้หายหรือทาให้คนไข้โรคฟื้นจากอันตรายมาเป็นจำนวนนับวันและการรักษาที่ใช้วิธีการง่าย ๆ คนไข้ไม่ต้องเจ็บตัวกับการฉีดยาของหมอล้างซึ่งจะต้องรักษาอย่างต่อเนื่องด้วยคือต้องเจ็บตัวมากกว่า ๑ ครั้ง

๒. โรคที่ใช้เวลาในการรักษาระยะยาว หมายถึงโรคที่ต้องใช้เวลาในการรักษามากกว่าครั้งเดียวหรือเป็นโรคที่ต้องการรักษาอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ นั่นคือผู้รับการรักษาคงไปหาหมอกกลางบ้านอย่างต่อเนื่องตามเวลาที่หมอกำหนด เช่น ต้องมารักษาติดต่อกัน ๓ วัน แล้วเอายาไปทานเองจนหมดหากยังมีงูเห่าก็ต่อมากลับมาเอายาไปทานอีก ตัวอย่างโรคที่ใช้เวลาในการรักษาระยะยาว ได้แก่ อัมพฤกษ์ อัมพาต มะเร็ง โรคเบาหวาน เป็นต้น และโรคกระดูก ฯลฯ จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยทราบว่า ผู้ป่วยบางคนได้รักษาโรคเหล่านี้กับหมอหลวงหรือหมอกตามโรงพยาบาลอยู่แล้ว แต่ที่มากับหมอกกลางบ้านรักษาด้วยนั้นเป็นเพราะต้องการกำลังใจและคิดว่าควรลองเสี่ยงดูเนื่องจากต้องการหายจากโรคที่เป็น ดังนั้นหากมียาหรือหมอกคนใดที่สามารถทำการรักษาโรคเหล่านี้ได้ก็จะมาลองรักษา ดูก็ว่าจะรักษาแค่หมอกหลวงอย่างเดียว ส่วนการรักษาโรคกระดูกนั้น คนไข้ที่มาปรึกษาให้เหตุผลว่า เป็นเพราะกลัวกรรมวิธีการรักษาของหมอกตามโรงพยาบาลซึ่งค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน บางคนก็บอกว่าไม่ชอบเปลืองของโรงพยาบาล แต่บางคนก็บอกว่าเป็นเพราะหมอกจะให้คัดแซนหรือชาที่กระดูกหักก็เกิดความกลัวจึงไม่มารักษาที่หมอกกลางบ้านซึ่งหมอกก็สามารถรักษาให้หายได้โดยไม่ต้องคัดแซนหรือชาส่วนนั้นทั้ง

๓. วิธีการบำบัดรักษา

วิธีการบำบัดรักษาโรคของหมอกกลางบ้านที่พบในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น ๔ วิธีใหญ่ ได้แก่

๑. การรักษาด้วยวิธีการทางโหราศาสตร์
๒. การรักษาด้วยยาสมุนไพร
๓. การรักษาด้วยการนวดและการประคบ
๔. การรักษาด้วยวิธีประสมประสาน

๑. การรักษาด้วยวิธีการทางโหราศาสตร์ หมายถึงการรักษาโดยใช้คาถา หรือ นามนตร์ หรือน้ำมันมนตร์ต่างๆ จากข้อมูลที่รวบรวมไว้เห็นได้ว่าหมอกกลางบ้านจะรักษาโรคต่างๆด้วยวิธีการนี้มากมาย ตั้งแต่โรคที่เห็นได้ว่าเป็นอันตรายร้ายแรง เช่น ปวดท้อง ปวดศีรษะ เป็นไข้

โรคของ เด็ก โรคคัน ฯลฯบางจนถึงโรคที่เป็นอันตรายร้ายแรง เช่น โรคมะเร็ง

อัมพฤกษ์ อัมพาต งูกัด สุนัขกัด ฯลฯ

๒. การรักษาด้วยยาสมุนไพร หมายถึงการรักษาโดยให้คนไข้รับประทานยาสมุนไพรใบต้มดื่ม ตามคำแนะนำของหมอที่รักษา โรคที่จะใช้การรักษาด้วยวิธีนี้มีมักเป็นโรคของสตรี เช่น โรคระดูขาว โรคอยู่ไม่มาได้ ฯลฯ หรือโรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติของร่างกาย เช่น โรคคหิขัย โรคไต โรคเบาหวาน เป็นต้น สำหรับตัวยาสมุนไพรที่นำมาใช้ในการรักษานั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นพืชผักหรือต้นไม้ที่ปลูกอยู่ตามบ้านหรือมีไว้ในครัว คือเป็นพืชผักหรือต้นไม้ที่ใช้เป็นอาหารแต่นอกเหนือไปจากการเป็นอาหารแล้วยังสามารถนำมาใช้เป็นยารักษาโรคบางอย่างได้ด้วย เช่น ข่า ขิง ตะไคร้ หัวกะชาย ขนุน มะลิ บัวหลวง ฯลฯ ส่วนที่เหลือก็จะเป็นพืช หรือต้นไม้ที่ใช้ในการรักษาโรคโดยตรง เช่น หนุมานมระสานกาย ฟ้าทลายจร บอระเพ็ด ฯลฯ

๓. การรักษาด้วยการนวดและการประคบ หมายถึงการรักษาโดยวิธีการจับเส้น หรือบีบนวดตามเส้นตามจุดต่างๆทั่วร่างกายหรือบีบนวดตามจุดที่มีอาการปวดเมื่อยก็ได้ ซึ่งบางครั้งอาจจะมีการใช้ลูกประคบประคบด้วย ลูกประคบในที่นี้หมายถึง การนำเอาตัวยาต่างๆห่อใส่ผ้าแล้วเอาใบหาให้ร้อนโดยนึ่งหรืออังไฟ แล้วนำมาบดความบริเวณที่ปวดเมื่อย การรักษาด้วยวิธีนี้ค่อนข้างจะรักษาโรคได้จำกัด คือ จะรักษาได้เฉพาะโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต หรือโรคปวดเมื่อยต่างๆเท่านั้น

๔. การรักษาด้วยวิธีประสมประสาน หมายถึง การรักษาโดยใช้วิธีการรักษาตามวิธีการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นตั้งแต่ ๒ วิธีขึ้นไปผสมผสานกัน เช่น ใช้ทั้งการรูดน้ำมันและให้ทานยาสมุนไพรควบคู่กันไป การรักษาด้วยวิธีนี้จะใช้รักษาโรคได้แทบทุกชนิด

เห็นได้ว่าการรักษาโรคด้วยวิธีการทั้ง ๔ นี้มีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่แตกต่างกัน การรักษาตามวิธีการที่ ๑ คือ ใช้วิธีการทางไสยศาสตร์นั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติว่าจะสามารถบันดาลหรือบันดาลให้โรคภัยไข้เจ็บต่างๆให้ลาสนาการไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการทำพิธีกรรมต่างๆให้ถูกต้อง เช่นมีการสวดมนต์ หรือ คาถาต่างๆ เป็นต้นซึ่งการรักษาแบบนี้ก็จะถือว่าเป็นการงมงายไร้เหตุผลก็อาจจะไม่ถูกต้องนัก งานวิจัยนี้ถือว่าการรักษาด้วยวิธีนี้จัดเป็นการรักษาทางด้านจิตวิทยา ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญมาก ทางแพทย์ถือว่ากำลังใจ

ของคนไข้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งงานการที่จะหาให้คนไข้หายได้ช้าหรือเร็ว หรือในรายที่คนไข้มีอาการหนักแต่กำลังใจดีก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะหาให้การรักษาได้ผล คนไข้สามารถที่จะหายจากโรคที่เป็นอยู่ได้ การที่จะหาให้คนไข้มีกำลังใจนั้น วิธีการที่ใช้กันมากในสังคมไทยก็คือ การบนบานขออำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพนับถือมาบดเป่ารักษา เมื่อคนไข้มีความเชื่อมั่นอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ย่อมหาให้เกิดกำลังใจที่จะต่อสู้กับโรคภัยหรือความเจ็บป่วยต่างจวนอาจหาให้รู้สึกว่ายหายจากอาการป่วยที่เป็นอยู่ได้

ส่วนการรักษาด้วยวิธีการที่ ๒ และ ๓ นั้น จะมาจากพื้นฐานว่า การเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นมีสาเหตุ ซึ่งสาเหตุนั้นทำให้ระบบของร่างกายหรือธาตุในร่างกายซึ่งได้แก่ ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ผิดปกติไป ร่างกายจึงเกิดการผิดปกติ จำเป็นต้องหาวิธีการปรับธาตุต่างวาทใหม่ด้วยการทานยาสมุนไพรหรือการนวดพัน ซึ่งการรักษาด้วยยาสมุนไพรนี้เปรียบได้เหมือนกับการทานยาตามที่หมอหลวงสั่งนั่นเอง เพียงแต่นิดของยาต่างกัน คือยาที่หมอหลวงสั่งจะเป็นยาฝรั่ง แต่ยาที่หมอกกลางบ้านสั่งจะเป็นยาไทย ส่วนการนวดก็เปรียบได้กับการทำกายภาพบำบัดของโรงพยาบาล แต่วิธีการอาจจะแตกต่างกัน ตรงที่ถ้าเป็นกายภาพบำบัดผู้ป่วยจะต้องเป็นคนบริหารหรือเคลื่อนไหวร่างกายด้วยตัวเอง แต่ถ้าเป็นการนวดจะมีผู้อื่นมาทำการบริหารหรือทำให้ร่างกายของผู้ป่วยเคลื่อนไหวแทน นั่นคือการรักษาตามวิธีการที่ ๒ และ ๓ นี้จะเป็นการรักษาเฉพาะร่างกายของผู้ป่วย ต่างจากการรักษาตามวิธีที่ ๑ ซึ่งเป็นการรักษาที่เน้นเฉพาะจิตใจของผู้ป่วยเท่านั้น

ส่วนการรักษาด้วยวิธีการประสมประสานนั้น หากใช้วิธีการรักษาแบบที่ ๑ ผสมกับการรักษาแบบที่ ๒ หรือ แบบที่ ๓ ก็จะจัดว่าเป็นการรักษาทั้งด้านจิตใจของคนไข้ควบคู่ไปกับด้านร่างกายของคนไข้ด้วย การรักษาแบบนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้รักษาหรือหมอกกลางบ้านคำนึงว่ามนุษย์นั้นมีทั้งร่างกายและจิตใจ เมื่อเกิดการเจ็บไข้ขึ้นมาก็ต้องรักษาทั้งร่างกายและจิตใจพร้อมกันไป

สำหรับค่ารักษาของหมอกกลางบ้านนี้ เห็นได้ว่ามีตั้งแต่รักษาฟรีคือแม่เก็บค่ารักษาใบจนถึงเก็บค่ารักษาหรือค่ายาเป็นร้อยก็มี แต่ส่วนใหญ่จะเสียเพียงค่ายกครุฑที่บาทเท่านั้น เมื่อหายแล้ว จะมีพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ การส่งขันข้าวหรือขวัญข้าว (แล้วแต่จะเรียก)

ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ชัน ๑ ๖๖ ข้าวสาร(ใส่ไว้ในชัน) คอกามี่ ฐูปเทียน บางรายอาจมีเงิน หรือ ผลามี่ ซึ่งมักจะใส่แก้ว กล้าย การส่งชันข้าวนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่ออันลึกลับเหนือธรรมชาติซึ่งเป็น ความเชื่อที่พบเห็นได้ทั่วไปในสังคมไทยทุกกลุ่ม

๔. การคงอยู่ของหมอกกลางบ้าน

เป็นการยากที่จะหานายว่าหมอกกลางบ้านนี้จะคงมีอยู่หรือไม่ในอนาคต แต่หากจะดูแนวโน้มจากงานวิจัยนี้ เท่าที่ผู้วิจัยได้สอบถามความเห็นจากกลุ่มบุคคลที่เป็นนักเรียน หรือนักศึกษาซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี ว่าหากตัวเองเจ็บป่วยหรือมีญาติพี่น้องเจ็บป่วยจะไปรักษากับหมอกกลางบ้านหรือไม่ คำตอบก็คือ จะไม่พาไปหาหมอกกลางบ้านทั้งหมดคือ ๑๐๐ % เต็ม ซึ่งถ้าดูจากข้อมูลนี้ ก็อาจสันนิษฐานว่า ในอนาคตหมอกกลางบ้านคงจะหมดไปโดยปริยาย เนื่องจากไม่มีผู้ไปรักษา แต่ในความเป็นจริงสำหรับผู้วิจัยคิดว่า หมอกกลางบ้านจะยังคงมีอยู่ไม่หมดไปทีเดียวเพราะ ผู้ป่วยนั้นย่อมอยากจะหายจากความเจ็บไข้ โรคบางโรค เช่น มะเร็ง หากอยู่ในระยะที่เป็นมาก รักษาที่โรงพยาบาลก็ไม่สามารถให้หายได้ การที่จะให้คนไข้ยอมรับความตายอย่างเฉยๆคงเป็นไปไม่ได้ คนไข้คงต้องพยายามเสาะหาหาหรือหมออื่นรักษาซึ่งก็คงต้องเป็นหมอกกลางบ้านเพราะวิธีการรักษาแตกต่างไปจากหมอหลวง ดังนี้ เป็นต้น หรืออย่างการปวดเมื่อย การรักษาโดยการนวดและประคบเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากในหมู่ผู้สูงอายุ เห็นได้ว่า มีการเปิดสถานบริการนวดแผนโบราณขึ้นหลายแห่ง(ในจังหวัดชลบุรี) และจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า มีผู้นิยมไปใช้บริการนวดแผนโบราณมากมายทำให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีทีเดียว ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่า หมอกกลางบ้านที่รักษาบางโรค เช่น อัมพากษ์ อัมพาต ปวดเมื่อย หรือ โรคที่หมอหลวงไม่สามรถจะรักษาให้หายได้ นั้นจะยังคงมีอยู่ต่อไปในอนาคต สำหรับสาเหตุที่มีผู้ไปหาการรักษาที่หมอกกลางบ้านในปัจจุบันนี้ จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เจ็บป่วยและญาติ และจากการสังเกตของผู้วิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. คนไข้หรือญาติของคนไข้มีความเชื่อถือและศรัทธาต่อระบบการแพทย์แผนโบราณ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมตลอดจนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันเข้าใจได้โดยง่าย นอกจากนี้กระบวนการรักษา

ที่มีพิธีกรรมทางไสยศาสตร์หรือทางศาสนา เข้ามาเกี่ยวข้อง มีการใช้น้ำมันต์ หรือน้ำมันมนต์ ยาสมุนไพรต่าง ๆ นั้นมีความสอดคล้องและเชื่อถืออาวษยต่อความเชื่อถือ จึงทำให้คนไข้ เลือกที่จะไปรักษาอาการป่วยไข้ของตนกับหมอกกลางบ้าน

๒. คนไข้มีทัศนคติที่มุ่งดีต่อการแพทย์แผนปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการอันยุ่งยากซับซ้อนในการบริการและการรักษาซึ่งจะต้องคาเนินไปตามระบบ ทำให้คนไข้ต้องรอเสีย เวลาจึง เกิดความรู้สึก เกร่ง เกรียคาม่สบายใจ ดังนั้นหากคนไข้ เป็นโรคที่หมอกกลางบ้านสามารถรักษาได้ คนไข้ก็ เลือกที่จะไปรักษากับหมอกกลางบ้าน เพราะสะดวกและสบายใจกว่า

๓. การคมนาคม การที่คนไข้มีบ้าน เรือนอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย การคมนาคมไม่สะดวก ก็ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไข้ เลือกรักษาตัวกับหมอกกลางบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันหรือหมู่บ้านใกล้เคียงกันมากกว่าจะรักษากับแพทย์แผนปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันคนไข้บางคนซึ่งอยู่ในเมืองและมีฐานะดีก็เลือกที่จะรักษาโรคกับหมอกกลางบ้านซึ่งอยู่ในหมู่บ้านที่ไกลออกไปด้วย ทั้งนี้เพราะมีถนนไปถึงหมู่บ้านทุกหมู่บ้านถึงแม้สภาพของถนนจะไม่ดีนักก็ตาม

๔. ค่าใช้จ่าย การรักษาอาการเจ็บป่วยระหว่างหมอลวงหรือแพทย์แผนปัจจุบันกับหมอกกลางบ้านนั้นจะเสียค่าใช้จ่ายต่างกัน หาก เป็นชาวบ้านที่ไม่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้มัก เลือกที่จะรักษากับหมอกกลางบ้านมากกว่า เพราะค่ารักษาถูกบางครั้งอาจไม่ต้องเสียค่ารักษาก็มี นอกจากนี้ยังไม่ต้องเสียค่าพาหนะอีกด้วยหรือหาก เสียก็จะ เสียน้อยกว่าที่เดินทางไปโรงพยาบาลเนื่องจากอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันหรืออยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงกัน

จากสาเหตุทั้ง ๔ ข้อนี้แหละที่ทำให้หมอกกลางบ้านยังคงมีอยู่ในปัจจุบันนี้

๔. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเกี่ยวกับหมอกกลางบ้านต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของหมอกกลางบ้านว่า มีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร ได้รับการยกย่องนับถือจากคนในชุมชนนั้นๆ เพียงไร รวมถึงความต้องการหมอกกลางบ้านของชุมชนตลอดจนปัจจัยที่เชื่อถืออาวษยต่อการคงอยู่ของหมอกกลางบ้าน เพื่อจะได้มีการพิจารณาหาทางส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อประสานประโยชน์ระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับหมอกกลางบ้าน

บรรณานุกรม

- ภมาทร จิ่งเสถียรทรัพย์. "ระบบการแพทย์พื้นบ้านในชนบท" ใน พหุกิจกรรมสุขภาพ.
ทิวทอง หงษ์วิวัฒน์และคณะ, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ช่างงานวิจัย
พหุกิจกรรมสุขภาพ ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุข, ๒๕๖๓.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้าน
วัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป,
๒๕๖๔.
- ชลอ อุทกภาชน์. ยาสมุนไพรกับโรคในประเทศเขตร้อนและวิธีบำบัดรักษา. กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา, ๒๕๒๖.
- ชาย โพธิ์ลีตา. "โอสถศาสตร์กับการรักษาพยาบาล" ใน สังคมวิทยามนุษยวิทยาการแพทย์
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗.
- มะลิ ลีวนานนท์ชัย และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์. ระบบความคิด ความเชื่อและพหุกิจกรรมการ
รักษาโรคกระดูกด้วยระบบการแพทย์แผนโบราณ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๖๔.
- ราตรี มฤคทัต. การแพทย์พื้นบ้าน. ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ราตรี มฤคทัต นายสมศักดิ์ วานิชรักษ์ กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยภาษา
และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๖๔.
- สามารถ จันทร์สุรย์. "ภูมิปัญญาชาวบ้านคืออะไรอย่างไร" ใน วัฒนธรรมก้าวไปกับความ
เปลี่ยนแปลง, หน้า ๕๕ - ๖๗ กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป,
๒๕๖๓.
- สุรเกียรติ์ อาษานุกาพ. "สถานการณ์การแพทย์แผนไทยในปัจจุบัน" ใน การแพทย์แผนไทย:
ภูมิปัญญาแห่งการพึ่งตนเอง. สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ และ ภมาทร จิ่งเสถียร
ทรัพย์, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, ๒๕๖๐.